Çarşamba
9
İKİNCİ TEŞRİN
1938

TAN EVİ
İstanbul, Ankara Caddesi 102
TELGRAF : TAN, İSTANBUL
TELEFON: 24310, 24318, 24319
DÖRDÜNCÜ YIL — No. 1178
5 KURUŞ

TAN

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

Bugün
16
Sayfa

Büyük Şefin Sıhhati

Hastalık Birdenbire Şiddetlendi ve Sıhhî Vaziyetleri Yeniden Ciddiyet Kesbetti

İstanbul: 8 (A.A.)

Riyaseticümhur Umumî Kâtipliğinden :

1 — Bugün, İkinciteşrinin sekizinci salı günü, saat "23,, te Reisicümhur Atatürkün sıhhî vaziyetleri hakkında müdavi ve müşavir tabipleri tarafından verilen rapor ikinci maddededir:

2 — Bugün saat "18.30,, da hastalık birdenbire normal seyrinden çıkarak şiddetlenmiş ve sıhhî vaziyetleri yeniden ciddiyet kesbetmiştir. Hararet derecesi: "36.4,, nabız: muntazam, "100,, teneffüs: "22,, dir.

Müdavi tabipler:

Prof. Dr. Neşet Ömer İrdelp
Prof. Dr. Mim Kemal Öke
Dr. Nihat Reşat Belger

Müşavir tabipler:

Prof. Dr. Âkil Muhtar Özden
Prof. Dr. Hayrullah Diker
Prof. Dr. Süreyya H. Serter
Dr. M. Kâmil Berk
Dr. Abrevaya Marmaralı.

İngiliz Kralı Mühim Bir Nutuk Söyledi

"Münih Anlaşması Zihniyeti İçinde Herşeyi Yapabiliriz,,

Hükümdar Parlâmentoda Millî Müdafaa Ve Askerliğin Tesisi Lüzumundan Bahsetti

Londra, 8 (TAN) — İngiltere kral ve kraliçesi bugün parlâmentoyu açmışlardır. Kral açış nutkunu okumuştur.

Nutukta en dikkate değer noktalardan biri kralın gelecek yaz mevsiminde Amerika Birleşik cümhuriyetlerini ziyaret edeceğini söylemesi idi.

Kral ve Kraliçenin Parlâmentoya giderken alınmış resimlerinden

Kral bu ziyaretten bahsederken iki memleket arasındaki dostluğa hararetli bir lisan ile işaret etmiştir. Bugün Amerikada da resmî bir tebliğ neşrolunmuştur. Kral İngiltrenein yabancı devletlerle münasebetlerine şu şekilde temas etmiştir:

" —Hükûmet, iyi anlaşmanın Münih anlaşmasının zihniyeti dahilinde inkişafını teşci için herşeyi yapmağa hazırdır.,,

Kral, İtalya ile münasebatın yeniden teessüs etmiş olmasını ve Romanya kralının bu ay içinde Fransa reisicümhurunun önümüzdeki sene zarfında İngiltereye yapacakları ziyaretleri memnuniyetle kaydetmektedir.

Fırkalar, arzu ettikleri takdirde hükûmet Uzak Şarkta bir itilâf vücude getirmeğe amadedir.

(Devamı Sa. 12 Sü. 2 de)

Türkiye Bir Fransız Müstemlekesi midir?

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

Türkiye, İstiklâl Harbinden evvel bir Fransız yarım müstemlekesi manzarası arzederdi:

Sinemalarda filmler fransızca gösterilir,

Mağaza ve dükkânların levhaları fransızca yazılır,

Sokaklarda ve meclislerde fransızca konuşulur.

Mekteplerimizde fransızca okutulur,

Ticarethanelerde fransızca kullanılır,

[illegible]

Türkiyede fransızca, Mısırda ingilizceden daha çok yayılmıştı. Bu bir yarım müstemleke manzarası idi.

Zaten o devirde Fransa da, Türkiyeyi bir nüfuz mıntakası telâkki ediyordu. Mektepleriyle, hastaneleriyle, misyonerleriyle, muhtelif müstemleke müesseseleriyle Türkiyeyi yarım müstemleke haline koymıya çalışıyordu.

★

Fakat İstiklâl Harbinden sonra vaziyet değişti. Fransanın Türkiyede hiçbir iddiası kalmadı. İki memleket arasında tam müsavi devletler vaziyeti hâsıl oldu. Fransız propaganda müesseseleri faaliyetlerini durdurdular ve geriye kalanlar da rejimin prensiplerine uymıya mecbur oldular.

Sinemalarda filmler türkçeleşti,

Mağaza ve dükkânların levhaları türkçeleşti,

Sokak ve meclislerde fransızca terkedildi,

Mekteplerde fransızca hâkim dil olmaktan çıkarıldı.

Hulâsa memlekette millî istiklâl duygusu yarı müstemleke devrinin bütün bu kötü eserlerini silmiye çalıştı.

Fakat bugün hâlâ bu eski zihniyetin kötü tezahürlerine tek tük şahit olmakta devam ediyoruz.

Hâlâ bir çok yerlerde Türkçenin yanına Fransızcayı da ilâve etmekten kendimizi alamıyoruz.

Hâlâ birçok işlerde Fransız propagandasına göz yumuyoruz.

Misal mi istersiniz? Size birkaç tane sayabilirim:

Yabancılara ve seyyahlara satılan kartpostalların üzerinde verilen izahat hâlâ Fransızcadır.

Birçok ticarî müesseselerde hâlâ Fransızca hâkimdir.

İânlarda hâlâ Fransızcadan istifade edilir.

Fakat bunların en mühimmi hâlâ

(Devamı Sa. 12 Sü. 3 te)

Fransa, Almanya ile Anlaşmaya Çalışıyor

Bir Pakt İmzası Muhtemel

Dün Yine Şiddetli Bir Nutuk Söyliyen Hitler "Almanya, Sulhü Kabul Ettirmiye Kadirdir,, Dedi

Londra, 8 (Hususî) — Londrada gayriresmî surtete çıkan bir şayiaya göre Fransa ile Almanya arasında, herhangi ihtilâf yüzünden harbe müracaat etmemek için bir deklarasyon imza edilecek ve bu deklarasyon, Mister Çemberlayn ile Her Hitler arasında [illegible] olacaktır.

Fransanın istihraçları

Diğer taraftan İngiltere, Fransa ve Almanya arasında bir takım anlaşmalar için zemin hazırlamak üzere teşebbüsler vuku bulduğu rivayet ediliyor. Pariste çıkan Övr gazetesinde Madam Tabui şu malûmatı veriyor:

"İngiltere hükûmeti, Çemberlayn ile Lord Halifaksın Parise seyahatlerini hatırlatmak için Hendersondan Berlinde Hitler ve etrafındakiler nezdinde bir anket yapmasını müstacel olarak istemiştir. Anketin hedefi, Almanya ile demokrasiler arasında müzakerat icrasının mümkün olup olmıyacağını, tayyareler yüzdesinin tesbiti ve harbin insanîleştirilmesi için bir hava itilâfı akdi için müzakerelerde bulunmak kabil olup olmadığını anlamaktır.

Bu suretle Almanyanın, hiç olmazsa Alman müstemlekelerinin iadesi meselesini müzakere etmek üzere Milletler Cemiyetine dönmesi mevzuubahsolacaktır. Filvaki eski Alman

(Devamı Sa. 12 Sü. 4 te)

Fransız Başvekili Daladiye

Parti Grupunda

Başvekilin Beyanatı İttifakla Tasvip Olundu

Ankara, 8 (A.A.) — Cümhuriyet Halk Partisi B. M. M. grupu umumî heyeti bugün (8 - 11 - 938) saat 15 te reis vekili Trabzon mebusu Hasan Sakanın başkanlığında toplandı.

Söz alarak kürsüye gelen Başvekil Celâl Bayar Büyük Millet Meclisinin tatili devresinde cereyan eden dahilî ve haricî bütün mesai hakkında Hatay ve Dersim işleri de dahil olduğu halde uzun izahatta bulunmuş ve ayni mevzular üzerinde söz alan bir çok hatipler de dinlendikten sonra, umumî heyet, hükûmet reisinin beyanatını ittifakla tasvip etmiştir.

Ruznamede başkaca görüşülecek mevzu olmadığından salı günü toplanılmak üzere celseye nihayet verilmiştir.

Bir Ana Günü İstiyoruz

Tan, bugün bir içtimaî vazifenin yerine getirilmesine önayak olmak istiyor. Günlük hayatın medenî insana yüklediği bin bir iş ve tasa çok defa onun kendine ve yakınlarına karşı yerine getirmeye borçlu olduğu vazifeleri hatırlayamamasına sebep olduğu içindir ki; Avrupa ve Amerikada bu işleri bir takvim intizamına sokmak yolunu tutmuşlardır. Fransadaki iyilik haftası, Almanyadaki yeşil hafta, bizde toprak bayramı, hıristiyanlarda ölü günü yapılması lâzım gelen vazifelerin edasını tanzim için konmuş takvim tarihleridir.

Tan, hayatımızı, terbiyemizi ve varlığımızın temelini kendine borçlu olduğumuz analarımıza karşı senenin muayyen bir gününde bir cemile yapmak, ona karşı şükran hislerimizi izhar etmek için bazı garp memleketlerinde olduğu gibi bizde de bir (Ana günü) tesisini teklif ediyor. Dilinde "Ana gibi yâr olmaz" darbımeselini söyliyen Türkün anasına karşı ne derin bir sevgi ve saygı ile bağlı olduğunda şüphe etmediğimiz için bu teşebbüsümüzün karilerimizin geniş mikyasta tasvibine mazhar olacağını umuyoruz.

Bu tezimizi kuvvetlendirmek için yarından itibaren muhtelif meslek ve sanata mensup zevatın analarına nelerini borçlu olduklarını öğrenip sütunlarımıza geçireceğiz.

Soyulduğunu 4 ay Sonra zabıtadan öğrenen otel

Tokatlıyanın Gümüş Takımlarını Çalan Eski Aşçı Erzincanda Yakalanarak Eşyalarla Beraber Buraya Getirildi ve Adliyeye Verildi

Bir hafta evvel, Tokatlıyan otelinin müdürüne, Polis İkinci Şubesine mensup bir sivil taharri memuru müracaat ediyor, ve:

— Bayım... diyor, otelinizde bir hırsızlık vakası olmuş. Ben, sizden bu vaka hakkında malûmat istemiye geldim!

Otel müdürü, taharri memurunun bu iddiasını haklı bir teessür ve derin bir hayretle tekzip ediyor.

— Bir yanlışlık olacak. Otelimizdeki küçük bir hırsızlık vakası bile olmamıştır.

ika istinaden iddiasında ve talabein-

Taharri memuru, cebindeki vesade ısrar ediyor.

"— Otelinizde bir hırsızlık vakası geçtiğ muhakkaktır.

İkitarafın da iddialarında mütemadiyen haklı oldukları anlaşıyor: Çünkü Tokatlıyan otelinde bir hırsızlı kvakası olmuştur: Bu itibarla taharri memuru haklıdır.

Fakat Tokatlıyan otelinde hiç kimsenin bir şeyi çalınmamış, kaybolmamıştır(

Otel müdürü de, bunu iddia etmekte haklıdır!

Tuhaflığa bakın ki, size yukarıda ki garip konuşmaya sebep olan vakayı anlatabilmek için, söze taa Erzincandan başlamak mecburiyetindeyiz:

Bundan birkaç ay vveel, Erzincan zabıtasının elin Şabaen oğlu İsmail adında şüpheli bir adam geçiyor. Bir hırsızlık suçundan yakayı polise kaptırmış olan bu adamın

(Devamı Sa. 12 Sü. 5 te)

Japonya, Garbî Çine de Taarruza Hazırlandı

Hunanda 400 Bin Kişi Tahşit Edildi Çinliler Liuşanda Zafer Kazandıklarını Bildiriyorlar

Nevyork, 8 (Hususî) — Japonya hariciyesi, askerî harekâtın yakında Şansi, Hupen, Hunan ve Kuangei eyaletlerine teşmil edeceğini bildirmiş ve yabancıların ihtiyat tedbirleri almalarını, ve hattâ çekilmelerini, istemiştir.

Japonya, bu suretle garbî Çine karşı da istilâ siyasetini idame ettireceğini göstermiş oluyor.

Japon karargâhı tarafından neşredilen bir tebliğde Çinlilerin Japon ileri yürüyüşüne karşı gelmek için Hunan vilâyetinde takriben 400.000 kişi tahşit etmiş olduklarını bildirmektedir.

Hong-Kongdan bildirildiğine göre, bir haftadanberi Liuşan civarında çok kanlı muharebeler olmaktadır. Japonlar 13,000 ölü ve 30,000 yaralı vermişlerdir. Bu da Çin ordusunun dağılmadığını, bilâkis kuvvetlediğini göstermektedir.

Çin harp gemileri garp nehri üzerinde bir taarruza iştirak etmişler ve Kantonun elli kilometre garbine çıkarılan Çin kuvvetlerini himaye etmişlerdir. Japonlar zayıf bir mukavemetten sonra 5,7 pusluk beş top bırakarak çekilmişlerdir.

Frankistlerin Yeni Zaferleri

İspanyada bir bombardıman manzarası

Londra, 8 (TAN) — İspanyada cümhuriyet kuvvetleri Segri nehri üzerinde anî bir mukabil taarruz yapmış ve Ebre cephesi üzerindeki tazyiki hafifletmek istemiştir. Hükû

celendeğini bildiriyorsa da, Frankistler bu haberleri tekzip ve Ebre nehrine vararak bir kasabayı işgal ettiklerini iddia ediyorlar. Franko cephesi kilometrelerce [illegible]

SUAL VE CEVAP

Kahvenin Menşei

S. — Kahve ilk defa nerede ve kimin tarafından kullanılmıştır?

C. — Kahvenin tarihi pek belli değildir. Eski Yunanlılar ve Romalılar kahve içmezlerdi. Kahvenin vatanı olarak Habeşistanı gösterirler. Zannedildiğine göre, ilk defa bir Habeş papazı kahvenin tenbih edici hassasını, kahve danelerini yiyen keçilerinde görmüş ve sonra kavurarak kendisi de yemiştir.

Bugün içtiğimiz şekilde kahveyi ilk defa Araplar kullanmışlardır.

—o—

S. — Dünyanın en eski panayırı hangisidir?

C. — Küçük pazar ve muvakkat panayırları bir tarafa bırakırsak, 700 senedenberi her sene muntazaman kurulan biricik panayır Leipzig panayırıdır. Bütün değişikliklere rağmen bu panayır her sene muntazaman kurulmuştur.

S. — Nazilerin kullandıkları üçları kırık haç ne ifade eder?

C. — Bu işaretin menşeini vazıh olarak bulamamışlardır.

Eski Girit ve Yunan vazolarında da bu işaretlere rastlanmıştır. Daha ziyade Ârilerin en eski sembolü olarak kabul olunmaktadır. Bu işarete muhtelif milletler muhtelif zamanlarda başka başka mânalar vermişlerdir.

Fakat daha çok bu işaret talih alâmetidir. Naziler onu Âri sembolü olarak benimsemişlerdir.

—o—

S. — Korsanlık nedir ve ne vakit başlamıştır?.

C. — Deniz şakilerine korsan denilir. İlk korsanlık eski Romalılar devrinde başlamıştır. Afrikanın Şimal sahilleri korsan yatağı idi. Bu korsanlar bir zamanlar Jül Sezarı bile kaçırmışlardır.

DENİZ VE LİMAN

"Etrüsk„ İçin Tazminat İstenmesi Muhtemel

Denizbankın Etrüsk vapuru üzerindeki tetkikleri ilerlemiştir. Henüz resmî bir malûmat verilmemekle beraber geminin ilerideki seferlerinde 5 milden fazla sürat temin edemiyeceği zanediliyor. Bu mesele üzerinde gemiyi yapan Alman grupu ile Denizbank arasında muhabereye girişilmiştir. Denizbankın, bir tazminat istemek kararında olduğu söyleniyor.

Şirketi Hayriyenin Kış Tarifesi

Şirketi Hayriye ve Denizbank yakın sahillerin vapur tarifeleri, kânuuevvelin birinden itibaren değiştirilecek ve kış tarifelerinin tatbikine başlanacaktır. Şirketi Hayriye tarifesinde, geçen ilkbaharda Paşabahçe, Beykoz, Büyükdere, ıskeleleri için konulan doğru postalar aynen bırakılmıştır. Tarifede bir yenilik olmak üzere Anadolu ve Rumeli yakalarına Köprüden kaldırılan son postanın 20.50 den 21.10 a alınması kararlaştırılmıştır.

Gemi Zabitleri İçin Nizamname

Ticaret gemileri zabitlerinin gemilerdeki faaliytlerini muayyen esaslara bağlamak üzere bir nizamname hazırlanacaktır Nizamname İktisat Vekâleti deniz müsteşarlığı tarafından yapılacak, bu işle meşgul olacak komisyona kaptan ve makinistler cemiyeti idare heyetinden de bir grup iştirak edecektir.

Avrupaya Gönderilecek Talebeler

Denizbankın mühendislik tahsili için Avrupaya göndereceği orta mektep mezunlarının imtihanları bu sabah saat 9 da fabrikalar ve havuzlardaki yeni atölyede yapılacaktır. İmtihanda muvaffak olan talebe bir sene Haliçte ve İstinyedeki Denizbank fabrikalarında staj gördükten sonra muhtelif memleketlere gönderileceklerdir.

★ Türk Ticaret Kaptan ve Makinistleri Cemiyeti, uzun seneler Deniz Ticaret mektebi müdürlüğünde bulunmuş olan Hamit Nacinin ölüm [illegible]

YERLİ HABERLER

Mudanya vapur Seferleri değişti

Kış Tarifesi Bu Pazar Tatbika Başlancak

Denizbank, önümüzdeki pazar günü kalkacak posta ile Mudanya hattında kış tarifesini tatbika başlayacaktır.

Yeni tarifeye göre Mudanya postaları İstanbuldan pazar, salı, çarşamba cuma ve cumartesi günleri saat 9 da kalkacaktır Pazar ve Çarşamba postaları Armudluya uğrayarak Gemliğe kadar gidecek ve ertesi günler Gemlikten kalkıp gene Armudluya uğrayarak saat 15,05 te İstanbula dönecektir

Salı, cuma, cumartesi postaları da doğruca Mudanyaya gidip ayni gün Mudanyadan dönerek saat 18,45 te İstanbula varacaklardır.

MÜTEFERRİK

Halk Sandığı Bu Ay İçinde Açılıyor

Küçük esnafa yapılacak yardımlar için İstanbulda kurulacak olan Halk sandığına ait hazırlıklar bitirilmek üzeredir. Sandık, Ankarada kurulmuş olan Halk bankasına ait nizamnameye uygun şekilde faaliyete geçecektir

Sandık sermayesine vilâyet 7500, belediye 2500 lira ile iştirak edeceklerdir. Bunlardan başka Ankara Halk bankası İktısat vekâleti, Ziraat bankası, İstanbul Ticaret odası ve Parti esnaf teşkilâtı da sandık sermayesine iştirak etmektedir. Halk sandığı 15 güne kadar, Şehinşah Pehlevi caddesinde eski Sanayi ve Maadin Bankası binasında faaliyete geçecektir.

Eyüpteki Aşhane Hazırlanıyor

Evkaf idaresinin Eyüpte açmağa karar verdiği aşhane on güne kadar hazırlanmış olacaktır Evkaf müdürü evvelki gün Eyübe giderek buradaki inşaatı gözden geçirmiştir.

Topkapıdaki aşhaneye ait hazırlıklar da ilerlemiştir Bu aşhanelerde fakirlere yemek dağıtılacaktır.

Almanya ve Amerika 20 Milyon Kilo Tütün Alacaklar

Tütün piyasasının bu ayın on beşinde İzmirde açılması beklenmektedir. Bu sene en önemli alıcılar Almanya ile Amerikadır. Satılacak miktarlar ancak piyasa açıldıktan sonra anlaşılacaktır. Alman fabrikalarının her sene satın aldıkları miktar bu sene dahi tüccarlarımıza tevzi edilecektir Bütün Türk tütünlerinden Almanyaya gönderilecek miktarın on milyon kilodan fazla olacağı tahmin ediliyor. Amerikalıların da on milyon kilo kadar tütün alacakları anlaşılmıştır.

Polonyada İnhisarlar idaresile başlamış olan görüşmelere devam edildiğinden Polonyalıların da iki milyon kilo mubayaatta bulunacakları tahmin edilmektedir. Çek rejisi için bir milyon kilonun satılmasına dair mevcut anlaşmanın Çek ahvali dolayisiyle tatbiki gecikmiş olmakla beraber iki gündenberi Çeklerin faaliyete geçtikleri ve eski anlaşmanın bir buçuk ay müddetle temdid tekliflerini tüccarlarımız dahi kabul etmişlerdir İzmir piyasasında fiatlerin geçen seneden farklı olmıyacağı haber veriliyor

★ Denizbankın Haliçteki fabrikasında deniz ticaret müdürlüğü için yapılan ikinci Hizmet motörü bugün saat onda merasimle denize indirilecektir.

★ Şirketi Hayriyenin fen müdürü Herman Dilg, Almanyada yeni bir vazife kabul ederek, istifasını vermiş, ve dün akşkam Almanyaya hareket etmiştir. Yerine muavini mühendis Hâmit Rıza tayin olunmuş [illegible]

Belediye Tedbir Alacak

Odun, kömür fiatları Sebepsiz yere yükseldi

Şehrimizde 325 Bin Çeki Odun, 6 Milyon Kilodan Fazla da Kömür Stoku Bulunduğu Anlaşılıyor

Soğukların başlamasile, İstanbulun eski derdi tazelenmiş, odun ve kömür fiatleri artmıştır. Kesilmiş kuru meşenin çekisi 400 kuruştur. Kesilmiş yaş meşenin çekisi 360 kuruştur. Sel odunu ismi verilen gürgenler ise 375 kuruşa satılmaktadır.

Bugünlerde bütün İstanbullular kışlık yakacak tedarikine koyuldukları için, odun ve kömür iskeleleri çok kalabalıktır Dün, Yenikapı, Davutpaşa, Fındıklı ve Tekirdağ iskeleleri alıcılarla dolu idi.

Odun fiatlerinin bu kadar yüksek olmasında hiç bir sebeb yoktur. Belediyenin yaptığı tetkiklerden anlaşılmıştır ki şehrimizde kâfi ve fazla miktarda odun vardır.

Bir kısım depocular el birliği ile fiatleri yükseltmektedirler

Son ormanları koruma kanunu mucibince, odun kesilmesi yasak edildiği, az odun geldiği şayiaları doğru değildir İstanbul civarındaki bütün ormanlardan ihtiyaç nisbetinde odun kesilmesine müsaade edilmektedir. Geçen sene kesilip bu sene şehrimize getirilen odun miktarı 735 bin çeki, yani 34 milyon kilo kadardır. Bu sene kışın fazla olacağı yolundaki tahminler üzerine. depocular, yazın kesilen 120 bin çeki yaş odunu da İstanbula getirtmişler ve depo etmişlerdir.

Şehir içindeki depolarda geçen kıştan kalma 70 bin çeki odun daha vardır. Bu hesaba göre, İstanbulda 325 bin çeki, yani 22 milyon kilo dun stoku mevcuttur. Bu yekûna, Trakya ve Anadolunun Karadeniz sahillerinden, Marmara havzasından ve Bulgaristandan getirilen odunlar dahil değildir

Kömür vaziyeti de odununkine benziyor. Bu sene Trakyadan İstanbula 3 milyon kilodan fazla odun kömürü gelmiştir. Bulgaristandan gelen kömür miktarı da bir buçuk milyon kiloyu geçmektedir. Bundan başka kayık ve arabalarla, son dört ay içinde Şile ve civarından İstanbula dört milyon kilodan fazla kömür gelmiştir.

Bugün İstanbulda stok olarak 6 milyon kilodan fazla kömür bulunduğu anlaşılmaktadır. Son seneler de, İstanbulda kömür sarfiyatı oduna nisbetle artmıştır.

Bu stoklardan başka, halen Sakarya ağzında Akçeşehir, Şile ve Marmaranın Yalova Kapıdağı civarında külliyetli miktarda odun ve kömür beklemektedir Bunları İstanbula getirmek için kâfi nakil vasıtası bulunamadığı söylenmektedir. Bu malı, İstanbuldaki bazı mahrukat tacirleri, oldukları yerde gayet ucuz olarak satın almışlardır.

Kömür fiatlerine gelince, şöyledir: Bulgar kömürü kilosu beş kuruştan, Trakya kömürü dört otuz paradan, Trakya sıra kömürü dört on paradan satılmaktadır.

Odun ve kömür fiatlerinin daha fazla yükselmemesi ve bazı esnaf tarafından ihtikâra meydan verilmemesi icabeden tedbirleri alacaktır.

ÜNİVERSİTEDE

Fakülte Teşkilâtı Bu Yıl Genişletilemiyor

Fakültelerde talebe fazlalığı karşısında mevcut teşkilâtın süratle genişletilmesi imkânları araştırılmış, fakat bu sene için hiç bir ilâve yapılamıyacağı anlaşılmıştır.

Maarif Vekâleti, bu vaziyetin gelecek yıl düzeltilebileceğini alâkadarlara bildirmiştir.

Yalnız birincikânundan itibaren biyoloji enstitüsünde ders yapan hukuk talbeleri Üniversitede açılan yeni dersahneye alınacaklardır. Buna ait hazırlıklara başlanmıştır.

★ Üniversite Profesörlerinden Sagalitzer, dün Üniversite konferans salonunda "şeffaf insan„ mevzulu bir konferans vermiştir. Konferans arasında projeksiyonla bir çok tablolar da gösterilmiştir.

MAARİFTE :

Muallimler Arasında Yeni Değişiklikler

Lise ve orta mektep muallimleri arasında yapılan tayin ve nakillere aid dün Maarif müdürlüğüne bildirilen liste şudur:

Kandilli kız lisesi fransızca öğretmenliğine Leylâ, Denizli lisesi eski muzik stajyeri Orhan İsparta orta okulu muzik stajyerliğine, İstanbul kız orta okulu fransızca öğretmeni Zeliha Karagümrük orta okuluna, Haydarpaşa lisesi riyaziye yardımcı öğretmenliğine Ali, Nişantaşı orta okulu biçki dikiş stajyerliğine Sabiha Behin Cumhuriyet orta okulu fizik yardımcı öğretmenliğine Nezihe, Zeyrek orta okulu yardirektörlüğüne okulun öğretmenlerinden Abdülkadir tayin edilmişlerdir.

Yeniden 3 yatı Okulu açılacak

Gelecek Yıl İçin de Tahsisat Ayrılıyor

Yalova, Çatalca ve Sapancadakilerden başka bu sene şehrimizde üç yatı mektebi daha açılacaktır.

Gelecek yıl da; Sarıyer ve Eyüp kazaları için Ayazağada, Kartal ve Üsküdar için de Kartalda müşterek birer yatı okulu kurulacaktır.

Bunlar, için lüzumlu tahsisat gelecek yıl bütçesine konulacaktır.

İstanbul vilâyeti dahilinde yeniden 50 ilk mektep, 10 orta mektebin açılacağı hakkında dün bir akşam gazetesinin yazdığı haber doğru değildir.

Gelecek yıllarda açılacak orta mektepler hakkında da henüz verilmiş bir karar yoktur

Yalnız Maarif Vekâleti bütün memlekette 500 köy mektebi açmağa karar vermiştir.

Bunların 46 sı İstanbul vilâyeti köylerinde yapılmaktadır.

BELEDİYEDE :

Et Fiatının Yükselmesi İhtimaline Karşı Tedbir Alınacak

Anadoludan şehrimize gelen kasaplık hayvan miktarında, mevsim dolayısile, bir azalma vardır. Bu hal, bir ihtimalle et fiyatlarının yükseltilmesini icap ettirecektir. Fakat, alâkadarlar, bunun ancak iki buçuk ay sonraki piyasaya tesir edeceğini söylüyorlar. O vakte kadar da Ankaradaki Ziraat kurumu İstanbulun et işini tamamile eline almış olacaktır. Bu suretle, fiyat yükseltilmesi belki de önlenebilecektir.

İki Barsakhane Kapatıldı

Mehmet Alipaşa hanında bulunan iki barsak deposu, sıhhî şartlara riayet etmemeleri yüzünden kapatılmışlardır. Yoksa, bir gazetenin yazdığı gibi belediye, şehrimizdeki yedi barsakhane hakkında kapatma kararı vermiş değildir. Bu kararın barsak ihracatını sarstığı haberi de yanlıştır.

★ Asfalta çevrilecek caddelerde faaliyetin aksamaması için ne gibi tedbirler alınması lâzım geldiği dün belediye fen heyeti müdürünün reisliğinde yapılan toplantıda tesbit edilmiştir.

★ Boğazın her iki tarafını imar etmek için belediye imar bürosu etüdlere başlamıştır.

★ Bugünden itibaren otomobillere yeni plâkaları dağıtılacaktır. Yıl başına kadar bütün plâkalar yenilenmiş olacaktır.

★ Belediye, yol ve bahçeye tahvil edilmek üzere istimlâk edilmesine karar verilip de hâlen üzerlerinde faaliyete başlanan gayri menkullere ait bedelleri bu hafta içinde tevzie başlanacaktır.

Günün Resimleri

Dün akşam Üniversite konferans salonunda profesör Sagalitzer tarafından "Şeffaf İnsan" mevzulu bir konferans verildi. Bu [illegible] takip eden dinleyici kütlesini görüyoruz.

Vatandaşla Mülâkat

İstanbulun Bitip Tükenmiyen Su Derdi

C.C. Aykut imzası ilie mektup yazan bir okuyucumuz:

"Şu, diyor, su derdi öteden beri, İstanbulun müzmin derdidir. Fakat bana öyle geliyor ki, bu derdin müzminliğine, bizim gibi, bu derdi tedavi ile uğraşanlar da inanmış bulunuyorlar.

Ben, Şişlide oturuyorum: her gece, saat 22 de, Terkos suyu, fıkara nafakası gibi, ihtiyaçlarımızı doyurmadan kesiliyor. Ayaspaşada, talimhanede, Kadıköyünde oturan bazı dostlarıma dert yandım. Onlar da benimle bu hususta tamamen hemdert bulunduklarını söyleler. Diğer semtleri bilmiyorum ama, dostlarımın bu cevaplarından da anlaşılıyor ki, bu derd İstanbulda gittikçe umumileşmektedir.

Bay (veya Bayan) C. Aykut'un ne kadar haklı olduğunu söylemeğe de lüzum var mı?

Recai Nüzhet ve Avni Bayer Ortada Yok

Mahkemenin Hapis Kararı İnfaz Edilemiyor

Arkadaşımız Ahmet Emin Yalman gazetemiz üç ay tatil edilmeden evvel bazı kimselere verilen otobüs imtiyazlarında isabetsizlik görüldüğünü bir yazı silsilesile tetkik ve tenkit ederken dişçi Avni Bayer kendisine bin lira verdiğini iddia eden bir protesto göndermiş ve Recai Nüzhet Baban da bu uydurma protestoyu hazırlamakta kendisine yardım etmiştir.

Ahmet Emin Yalman aydınlıye birinci ceza mahkemesinde Avni Bayerle Recai Nüzhet Baban aleyhlerine bir hakaret davası açmıştı. Mahkeme bu iddiayı tetkik etmiş ve her ikisinin de suçlarını sabit gördüğü için Avni Bayere üç ay hapis ve 50 lira ağır para cezası, Recai Nüzhet Babana da bir ay on beş gün ve 25 lira para cezası vermişti. Suçlular bu kararı temyiz etmişlerdi. Temyiz mahkemesi de verilen kararı yerinde bulmuş ve tasdik etmiştir. Hüküm kesbi katıyet ettiği için mahkeme infaz edilmek üzere iki suçlunun da dosyaları müddeiumumilik ilâmat şubesine vermiştir. Polis her iki suçluyu da adreslerinde bulamadığı için hükümler infaz edilememiştir.

Camilerin Tamiri İlerliyor

Evkaf müdürlüğü bu sene için ayırdığı 180 bin liralık tahsisatla Atikalipaşa, Mihrimah, Süleymaniye, Sultanselim ve Yeni camilerinin muhtelif kısımlarını tamir ettirmektedir Bunların bir kısmı bitirilmiştir. Diğer camilerin tamiri için 50 bin lira ayrılmıştır.

TAKVİM ve HAVA

9 İkinciteşrin 1938
ÇAŞAMBA

11 inci ay	Gün: 30	Kasım: 2
Arabi: 1357		Rumi: 1354
Razaman: 16		İkinciteşrin: 9
Güneş: 6.40 —	Öğle:	11.57
İkindi: 14.40 —	Akşam:	16.57
Yatsı: 18.32 —	İmsâk:	4.52

YURTTA HAVA VAZİYETİ

Yeşilköy meteoroloji istasyonundan aldığımız malûmata göre hava yurdun doğu ve cenubu şarkî bölgeleri ile Karadenizin şark taraflarında kapalı ve yağışlı, orta ve cenup Anadolusunda çok bulutlu ve mevzii yağışlı, diğer kısımlarda bulutlu geçmiş, rüzgârlar umumiyetle simalî istikametten orta kuvvette, Karadenizde kuvvetlice, Ege ve Akdenizde fırtına şeklinde esmiştir. Dün İstanbulda hava kapalı geçmiş, rüzgâr şimalden saniyede 4—6 metre hızla esmiştir.

Saat 14 te hava tazyiki 763,3 milimetre idi. Suhunet en yüksek, güneşte 48,1, gölgede 14,4, ve en düşük 1,9 santigrat kaydedilmiştir.

BUGÜN

"Yeni Versay,,

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

Macar askerlerinin, Çekoslovakya topraklarından Macaristana ayrılan kısmı işgal etmelerile Münih konferansında Çek meselesine dair verilen kararlar da tatbik edilmiş ve Avrupa haritası mühim bir değişikliğe uğramış oluyor. Almanya, Almanlarla; Lehistan Lehlilerle; Macaristan da Macarlarla meskûn toprakları aldılar. Macarlar, artık Slovaklarla kapı komşulardır. Rutenler Çek hududu içinde kaldılarsa da onlar da muhtariyet verilecek ve memleketleri bundan böyle Rutenya diye değil, Karpat Ukraynası diye tanılacak. Fakat Rutenyanın cenubu garp köşesindeki zengin toprakları. ve anane-vî hükûmet merkezleri Macarlara verilmiştir.

Macarların asıl maksadı Lehlilerle müşterek hudut sahibi olmak ve onun için bütün Rutenyayı ilhak etmekti. Lehliler de bu maksadın gerçekleşmesini istiyor, Leh matbuatı da bu havaliyi Macaristan dışında kalmış bir şerit toprak sayarak bu ülkeyi Macaristana vermiye tevsiye şeklini gelip geçici telâkki ediyor. Almanya, Macaristanla Lehistan arasında müşterek hudut tesisini istemediğinden ve Rumanya da buna mukavemet gösterdiğinden, Çekoslovakya ile Rumanya arasında direkt muvasala hattı açık kalabilmiştir.

Fakat bu son tesviye şekilleri de bir tarafı hoşnut eden, fakat diğer tarafı sızlandıran mahiyettedir.

Eskiden Çekoslovakya topraklarında bir Macar ekalliyeti vardı. Şimdi de Macarların yurdunda bir Slovak ekalliyeti bulunmaktadır. Hal buki Münihte başlıyan ve Viyanada tamamlanan anlaşmaların hedefi, her ırkı tatmindi. Yani vaktile Versay muahedesinin yaptığı hatayı tekrarlamamaktı.

Hatanın yalnız Macarlar tarafında değil, diğer traflarda tekrarlanması, yeni anlaşmalara, "Yeni Versay,. adı verilmesine sebep olmakta, hattâ bir çok İngiliz liberalleri onu "Versay-

...is mülâkatı:

İngiltere Başvekili ile hariciye nazırının yakında Parise vuku bulacak ziyaretlerinin bilhassa iki hedefi gözetlediği anlaşılıyor.

Bunların birincisi, bir hava anlaşması imkânlarını aramak, ve Almanyanın müstemleke dileklerile meşgul olarak bu meseleyi de halletmektir. Bu gibi silâhlar içinde bilhassa hava silâhı üzerinde anlaşma imkânlarının aranmasına sebep, tayyarenin tecavüz silâhı olmasıdır. Diğer silâhlarla müdafaa yoluna konulduğu halde bu tecavüz silâhına karşı ayni derecede tesirle mukabele edecek vasıtalar ağır ağır tekâmül etmektedir. Bunun neticesi olarak her devlet bu tecavüz silâhından korunmak istiyor ve bu silâh üzerinde bir anlaşmaya varmak diliyr.

Almanyanın fırsattan istifade ederek müstemleke meselesini halletmek isteyip istemiyeceği henüz belli değildir. Bu nokta tavazzuh etmediği için hava anlaşması imkânları da son derece mühimdir. Bununla beraber, Londra, Paris ve Berlin arasında ihzarî müzakereler yapıldığı ve diplomasi mahfillerinin bu meseleler üzerinde fikir mübadelesi yaptıkları anlaşılıyor. Bu müzakerelerin kolay kolay bir neticeye varacağı tahmin edilemez.

Anadoluda Fırtına

Bolu, 8 (A.A.) — Evvelisi geceki fırtınadan Bolu - Düzce - Mudurnu hatlarının bazı direkleri devrilmiş ve bu iki kaza ile vilâyet merkezi arasında telgraf ve telefon muhaberesi inkıtaa uğramıştır. Hatlar süratle tamir edilmektedir.

Bolu, 8 (A.A.) — Dün sabah Boludan Mudurnuya çıkan posta otobüsü kardan söktüremiyerek yarı yoldan dönmüş, posta, hayvanla nakledilmiştir.

Saat 12 de Boluya muvasalatı lâzımgelen Gerede - Bolu postası 4 saat geçiktiği halde henüz gelmemiştir. Kar devam ediyor.

HARİCÎ HABERLER

Çin Müslümanları Heyeti Ankarada

Heyet, Çin Davasına Karşı Müslüman Memleketlerinin Sempatisini Kazanmak için Bütün Dünyayı Dolaşıyor

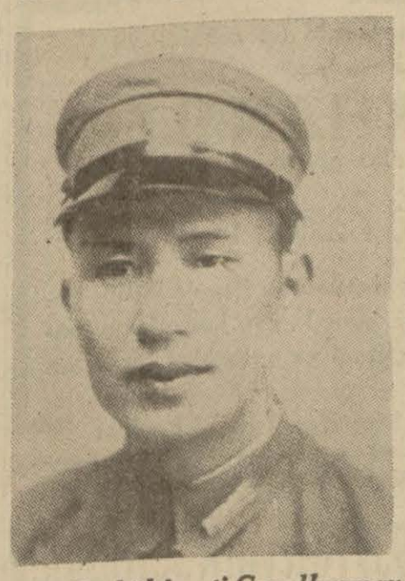

Millî Çin hükûmeti Genelkurmay Başkanı Ömer Bay Teşung

Çin müslümanları Millî Kurtuluş cemiyeti tarafından müslüman memleketlerinin Çin davasına karşı sempatisini celbetmek üzere gönderilen heyet Ankarada bulunuyor. Hükûmet merkezimizde daha bir hafta kadar kalacak olan bu heyet âzası evvelki gün Çinin Ankara maslahatgüzarı tarafından Hariciye Vekilimiz Tevfik Rüştü Aras'a takdim edilmişlerdir.

Heyetin reisi Celâlettin Vanzınşan, tahsilini İstanbul üniversitesinde ikmal ettikten sonra Çine gitmiş münevver bir gençtir. Heyet, Hindistan, Mısır, Yemen, Hicaz, Irak, Suriye ve Lübnanı gezdikten sonra şehrimize gelmiştir. Heyet âzasının verdiği izahata göre Çinde bulunan geçmektedir. Müslümanların en fazla mütekâsif bulundukları yer, Çinin şimal ve garp kısımlarıdır.

Çin müslümanları, müslümanlığın teaddüdü zevecat tesettür gibi muzir an'anelerinden örfü adet yardımiyle uzak kalmışlardır. Bütün İslâm âleminde görülen uyanıklık ve ileri hareketleri Çin müslümanları arasında da kendisini göstermiştir. Bilhassa modern talim hususuna büyük bir ehemmiyet verilmiştir. Bu cümleden olarak Çinde mevcut kırk bin camide kırk bin ilk mektep açılmıştır. Bugün Çinde 57 üinversite bulunmaktadır. Millî Çin hükûmetinin koyduğu tahsil mecburiyeti bu mekteplerin sayısını yakın zamanda daha fazlalaştıracaktır.

Çin müslümanları Millî Kurtuluş Cemiyetinin taşıdığı isim müslümanların Çinde ayrı bir devlet kuracağı fikrini hatırlatıyorsa da. Millî davalarında Çankayşek'le birlikte yürüyen müslümanların böyle bir ayrılığı aslâ düşünmediklerini heyet âzası temin ve teyit ediyorlar.

Hattâ bugünkü millî Çin hükûmetinin Genel kurmay başkanı, Ömer Bay Teşung Si adında bir müslümandır. General Ömer ayni zamanda Çin müslümanları Millî Kurtuluş Cemiyetinin umumî reisi bulunmaktadır. Bu cemiyetin başlıca gayesi Çin millî vahdeti içinde Çin müslümanlarının her bakımdan yükselmelerine çalışmaktır.

Heyet Ankaradan sonra İstanbul yoliyle Afrikaya ve oradan Somatra adalarına ve müslümanların mütekâsif bulunduğu diğer Afrika memleketlerine gidecektir.

Belgratta Tezahürat Yapılıyor

Belgrad, 8 (A.A.) — Bugün öğleden sonra çıkan bütün gazeteler, dün memleketin her tarafında Yugoslav radikal birliği tarafından tertip edilen muazzam tezahürata ait haberler neşretmektedirler.

Gazeteler, Stoyadinoviç lehinde Petrogradda yapılan heyecanlı tezahürattan bahsetmektedirler.

Büyük Arap Birliği Fikri

Araplar Baş Müftünün Halife Ilân Edilmesini Istiyorlar

Filistin Arap Davasını Müdafaa Içın Berlinde Bir Arap Komitesi Teşkil Edildi

Londra 8 (Hususî) — Deyli Ekspresin Kudüs muhabirine göre Filistin arapları memleketlerini bölünmekten kurtarmak ve Yahudi akınını durdurmak için açtıkları Gerilla harbine devam ediyorlarsa da şu şartların temini mukabilinde harpten vaz geçmeğe hazırdırlar:

1 — Yahudilerin muhacir akınını senede bin kişiye indirmek ve on sene bu nisbeti muhafaza etmek.

2 — Her on bin Filistinli mükellef namına bir delegeden müteşekkil teşrii bir meclis kurmak, bu suretle Müslüman arablar namına 8, hiristiyan arablar namına 1 ve yahudiler namına 4 delegeden müteşekkil bir meclis kurulacaktır.

Filistin komiseri bu meclise beş İngiliz aza tayin edecek ve kendisine umumî vali unvanı verilecektir. Umumî vali, muhaceret meselesinden başka her meseleye karışmak hakkını haiz olacaktır.

3 — Yahudiler, umumî nüfusun ancak üçte birini teşkil edecekler ve bu nisbet daimî surette muhafaza edilecektir.

4 — Belediyeler, mahallî idareler vazifelerini görecek, mahalli zabıtadan başka İngiliz jandarması bulunacaktır.

5 — Filistin arablarına ziraat ve sanayilerini inkişaf ettirmek için beş milyonluk bir istikraz temin edilecektir.

On sene sonra Filistin, Suriye, Erdun, belki de Lübnan arasında bir federasyon teşkili için çalışılacaktır.

Bu şartların kabulü üzerine siyasî af ilân olunacak ve baş müftinin halife ilânı için İngilterenin yardımı istenecektir

Arablar İngiltere müstemlekeler nazırı Mister Makdonaldın bu şartları kabul edeceğine inanıyorlar. Fakat vaziyet henüz inkişaf etmemiştir. Filistinde hâdiseler, boğuşmalar devam etmektedir.

Londra, 8 (Hususî) — Deyli Telgrafın Berlin muhabiri, Filistin arap davasını müdafaa için Berlinde bir arap komitesinin teşekkül ettiğini bildiriyor.Komitenin hedefi bütün Avrupada yaşıyan 200,000 Arabın müzahereti ile Filistin davasını müdafaa etmektir. Bu Arapların 100 bini Fransadadır.

Komite para toplıyarak Filistin Arapuarına silâh ve mühimmat göndermek istiyor. Komitenin Mısırlı reisi beyanatta bulunarak şu sözleri söylemiştir: "Avrupada yaşıyan her Arap silâh taşımaktadır.

Avrupada bir serbest kolordu vücude getirerek Filistinin hizmetine hazırlamağa ne mani var? İlk hedefimiz, Filistin, Irak, Suriye ve havalisindeki ülkelerden bir Arap ittihadı vücude getirmekti. Fakat bütün İslâm âleminin Filistinle alâkadar olduğunu görüyor ve Hindistan Müslümanlarile de münasebet tesis etmiş bulunuyoruz. Demokrat İngiltere, Arapları ne için serbest bırakmıyor?,,

Bu ay sonunda Berlinde bir Arap günü yapılacak ve Arap davası lehinde nümayişler tertip edilecektir.

Pazarlıksız Satış için Yeni kararlar

İktisat Vekâleti, Ankara İzmir ve İstanbulda tatbik edilmekte olan pazarlıksız satış kanununun tatbikinden iyi neticeler elde edildiğini göz önünde bulundurarak bu kanunun bütün memlekette tatbiki için tetkikler yapmaktadır. Vekâlet bu hususta belediyeler arasında bir anket açmış ve belediyelerden kanunun tatbikatı hakkındaki mütalealarını sormuştur. Anketin neticesi alındıktan sonra kanunun hangi şehirlerimizde tatbik edileceği kararlaştırılacaktır.

Rusyada Bayram

Moskova, 8 (A.A.) — Tas ajansı bildiriyor:

Dün bütün Sovyetler Birliği büyük teşrinievvel Sosyalist ihtilâlinin 21 inci yıldönümünü sevinçli bir surette kutlamıştır. Bütün memlekette halk tezabüratı ve geçit resimleri yapılmıştır.

Moskovada garnizon kıtaatı muazzam bir geçit yepmış ve işçiler parlak tezahüratta bulunmuşlardır. Stalin, Molotof, Kaganoviç, Mikoyan, Ejof, Kalinin, çok alkışlanmışlardır.

Saat 10 da müdafaa komiseri Mareşal Voroşilof hükûmet ve parti namına kıtaatı selâmlamış ve tebrik etmiştir.

Geçidi müteakip Voroşilof nutkunu söylemiştir.

Windsor Dükü Ailesile Barışıyor

Eski Kral Yakında Londrayı Ziyaret Edecek

Londra 8 (A. A.) — Evening Standard gazetesinin muharriri, dük ve düşes Gloucester'in Parisi ziyaretleri esnasında dük ve düşes Windsor ile görüşeceklerini haber vermektedir.

Bu görüşme, Windsör dükü ile kral hanedanı arasında münasebatın yeniden teessüsünün bir mukaddemesidir.

Ayni muharrir, dük ve düşes de Windsörün İngiltereye yapacakları ziyeretin 1939 senesi bidayetinde vukubulabileceğini ilâve ediyor.

Bir Alman Vapurunda İnfilâk Oldu

Oakland - Kaliforniya, 8 (A.A.)— 3 sonteşrinde San Fransisco körfezinde bulunan Vancouver ismindeki Alman yük vapurunun makine dairesinde infilâk vukua gelmiştir. Oakland baş müddeiumumisi tahkikata başlamış ve dün infilâkın bir kasıt mahsulü olduğu neticesine varmıştır.

Vapurun içine su dolduğu için tahkikat müşkülâtla ilerlemektedir.

Polonyadan Altın ihracı Menedildi

Varşova, 8 (A.A.) — Reisicümhurun bir kararnamesi, şimdiye kadar mer'î olan ve altın ile ecnebi dövizlerine serbestçe tasarruf edilmesine müteallik bulunan ahkâmı son derece şiddetlendirmektedir.

Kararname, dövizler komisyonunun müsaadesi olmadan altın, ecnebi parası, altın eşya, mücevherat ve kıymetli taşlar ihracını menetmektedir.

Kararname, Polonyalılar ve Polonyada mukim ecnebiler tarafından ecnebi memleketlerde yatırılmış olan matlubat, varidat, sermayeler, esham, gayri menkul kıymetler ilh.. üzerine de müsaadesiz muamele yapılmasını menetmektedir.

Kararname, Polonyalılarla Polonyada mukim ecnebiler ecnebi memleketlerde malik olduğu matlubat ve emvali bir beyanname ile bildirmeleri mecburiyetini de natık bulunmaktadır. Nihayet Varşova borsasının fiyatları, ecnebi memleketlerle yapılacak muamelelerde mecburî olarak kullanılacaktır.

Fransanın Yeni Suriye Komiseri

Paris, 8 (Hususi) — Fransa hükûmeti, Suriye Fevkalâde komiserliğine eski Viyana sefiri Gabrail Piyuyu tayin etmiştir. Yeni komiser, büyük elçi rütbesine terfi etmiştir.

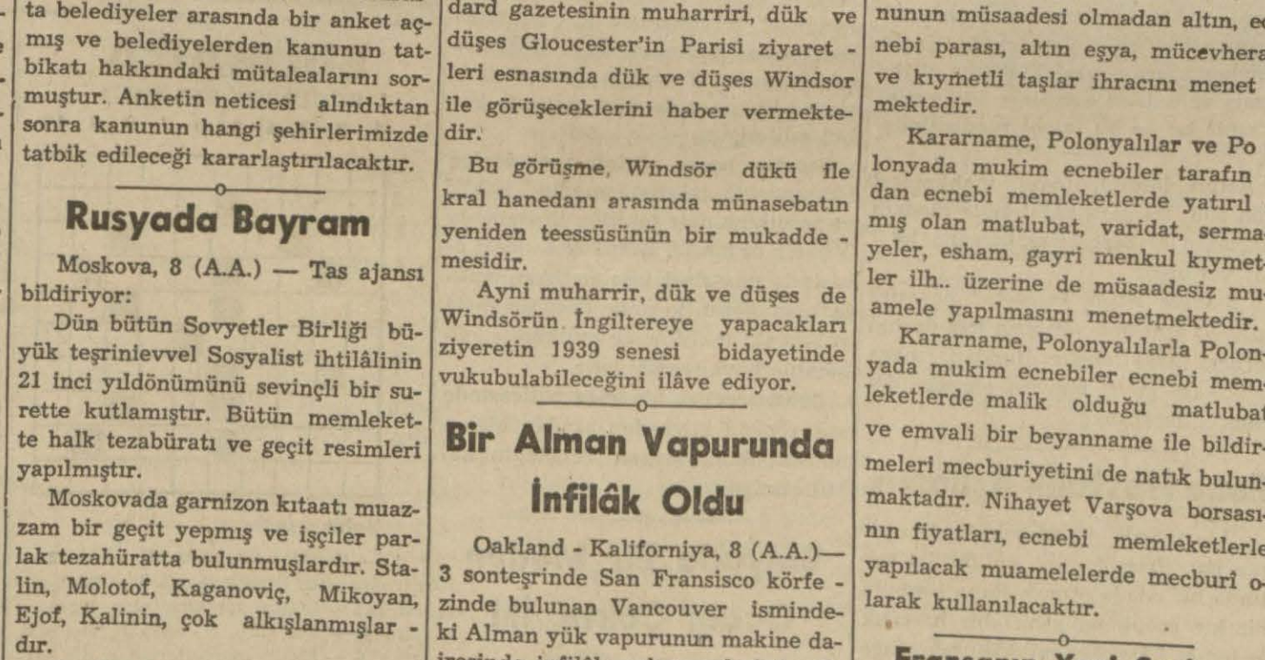

Almanyanın 1914 teki ihtirasları

FELEK

Bernard Shaw'ın Bir Sözü

Yazan: B. FELEK

Maruf bir İngiliz muharriri var. Nüktedan ve hazır cevap bir adam Dünyann en meşhur simalarındandır. Çoğunuz işitmişinizdir: Bernard Shaw = (Bernar Şov).

Bu adam yaşlıdır. Galiba seksenlik. Dünya ile alay eder. Haşin tabiatli, sözünü saklamaz bir herif.

Nevyork kitapçılarından birisi bu İngiliz muharririle görüşebilmek için bir ziyafette yanına oturmanın yolunu bulmuş. Lâkin Bernar Şov, bu tesadüften hiç memnun olmamış ve bundan dolayı ağzını açıp bir tek lâf etmemiş.

Yemeğin sonuna doğru Nevyorklu kitapçı İngilizi söyletmek için tahrik maksadile demiş ki:

— Ne düşündüğünüzü bilmek için bir dolar feda ederim.

Bernar Şov cevap vermiş:

— Değmez.

— Ne düşünüyorsunuz?

— Sizi!

— Biliyor musunuz? Zihin denilen şey gerçek acayip bir nesnedir. Bazan dünyanın en değerli insanlarını deraguş ederken birdenbire beş para etmez birisi için yorulur.

Eğer düşüncelerimize ve düşündüklerimize paha biçmek icap etseydi çoğu zihinlerimizin aylandoz ağacı kabilinden işe yaramaz. para etmez üstelik kötü kötü kokar bir takım mahlûkat üzerine yorulduğunu farkederdik.

Lâkin ne fayda ki; insanlar kafalarını yorarken zihinlerini işgal edenlerin kıymetini düşünmezler. Bir sivrisinek nasıl bir gecemizi fecre kadar tedirgin etmeye kâfi ise bir densiz, bir münasebetsiz kimse de kısa veya uzun bir ömür dilimini acılatmaya sebep olacak kadar zihnimizi tırmalar.

Buna çare?

İnsanı, dedikleri gibi mahlûkatın en şereflisi olarak tanımaktan vazgeçmeli ve onu zararı faydasından çok bir hayvan olarak alıp harekâtından fazla azap veya hicap duymamıya çalışmalıdır.

Geçenlerde Almanyanın bilmem hangi şehrinde cambazhaneden kaçan bir timsah, halkı bir hayli korkutmuş. Hayvanı güçlükle yakalamış ve tekrar kafese koymuşlar.

Benim zoruma giden bütün vakayie rağmen hâlâ hayvanların en masum ve halimi olarak görünüp kendimizi de buna inandırmamızdır. "Timsah vahşî hayvandır; ya şehirliye fenalık ederse!,, diye alıp kafese koyuyorlar ve onu seyrettirip para kazanıyorlar.

Bir seyahat kitabında okumuştum. Dünyanın en yırtıcı hayvanı Zelândanın bir ücra adasında bulunan beş altı metre boyunda Varan adındaki kertenkele azmanları imiş. Bu hayvanların kan içiciliğinin ve korkunçluğunun derecesini anlayın ki; vahşiliği ile maruf olan ve bütün beyaban hayvanlarını ürküten yabani manda bu hayvanı görünce manyatizma oluyor, kaçamıyormuş. O da yaklaşıp kuyruğile mandaya bir vurunca yere deviriyor, sonra gırtlağını koparark öldürdükten sonra parça parça etlerini kocaman lokmalar halinde yutuyormuş. Bu hayvan o kadar oburmuş ki; ciğnemeden yuttuğu parça etler boğazından midesine inerken tıpkı makine pistonlarının silindirde işlerken çıkardığı ıslıklara benzer sesler çıkıyormuş.

Bu ufak tariften bu hayvanın ne müthiş şey ve ne yırtıcı bir mahlûk olduğunu — şüphesiz — anlamışsınızdır. İşte bu hayvanı insanlar diri diri tutup hayvanat bahçelerine götürüyorlar.

Biz bizim için ne düşünüyoruz? Orası lâzım değil. Dünyanın şu en vahşi hayvanı dediğimiz (Varan) lar insan eline düştükleri zaman acaba bizim için ne düşünürler?

İngiltere Buğday Almamış

Londra, 8 (A.A.) — Bazı İngiliz mümessillerinin 600.000 ton buğday satın aldıklarına dair verilen haber, Romanya elçiliği tarafından tekzip

Mahkemelerde

"Kart Adam,, Hakaret Olur mu?

Kocasına Böyle Söylediği İçin Mahkemeye Düştüler

Sultanahmet birinci ceza mahkemesi, dün "kart,, kelimesinden doğan bir hakart davasını tetkik etti. Davanın şiikâyetçisi ve suçlusu Sadri ve Hacer isminde bir karı koca idiler.

Sadri elli yaşlarında eski bir kaymakamdır. Hacer de kendisinin yaşıtıdır. Bir aile ihtilâfı yüzünden epeyce zamandanberi ayrı yaşamaktadırlar. Evvelki gün, karı koca, Divanyolunda Türbe civarında karşılaşmışlardır. Hacer kocasına :

— Seni kart adam, seni, demiş....

Kocası da bunu hakaret saydığı için mahkemeye müracaat etmiştir.

Dün mahkemede Saadet, Ahİsmail, Selâmi, İbrahim Moral, Münevver, Orhan, Mustafa, Gafur Muzaffer Soysal, Riza isminde on beş şahit dinlenmiştir. Şahitlerden birisi de Ankara nüfus müdürü Celâldi.

Mahkeme bunun da istinabe suretile şehadetine müracaat etmeye karar verdiği için muhakeme başka bir güne bırakıldı.

YARALAMA :

Dişlerini Dökmüş

Polis, dün, müddeiumumiliğe İnebolulu sandalcı Kadir Kırık isminde yaralı bir sandalcı ile bir kırık diş getirdi. Yaralının ve dişin tabibi adlilere muayene ettirilmesi isteniyordu.

Tabibi adîl Salih Haşim dişi ve yaralıyı muayene etti. Yaralı kendisini dövenleri tanımıyor ve yalnız :

— Bir ekmek meselesi yüzünden kavga ettik. Beni dövdüler. Otuz iki dişimi döktüler, diyordu. Hakikaten Kadir Kırığın üst dişlerinin hepsi ve alt dişlerinin de bir çoğu kırılmıştı. Polis, raporu ile beraber davacıyı karakola götürdü. Tahkikatı bitirdikten sonra suçlularını müddeiumumiliğe vercektir.

Bir Gün Müşahede Altında Kalmış

Vazife halinde polis Mehmede hakaret ettiği iddia edilen eski müstantiklerden Mehmet Alinin muhakemesine dün asliye birinci ceza mahkemesinde devam edildi. Suçlu müdafaasını yaparken:

— Ben vazife halinde bir polise hakaret etmiş değilim. Vazife haricinde hakaret gördüğüm bir zata karşı kendimi sözle müdafaa ettim. Fakat, o beni karakola getirdi. Aklî vaziyetimden şüphe ettiğini ileri sürerek benim bir gün adliye tıp işleri müşahedehanesinde kalmama sebep oldu. Ortada tahkir edilen varsa benim. Beraetimi isterim, dedi. Muhakeme dosyanın tetkiki için başka bir güne bırakıldı.

İHTİLÂS :

Müdafaaya Kaldı

130 lira ihtilâs ettiği iddiası ile tevkif edilen Erenköy belediye tahsil memuru Seyfettin hakkındaki duruşma Ağırceza mahkemesinde bitirilmiş, müddeiumumi ceza verilmesini istemişti.

Dün suçlu müdafaasını yapacaktı Hazırlanmadığını söyliyerek mahkemeden mühlet istedi. Mahkeme başka bir güne bırakıldı .

Türklüğe Hakaret

Ömer, Vehbi ve Yani isminde üç arkadaş Türklüğü tahkir ettikleri için Ağırceza mahkemesine verilmişlerdi. Dün duruşmalarına devam edilecekti. Ömer ve Vehbi geldiler, Yani yoktu. Polisin gönderdiği tezkereden Yaninin Fransaya kaçtığı anlaşılıyordu.

Duruşma yapılamadı, muhakeme

AĞIRCEZADA :

Genç Kadınları Fuhşa Teşvik

Dün Ağırceza mahkemesinde, bir fuhşa teşvik ve sahtekârlık iddiası tetkik edilecekti. Suçlular, nüfus memurlarından Zeki ile Maryam, Leylâ ve Hosep isminde üç kadındı. Maryamdan başka diğer suçlular mahkemede bulundular. Maryam verem olduğu için mahkemede bulunamıyacağı hakkında rapor göndermişti.

Maryama tebligat yapılması için mahkeme başka güne bırakıldı.

HIRSIZLIK :

Evleri Soymuş

Polis, dün müddeiumumiliğe Fuat, Antranik, Asaf, Fuat isminde dört hırsızlık suçlusu verdi. Bu dört kafadar muhtelif zamanlarda, muhtelif semtlerde bir çok evler soymuşlardır.

Cağaloğlunda Başmusahip sokağında 11 numarada oturan Emine ile Alemdarda İncili sokağında 27 numarada Ayşenin evleri de kilitleri kırılmak suretile soyulmuştur. Sorgu hâkimi dördü hakkında da tevkif kararı verdi.

MÜDDEİUMUMİLİKTE :

Madam Anna Kefaletle Bırakıldı

Beyoğlunda İstiklâl caddesinde, Yolo sokağında 3 numaralı evde oturan Madam Atina Aleksandiru geçenlerde randevuculuk yaptığı iddiasile tevkif edilmiş ve dördüncü sorgu hâkimliğine verilmişti. Suçlu bundan sonra tevkif kararına itiraz etmiş ve kefaletle tahliye edilmesini istemiş ise de bu talebi reddedilmişti.

Asliye dördüncü ceza mahkemesi dün 500 lira para kefaletiyle madam Atinanın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

Madam Atina kefalet parasını adliye veznesine yatırdığı için derhal serbest bırakılmıştır Bundan sonra tahkikata gayri mevkuf olarak devam edilecektir.

Fena Hastalık Aşılamış

Alemdarda Cami sokağında oturan gardifren Ahmet, evinin üst katında bir odada oturan Rana isminde bir kız çocuğuna geçici bir hastalık aşıladığı iddasile müddeiumumiliğe verilmiştir. Sultanahmet birinci ceza mehkemesi Ahmedin duruşmasını yaptı ve kendisini tevkif etti.

Fethi Okyar Geldi

Bir müddettenberi Ankarada bulunan Londra sefirimiz Fethi Okyar, dün sabah Ankaradan şehrimize avdet etmiştir.

Sıhhiye Vekili Şehrimizde

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Dr. Hulûsi Alataş, dün sabah ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiş ve Parkotele inmiştir.

Harri Bor Geliyor

Meşhur Fransız sinema ve tiyatro artisti Harri Borun riyesetinde on sekiz kişilik bir tiyatro trupu, cuma sabahı saat on yirmide Konvansiyonelle Romanyadan şehrimize gelecektir.

Yeni Avukatlık Kanunu

Yeni avukatlık kanunu 1 kânunuevvelden itibaren meriyete gireceği için, Baro yeni kanunun icabettirdiği şekle göre hazırlıklar yapmaktadır

HAKARET :

Bir İlândan Çıkan Mâna Araştırılıyor

Rumca Apoye matini gazetesi sahibi Vasilyadimir tarafından vapur acentelerinden Niko Kostantinidis aleyhine açılan hakaret davasına dün asliye üçüncü ceza mahkemesinde devam edildi.

Davanın mevzuu şudur:

Acente Niko Kostantinidis Apoyematini gazetesine kendi müessesesi hakkında ilânlar göndermiştir. Gazete bunları neşretmediği için kendisi bir el ilânı bastırmış ve ilânın Rumca kısmında gazetenin kendi ilânını niçin basmadığını izah ederken, Lisa kelimesini kullanmıştır.

Davacı bu kelimenin hakaret manasını tazammun ettiğini söylüyordu. Mahkeme bu ilânı ehlihibreye havale etmiş, o da kelimede hakaret manası bulunduğu kanaatine varmıştır. Dün suçlunun avukatı müdafaasını yaptı. Muhakeme karar için başka bir güne bırakıld.

Bazı nahiye, köy Ve sokak isimleri Değiştirildi

Şehir Meclisi Dün Yeni İsimleri Tesbit Etti

Şehir meclisi, dünkü toplantısında bazı nahiye, köy, çiftlik ve sokak isimlerinin değiştirilmesine karar vermiştir. Bakırköy kazasında isimleri değiştirilen muhtelif nahiye, köy ve çiftlikler şunlardır:

Avas köyü (Ateşalanı), Litros köyü (Esenler), Vidos köyü (Güngören), Çıfıtburgaz köyü (Bağcılar), Ayapa köy (Kirazlı), Nifos kökyü (Kocasinan, Ayayorgi köyü (Kayabaşı) Kali tarya köyü (Şenlik), [illegible] (Resneli), Papazköyü çifliği (Göneçli), Pandeniça çifliği (Uğurlu), Kapanarya çiftliği (Kutlular) isimlerile anılacaklardır.

Diğer tarfatan Kadıköyünde Yoğurtçu ve Halitağa sokakları arasında yeni açılan sokağa (Kıvanç) ismi verilmesi, Büyükadada Kaptan Nuri caddesinin "Mehmetçik,, , Haskalfa sokağının da "Türkoğlu,, isimserile isimlendirilmesi de dün mecliste kabul edilmiştir.

Bundan başka parlayıcı maddeler hakkındaki talimatnamenin tetkik ve tasdikine dair teklifle. Bostancıda Vükelâ caddesile Erenköy caddesi arasında pazartesi günleri kurulmakta olan pazar yerinin değiştirilmesi yolundaki teklifler de mülkiye encümenine havale edilmiştir.

Şehir meclisi, bir kaza neticesinde sağ gözünü kaybeden azadan Mehmet Sipahinin mezuniyet isteğini kabul etmiştir.

Balyada Bir Maden Ocağı Çöktü, İki Amele Öldü

Balya, (TAN) — Simli kurşun madeni ocaklarında feci bir kaza olmuştur. 280 metre derinliğindeki orta mağara galerilerinden biri, gece saat 23 te müthiş bir gürültü ile çökmüş, içinde bulunan beş amele toprak ve maden yığını altında kalmıştır.

Derhal imdada koşulmuş, ana yolu temizleyip çöküntü yerine geçe - bilmek güç olmuştur. Ameleden Balyanın Mancılık köyünden Mustafa oğlu 333 doğumlu Naszif ile Balyalı Süleyman oğlu 322 doğumlu Ahmet enkaz altında ölmüşlerdir. Müstecap köyünden Abdullah oğlu 316 doğumlu Süleyman, Çakallar köyünden Mehmet Ali oğlu 321 doğumlu Mustafa, Balyalı Veysel oğlu 324 doğumlu Şerif te ağır yaralı ve havasızlıktan baygın bir halde çıkarılmışlar ve otomobille Balıkesir hastanesine gönderilmişlerdir.

Nafıa Vekâletince kaza hakkında tahkikata memur edilen mühendis Hulûsi buraya gelmiştir.

YARIN AKŞAM İPEK ve SARAY Sinemalarında
Tamamile memleketimizde ve ait olduğu sahneler MİLO adasında çekilen
AYNAROZ KADISI
Baş rollerde: BEHZAT - İ. GALİP - EMİN BELLİ - HALİDE - MAHMUT - ŞEVKİYE - MUAMMER.
Hazım - Vasfi
Numaralı koltuklar her iki sinema gişesinde satılmaktadır. Telefon :
İPEK: 44289 - SARAY: 41656

Bu Akşam SÜMER Sinemasında
İraesine başlanacak olan mevsimin en mühim ve alâkabahş filmi olan
ASRÎ BATAKHANELER
Şaheserini bütün İstanbul halkı görmeğe koşacaktır.
Albert Prejean - Dita Parlo - Line Noro
tarafından fevkalâde bir tarzda yaratılan bu filmde bütün Parisin zevk ve sefahat mahallerini, genç kız ve kadınların maruz kaldıkları tehlikeler... gibi içtimaî ve yaşanmış bir dram hayatı tasvir edilmektedir.
İlâveten: EKLER JURNAL Marsilya Yangın Faciası

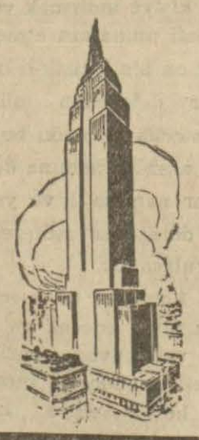
1939 Nevyork Sergisine
NATTA Acenteliği
Elli yataklı otellerde
ODALARINIZI
Muazzam Trans Atlantiklerde
KAMARALARINIZI
Şimdiden ayırtı hemen kapatınız
Müracaat:
NATTA İTA
Galatasaray Perapalas

BU AKŞAM MELEK Sinemasında
Nefis ve harikulâde güzel bir Fransız şaheseri
Aşk Bahçeleri
Baş rolde: Son senenin en gözde Yıldızı
VİVİANE ROMANCE
PİERRE RENOİR - LOUİS JOUVET
Programa ilâve olarak Paramunt dünya havadisleri
DİKKAT : Bu gece için bütün localar satılmıştır.
Hususî koltukların erkenden aldırılması Telefon: 40868

BULMACA

BUGUNKU BULMACA

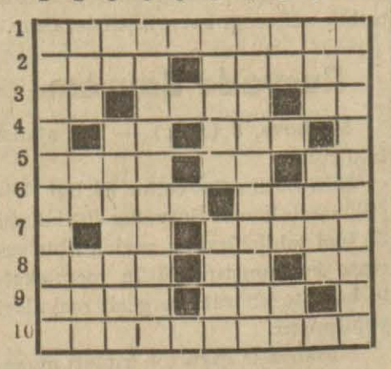

Soldan sağa:

1 — Beşiktaş tarafında bir yokuş. 2 — Bir cins ahır, karışık renkli. 3 — Edat, sonu (T) okunursa bir emir olur, bir azamız. 4 — Su, altın. 5 — Nakit, Genişlik, renk. 6 — Elçilik memurlarından, din harbi. 7 — Bir hece, derya. 8 — Avanak bir azamız, sıfat. 9 — Hint hükümdarları, bir emir. 10 — Bir nebat.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Fındıklı tarafında bir semt. 2 — İzmir mıntakası, bir hayvan, nihayetine bir (i) konursa genişlik olur. 3 — Bir hece, bir temizlik toprağı satan. 4 — Önayak olanlar. 6 — Bir nevi ikramiye, ilâç. 7 — Yapılabilen. 8 — Bir hece, zaman, bir hece. 9 — Kraliçe, işten çıkarılmak. 10 — İnşaatta kullanılan bir direk.

Dünkü bulmacamızın Halledilmiş Şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	A	T	A	R	Y	A	L	A	R
2	A	N	A	R	■	A	S	A	B	■
3	R	A	K	A	M	L	A	R	■	K
4	U	F	■	T	A	P	■	■	M	A
5	T	A	N	I	T	A	N	L	A	R
6	■	R	■	L	A	■	■	A	L	P
7	E	T	R	A	F	D	A	■	T	A
8	L	A	■	N	O	■	S	A	A	T
9	M	■	F	■	R	E	İ	S	■	■
10	A	D	A	N	A	■	R	İ	Z	E

Bir hırsız Arkadaşını Öldürdü

İzmit, (TAN) — Yuvacık köyünde bir cinayet işlenilmiştir. Tafsilât şudur:

Üzeyir oğlu Mehmet, arkadaşı İbrahim oğlu Hasana, köyün ağılından bir koyun çalmalarını teklif etmiş, Hasan razı olmuştur. Fakat tam hırsızlığa başladıkları zaman vazgeçmiş, buna kızan Mehmet, tabanca ile Hasanı öldürmüştür.

Katil tutlmuştur.

★ İzmit, (TAN) — Havalar birdenbire bozmuştur. Fırtına hüküm sürmekte ve yağmur yağmaktadır. Her tarafa kış manzarası çökmüştür.

★ İzmit, (TAN) — Akyeşil Spor Klübü, İdmanyurdu ile birleşmiş, "İzmitgücü,, ismini almıştır. Bu suretle kuvvetli bır takım meydana gelmiş oluyor ve geçen senenin Türkiye ikincisi olan İzmitin bu sene birinciliği alacağı umuluyor.

Büyük Aktör
HARRY BAUR
ve talebeler
Tahsildeki gençliği memnun etmek emeliyle HARRY BAUR; umumiyetle kız ve erkek talebeye mahsus olarak cumartesi ve pazar matinelerinde 60 yer Parter 2 liradan ve 60 yer Balkon 1 liradan tefrik ve tahsis etmiştir. Bu yerler, Cuma günü sabah saat 10 da Fransız Tiyatrosu gişesinde hüviyet varakasının ibrazı mukabilinde kız ve erkek talebeye satılacaktır.

Radyo

ANKARA RADYOSU

Çarşamba, 9. 11. 1938

12.30 Müzik (Soleas). 13 Saat ayarı ve haberler. 13.15 Müzik (hak türküleri ve şarkıları). 13.35 — 14 Müzik (hafif parçalar).

18.30 Macar havaları 19 Konuşma. 19.15 Saat ayarı ve haberler. 19.25 Müzik (Küçük orkestra). Lustige - Bruder (R. Volstedt) Elegie (Tschaikowski) Pablo - Orfeo - (Rossi) Hofball - Tanze - (Josef Lanner) Champagne - Galop - (Lumbye). 20 Temsil Werter (yazan Goethe) Türkçeye çeviren (Ekrem Reşit) küçük orkestra refakatiyle. 21 Saat ayarı ve haberler. 21.10 Müzik (peşrev saz semaisi ve şarkılar) Benli Hüsnü Ağa, Tanburi Osman Bey, Kemani Rıza Ef. Della Zade Dede İsmail Efendi. 22 Müzik (bir senfoni). Takdim eden (Cemal Reşit). 22.50 Varyete. 23.30 Müzik (eğlenceli - Pl). 23.45 — 24 Son haberler ve yarınki program

SENFONİLER:

16.30 Paris Mondiyal: Senfoni (Gaubert, Clerque, Chemet). 18.15 Roma kısa dalgası: Senfonik konser (Yeni İspanyol besteleri).

HAFİF KONSERLER:

7.10 Berlin kısa dalgası: Karışık konser (8.15: Devamı). 9.30 Paris Mondiyal: Plâk. 10.15: Keza. 10,45: Keza. 11.35: Keza. 11 Berlin kısa dalgası: Askeri bando. (12: Zafer havaları). 11.40 Roma kısa dalgası: Arap musikisi. 12 Bükreş: Plâk. 13 Berlin kısa dalgası: 9 Sonteşrin programı. 13 Paris Mondiyal: Konser nakli. 13.10 Bükreş: Plâk. 14.15 Paris Mondiyal, plâk musikisi. 14.30 Roma kısa dalgası: Meşhur İtalyan komikleri praogramı. 14.30 Bükreş: Küçük orkestra.15.05 Paris Mondiyal: Konser nakli. 17 Bükreş: Plâk. 17.30 Moskova sa dalgası: Akşam musikisi (18,30: Devamı). 18,30 Peşte: Çigan orkestrası. 19 Moskokva (1000 m.): Konser nakli. 19.05 Paris Mondiyal: Konser nakli. 19.15 Roma kısa dalgası: Arab musikisi. 19.17 Bükreş: Askerî bando. 19.45 Paris Mondiyal: Plâk konseri. 20 Berlin kısa dalgası: Marşlar. 20.25 Peşte: Radyo orkestrası. 20.30 Paris MoMndiyal: Plâk (21: Karışık musiki). 22.30 Paris Mondiyal: Konser nakli: 23.15 Bükreş: Lokantadan konser nakli.

OPERALAR, OPERETLER:

10 Berlin kısa dalgası: Wagner'in Wal küre" operası. 12.15 Roma kısa dalgası: Werther operasının 1 ci perdesi. 17.15 Roma kısa dalgası: Bir perde opera musikisi. 18.30 Moskova (1744 m.) Bir opera piyesinin nakli. 20.45 Roma kısa dalgası: Sesli triyo (Abel). 21.10 Peşte: "Zigeunerliebe" opereti.

ODA MUSİKİSİ:

13.15 Roma kısa dalgası: Kentet konseri (Rizzoli).

RESİTALER:

11.45 Berlin kısa dalgası: Org resitali. 18.30 Berlin kısa dalgası: Org musikisi. 20.37 Roma kısa dalgası: Meşhur korolar. 20.45 Bükreş: Koro musikisi.

DANS MUSİKİSİ:

22.15 Bükreş: Kabare musikisi (Plâkla). 23 Moskova (1000 m.).

SİVASTA :

Muallimler Arasında Değişiklikler Oldu

Sıvas (TAN) — Lisemizin direktörü Ömer Beygo Samsun lisesi direktörlüğüne tayin edilmiş, yerine baş yar direktör Faik geçirilmiştir.

Erkek muallim okulu direktörü Numan Eken Afyon lisesi direktörlüğüne, lise edebiyat muallimi Kenan Akyüz Yozgat lisesine, musiki muallimi Muzaffer Ankara musiki muallim mektebi şan muallimliğine, resim muallimi Eşref orta okul resim muallimliğine, Mersin orta okul direktörü Rasim Erkek muallim okulu direktörlüğüne, Erkek mual - lim okulu resim muallimi Ekrem Akman da İstanbul Yenikapı orta okuluna tayin edilmişlerdir.

İstanbul Beyoğlu Akşam Kız Sanat okulu muallimlerinden Kadriye, bu yıl açılan Sıvas Akşam Kız Sanat okulu direktörlüğüne tayin olunmuştur.

TAN

Gündelik Gazete

TAN'ın hedefi: Haberde, fikirde, herşeyde temiz, dürüst, samimi olmak, kariin gazetesi olmıya çalışmaktır.

ABONE BEDELİ

Türkiye		Ecnebi
1400 Kr.	1 Sene	2800 Kr.
750 „	6 Ay	1500 „
400 „	3 Ay	800 „
150 „	1 Ay	300 „

Milletlerarası posta ittihadına dahil olmıyan memleketler için abone bedeli müddet sırasiyle 30, 16, 9, 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplar 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır

GÜNÜN MESELELERİ

Okuyucularımıza Teşekkür

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

"TAN„ üç ay müddetle kapandığı zaman, bir çok kimseler bu müddet zarfında okuyucunun Tan'ı unutacağını, ve başka bir gazeteye alışacağını iddia etmişlerdi.

Filhakika bir gazetenin hayatında üç ay uzun bir müddettir. Ve gazete, sigara gibi, tiryakisi olunan bir şeydir. İnsan üç ay, içinde tiryakliğini kaybedebilir, alıştığı gazeteyi unutabilir.

Fakat dün TAN'ın her tarafta âdeta kapışıldığnı görünce bu iddia da bulunanların aldandıkları sabit oldu. Okuyucularmızın Tan'a tiryakilikten daha büyük bir sempati ile bağlandıkları anlaşıldı. Okuyucularmızın bu sevgi ve alâkaları bizi fevkalâde mütehassis etti.

Tan, okuyucularından gördüğü bu büyük alâka ve sevgiye lâyık olmağa çalışacaktır.

★

Almanyaya Ismarlanan Vapurlar

kuvvetlendirmeğe karar verdi. Eskimiş, memleketin deniz nakliye işlerini görmekten âciz vapurların yerine, yenilerini daha serilerini, daha mükemmellerini yaptırmağa ve iki yılda ticaret filomuza 120 bin ton ilâvesine karar verdi.

Bu sırada önüne bir fırsat çıktı. Almanya ile evvelki senelerde yapılan ticarî münasebetlerin neticesi olmak üzere Almanyada mühim miktarda alacağımız birikmişti. Bu alacağımızı tahsile de yardım eder ümidiyle Almanyaya mühim miktarda gemi sipariş edildi.

Bu gemiler şimdi birer birer limanımıza gelmektedir. İlk gelen Trak vapuru zarafetiyle, konforile, güzelliğiyle hepimizin takdirini celbetti. Ticaret filomuzun böyle modern vapurlarla zenginleşmeğe başlaması hepimizi sevindirdi. Fakat çok geçmeden bu sevincimiz teessüre inkılâp etti. Çünkü az zaman sonra bu gemilerin yapılarında malzemenin kalitesine, yapımının mükemmeliyetine kâfi derecede itina edilmediği anlaşıldı. Bu cümleden olarak Etrusk vapurunun süratinin ikinci seferinde on beş milden dokuz buçuk mile düştüğü görüldü.

Bu hâdise denizcilerimiz arasında ciddî bir endişe uyandırdı.

Almanya, demir ve çelik gibi ham maddeye muhtaç bir memlekettir. Kuvvetli bir motörize ordu, ve kuvvetli bir donanma vücude getirdiği bu sırada elinde nedretle bulunan malzemeyi harice ypatığı vapurlara sarf ve istihlâk etmesi biraz güçtür. Bu sebeple de Türkiye için yaptığı vapurların inşası esnasında eski vapurların enkazından istifade etmeğe çalışması tabiidir.

Fakat bizim için mesele hayatî ehemmiyeti haizdir. Çünkü biz ticaret filomuz için her vakit yeni vapur yaptıramayız. Yaptırdığımız vapurların ise en mükemmel evsafı haiz olmasını istemek hakkımızdır.

Deli olmanın şu faydası vardır ki, deli kendisinin deli olduğunu bilmez, hariçtekiler de deli diye onun yaptıklarına ehemmiyet vermez.

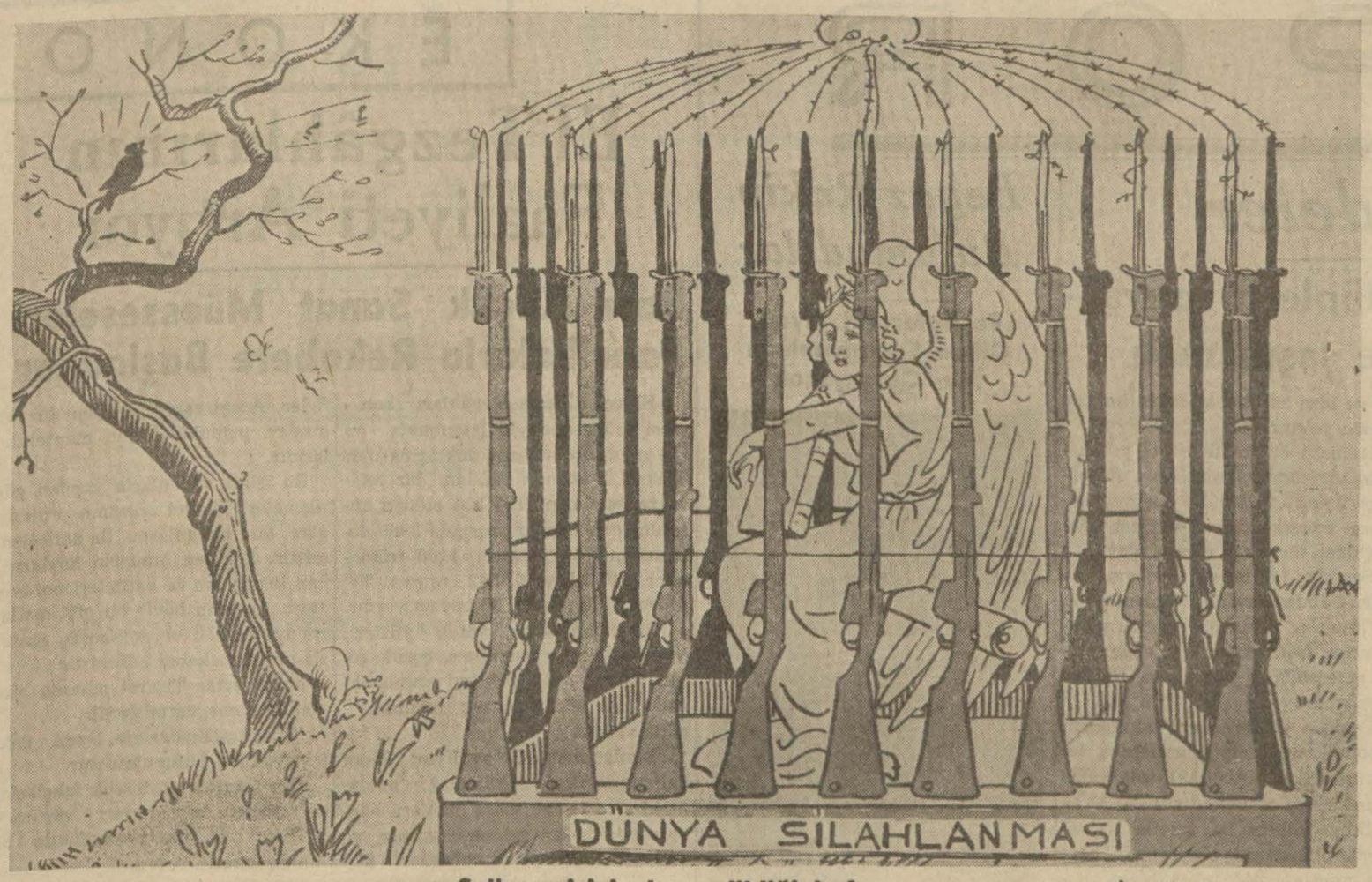

Sulh perisinin hapsedildiği kafes — *İngiliz karikatürü*

Celâl Nurinin İki Asil Hâtırası

Dağda bağda tünediğim için geç haber aldım: Celâl Nuri, çok kaçındığı ölüme yakalanmış!

Hem beynimden vuruldum, hem benliğimden.

Kasırgalar dolu yılları sırtlıyan omuzlarım sarsıldı ve yüreğim burkuldu.

Yazan:

Aka Gündüz

Celâl Nuri, birçokları hakkında, bana yaptığı insanlığı esirgememiştir. Yalnız benim vasıtamla ve gizliden gizliye yaptığı insanlıkları saymakla tüketemem.

Benim göz pınarlarım birer kör kuyudur, bu sefer birdenbire dolup taştı. Şu dakikada Celâl Nupek az dosta yaktım. Celâl o dostların en ön safındaydı.

Celâl Nurinin ilmi neydi? Bilmedim. Edebiyatı neydi? Anlamadım. Yolu neydi? Bakmadım. Gözlüğü neydi? Takmadım. Ben onu insanlık ve ruh asaleti cephesinde bir manevî kahraman olarak tanıdım. Celâl Nuri ile kara gün dostluğu etmeseydim, onun ne olduğunu tanımak bahtsızlığına uğrayacaktım.

Celâl Nuri hayatında bir kaç şeyini titizlikle saklar, göstermezdi: Parasını, hususî hayatını, kendi iç düşüncelerini, ve, insanlığını...

Züğürt kıskançlığının vicdanlar sarsan isnatlarına uğramamak İçin parasını gizlemekte haklıydı. Ve benim para ile hiç bir ilgim, alış verişim olmadığı için onun bu saklayışındaki hayatî haklılığını yerden göğe bulurdum. Dostluğumuzun kökünü bu teşkil etmişti.

Hususî hayatlarla ağız dolusu uğraşmaların kndi hayatlarından başkalarının şüphe etmeleri, ne kadar haklı ise Celâl Nurinin bu temiz titizliği de o kadar haklıydı. Ve benim başkalarnın içyüzlerile hiç bir kinim, derdim olmadığı için onun bu kabuğuna kapanmasındaki ruhî haklılığını Okyanustan Okyanusa bulurdum. Dostluğumuzun gövdesini bu kurmuştu.

Bir insanın kendi iç düşünceleri ne olursa olsun kendisi için bir takım mukaddeselerdir. Her insanda bunlar vardır. Bunlardan mahrum olan tahtadan yaratıkların tava karalarından kurtulmk için sakladığı iç düşüncelerinde de haklydı Onlara karşı gösterdiğim hürmet ve riayet te dostluğumuzun dallarını yeşertmişti.

Celâl Nuri bir şeyde haksızdı: İnsanlığını bir ağır suç gibi saklayışında.

Gerçi açık insanlık, insana çok defa zarar getirir; fakat ne zarar? İnsanlıktan gelecek zarara can kurban.

Başkalarına çok kayıtsız göründüğü sanılan Celâl Nuri insanlığa

Aka Gündüz

kadar derinlerinde hissederdi ki, utancından saklardı.

Bunu galiba yanlış söylüyorum. İnsanlığını saklardı değil, hayır, saklayarak, gizli gizli gösterirdi.

Ben onu 1918 buçuğa kadar görmemiştim, tanımamıştım, konuşmamıştım, hakkında edindiğim fikirler ancak şaka ve mizah çerçevesini aşmamıştı.

Fakat bir gündü.. Bir kara günümdü ki, ben onu insanlığın manevî bir âbidesi halinde karşımda dimdik gördüm. Ve sonra şahit oldum ki, bu âbidenin önünde başını eğen yalnız ben değilim, daha bir çok insanlar vardır.

Ben Umumî Harbin ilk günlerinden, mütarekenin ilk günlerine kadar hayale gelmez ıztıraplarla dolu bir hayat sürükledim, dört sen iki ay on ik: gün.

İstanbuldaki evime döndüğüm zaman memlekette sarsılmadık hiç bir şey kalmamıştı.

Ne hakla çamur yedirmekle kazanılmış milyonlarım, ne de kundaktan yeni çıkmış çocuğumu doyuracak bir tek dilimim vardı. İpibillâh sivriüüâh bir durumda idim.

(Karagöz) gazetesinin sözde sahibi, iyi yürekli Ali Fuat bey bana yine eski vazifemi verdi: Karagözün müdür ve başmuharrirliğini.

Üstad Mahmut Sadık, ben, Burhan Cahit bir hanın iki odasında tertemiz, kendi halimizde, ve memleket hesabına çalışıyorduk. Atatürk Sivasta idi ve biz ona Karagöz, havadis gönderiyor, emir alıyorduk.

Bir gün Anadoluya geçtim. Seyahatim on beş gün sürdü. O günlerde Ali Kemal aleyhine bir yazı yazıp gönderdim. Ve matbaaya döndüm. Hanın kapısından vazifeme başlamak için girerken gazetenin hademesi beni göğüsledi:

— Nereye gidiyorsunuz? Kimi arıyorsunuz?

Bu gafil adamcağızla şakalaşacak kadar ahbap olmdığım için şaşırdım. Alıklaştığımı gören ve beni yıllardanberi tanıyıp elpençe divan duran hademe kısaca ve kabaca izah etti·

— Sizin burada işiniz kalmadı! Hem yukarıda kimse yok! Odalar kilitli!

Benim yerimde kim olsa sersemlerdi. Ben onların yekûnu kadar sersemlemiştim. Kapıdan uzaklaşırken yazı arkadaşım (Çileli) ile karşılaıtım. Koluma girdi, benden çok müteessir olduğunu sezdim.

— Müteessir olma, dedi. Karagözün hakiki sahibi olan Kosti efendi seni de beni de kovdu. Hademenin suçu yok, öyle emir ald.

— Şimdi ne yapacağım?

Bu söz ağzımdan o kadar titrek, o kadar iniltili çıktı ki, Çileli imzasını koyan Baha bey kolumu sıkıp göğsüne bastırd:

— Onu beraber düşünürüz kardeşim.

Düşünecek bir şeyim kalmadı ki, cebimde yedi kuruş vardı, ve satacak bir şeyim yoktu. Çileli bana cebindeki pek az paranın çoğunu ayırıp verdi. İki üç gün yaşayabilirdim. Daha dün vatanperver, hamiyetgüster, faziletaver ve bilmem ne ebesinin örekesi geçinen meslek patronlarına baş vurdum; başıma lâf yumruklarını vurdular. (Not· bu acı hakikatleri, yazmakta olduğum "Bu toprağın çocukları„ adındaki eserimde anlatıyorum.)

Çileli dedi ki:

— Sen karışma. Ben kendiliğimden bir gideyim.

Bir (İleri) gazetesi kalmıştı. Orada da kimseyi tanımıyordum. Tanımış olsam bile nafile. Çünkü Karagözde Celâl Nuri ile çok, tatlı acı şakalar etmiştim ve karakterini bilmiyordum.

Merhum Celâl Nuri

Beş dakika sonra geldi:

— Seni Celâl Nuri çağırıyor.

Beraberce gittik. Ben anlatılmaz bir üzüntü ve şüphe içindeydim. Acaba ne olacak? Celâl Nuri beni kırk yıllık tanışır gibi karşıladı ve pek lâübali konuştu.

Biraz kendime geldiğimi sezince idare müdürü Bali efendiyii çağrdı. Ona şu emri verdi:

— Gazetemizin her sayfası, her sütunu Aka Gündüze açıktır. İstediği yere dilediği gibi yazacak. Fakat hergün yazacak. Kendisine şimdi avans verniz.

Benim yüzüm suyu hürmetine o gün bizim Ercüment Ekrem Talû da bilmem kaçıncı defa avans aldı.

Aşağıya indim bana bir portföy dolusu para verdiler. Maltaya gidinceye kadar bu, böyle devam etti.

Maltaya gelince, orada geçen iki sene içinde de Celâl Nuriden ayni insanlığı gördüm. Onları şu kederli zamanımda anlatamıyacağım, şakaklarım sancıyor ve ölümüne inanasım gelmemekten beynim uğulduyor

Bunu belki münferit vaka telâkki edecek dostlar bulunur. Öyleleri müsterih etmek için hemen söyliyeyim ki Celâl Nuri, Maltada olsun Maltadan sonra olsun, bir çokları hakkında da bu insanlığını esirgememiştir.

Yalnız benim vasıtamla ve gizliden gizliye gösterdiği insanlığı saymakla tüketemem. Ne yazık ki, şimdi bana ağıt yakması düştü.

Hınzır ecel! Sen ne vakit inti-

GÖRÜŞLER

Yirminci Asrın Hükümdarı 9.11.38

Yazan: Sabiha Zekeriya Sertel

Demokrasi, mutlakıyet idarelerini yıkıp iktidar mevkiine geldiği gün halk kütlelerine dedi ki: "Şimdiye kadar fertlerin, milletlerin mukadderatı, kralın keyif ve iradesine tâbidi. Şimdiden sonra, kralın mukadderatı senin iradene tâbidir. İktidar mevkiinde konuşan ben demokrasi, halk demeğim. Cemiyetin hayatını, siyasetini senin reyin, senin arzunla ben idare ederim.„

Halk hâkimiyeti, milletlerin siyasi ve içtimai mukadderatına hâkim bir mevkie geçtiği günden itibaren halkın fikirlerini, sempatisini kazanmak için propaganda denen şeytanın üfürüğü bütün kuvvetile faaliyete geçti. Fırkalar, intihaplarda ekseriyetin reyini kazanmak için, bir sihirbaz mıknatisi gibi, onu kullandılar. Gazeteler güttükleri siyasi davaların etrafına halkı toplamak için, hakikatin yüzüne bir peçe örttüler, muayyen menfaatleri müdafaa eden kalemlerini bir kılıç keskinliğiyle oynattılar. İstilâ emelleri besliyen devletler, girecekleri ülkeye askerlerinden evvel, propaganda ajanlarını gönderdiler, nüfuzlu adamları satın aldılar.

Halk bu muhtelif propagandaların tesiri altında. kokusu daha keskin olanın sikriyle baygın, rey kutularının başında reyini izhar etti, bazan hiç onun reyini dahi sormadılar. Propagandanın fikirler, kalpler fetheden, hükûmetler deviren, hakikati hırsın ayakları altına seren mucizevî kuvveti anlaşıldıktan sonra, onu vekâlet sandalyesine bile oturttular. Şimdi bazı memleketlerde halkın hâkimiyeti mevkiinde haşmetli propaganda hazretleri oturuyor.

★

Bugün Avrupanın siyasî zikzaklarında propagandanın oynadığı rolü, ülkeler fetheden İskender, Helâgû, Cengiz denen cihangirler oynamamstır.

Elinize aldığınız kitapta, gazetede, mecmuada onu, hatibin sözlerinde onu, yuttuğunuz havanın içinde onu bulabilirsiniz.

Hele propaganda siyasî emeller besliyen hariç memleketlerin maskeli ajanları tarafından satılık ve satılmış bir meta gibi girdiği zaman, halkın irade ve şuuru en kötü yılanın zehiriyle zehirlenmiş olur.

Propaganda, yapılan işleri, hakikatleri serdiği, hakikatleri haykırdığı zaman halkın sesi; gizli emellerin, menfaatlerin münadiliğini yaptığı zaman halkın düşmanıdır. Halkın sesini, hakikatin sesini duyurmak için, propagandanın maskesini düşürmek lâzım. Halk hakikatleri olduğu gibi çırçıplak gördüğü zaman iradesini kullanabilir.

Propaganda halkı bir zaman için aldatabilir. Fakat halk aldandığını anlamıyagörsün. Propagandanın yüzünden maskesini, başından tacını, altından tahtını çekip düşürmesini çok iyi bilir. Halk arasında bir çok müşahedeleri olan Amerikan Cumhurreislerinden Abrahan Lincoln diyor ki:

"Bütün bir halkı bazan aldatabilirsiniz. Halkın bir kısmını her zaman aldatabilirsiniz, fakat bütün bir halkı her zaman aldatamazsınız.„

Bu da bir fikir

İnsan kuvvetten ziyade medihle mahvedilebilir.

★

Dedikodunun çok rağbette oluşunun sebebi, yer yüzünde konuşanların düşünenlerden çok olmasıdır.

★

Fırsat, ancak çok meşgul olduğumuz zaman kapımızı çalar.

★

Para için evlenen kız, parasız boşanmağa lâyiktır

★

Zarar kasdı ile doğruyu söylemek, yalan söylemekten fenadır.

SPOR

Müşahedeler

Birinci Plândaki kulüplerin muvaffakıyetsiz iklerine şaşmamalı

Yazan: *M. Kemal*

Birkaç sene var ki, birinci plândaki klüplerimizin ikinci hattâ üçüncü plândaki klüpler karşısında defa, atle mağlûbiyete uğradıkları, berabere kaldıkları çok oluyor.

Halbuki yedi sekiz sene evvelîne kadar bu gibi hâdiseler binde bir hattâ hiç vâki olmazdı. Maçlardan evvel münakaşaları mucip olan, tahminlere yol açan yalnız iki ezeli rakip Galatasaray — Fenerbahçe karşılaşmaları idi. İkinci derecede siyah beyazlılar araya girerdi.

Hiç şüphe yok ki, o zaman futbol kalitesi bugünden pek çok yüksekti. Her sene birkaç futbol yıldızı parlardı.

Bugün birçok kimseler bu gibi neticeleri gayri tabiî buluyorlar ve sürpriz olarak kabul ediyorlar.

Bu böyle midir? Biz bu neticelerin gayri tabiî olduğunu değil tabiî buluyoruz. Şunu açıkça kaydedelim ki birinci plândaki klüplerimizde futbol kalitesi günden güne düşmektedir.

Bunda da birçok sebepler aramak lâzımdır. Ve bunu şöyle tahlil edebiliriz:

1 — Gençlere karşı alâkasızlık ve binnetice eleman yetiştirilmemesi,

2 — Futbolcuların klüpçülük hissiyle değil bu işi mecburî bir hizmet olarak kabul ve hareket etmeleri.

Meselâ ele Fenerbahçe takımını alalım: Sarı Lâcivertliler arasında son senlerde genç takımlardan yetişmiş ve bize istikbal vâdeden bir tek oyuncu yoktur.

Halbuki bugünkü futbol yıldızlarını meydana çıkaran eski Fenerbahçe üçüncü takımı ile bugünü mukayese edecek olursak vaziyet kendiliğinden meydana çıkmış olur.

Beşiktaş takımı da ayni vaziyettedir. Galatasaraylılar arasında da bize ümitler veren bir oyuncu göremiyoruz. Genç takımlara ehemmiyet vermedikçe yükselmek imkânı da yoktur.

Oyuncu yetişmemesi, takımların futbolu kanıksamış kimselerden terekküp etmesi, futbol kalitesinin düşmesine sebep olmaktadır.

İkinci sebebi bu suretle birinci sebeple birleştirmiş oluyoruz ki, hastalık yine gençlere ehemmiyet vermemetedir.

"Takımların futbolu kanıksamış kimselerden terekküp etmesi,, dedik, maatteessüf birinci plândaki klüplerimizde yer alan o en aşağı on senelik maziye malik oyuncular artık bu işi bir zevk olarak, klüpçülük hislerile değil, bir vazife ve şunu da açıkça söyliyelim ki bir angarya diye telâkki ederek yapıyorlar. İş böyle olunca o takımdan randıman alınması kabil olamıyor.

Acaba ikinci plândaki klüpler mi yükseliyor?

Bize kalırsa bu gibi neticeler ikinci plândaki klüplerin yükselmesinden değil birinci plândaki klüplerin onların seviyesine düşmesinden ileri gelmektedir. Bu neticeleri bir sürpriz olarak değil tabiî birer netice olarak kabul etmek bir zarurettir.

Meteliksiz Kalan Prens

Dünyanın En Zengin Sporcusu Bugün İflâs Halinde Dolaşıyor

Prens Starhenberg Avusturyada ka yak sporu yaptığı günlerde

Bundan beş altı sene evvel sabık Avusturyanın en büyük sporcu siyasî adamı olarak Prens Starhenberg'i gösterirlerdi.

Büyük serveti ve muhtelif şatolarile Avusturyanın en eski familyalarından birine mensup olan bu sporcu Prens son vaziyet üzerine Parise iltica etmiştir.

Prens Starhemberg Avusturya mevcut iken Mora Gregor isminde çok güzel bir artistle evlenmek için siyasî hayattan çekilerek kendini tamamen spora hasretmişti.

Şimdi Pariste m[illegible]eci vaziyetinden [illegible] den terbiyesi muallimliği yaparak hayatını kazanmak istiyormuş.

Nuri Beşiktaştan ayrıldı

Beşiktaş birinci takım müdafii Nuri bundan evvel Ankaraya gitmiş ve Demirsporda oynamıya başlamıştı. Askerliğini yapmak üzere İstanbula gelince yine eski takımında oynamıya başlamıştı. Askerliğini ikmal eden Nuri tekrar Ankaraya dönmüş, ve Demirspora girmiştir. Beşiktaş müdafaası bu suretle kıymetli bir uzvunu kaybetmiş bulunmaktadır.

Beyaz Rakip Bulamadılar

Bu Sefer İki Siyah, Cihan Şampiyonluğu İçin Çarpışacak

Paris ağırsıklet dünya şampiyonu Coe Lewis

Ağırsıklet dünya şampiyonu siyahi Coe Levise lâyık bir beyaz rakip bulunamadığından cihan şampiyonluğu maçının iki zenci arasında yapılmasına karar verilmiştir.

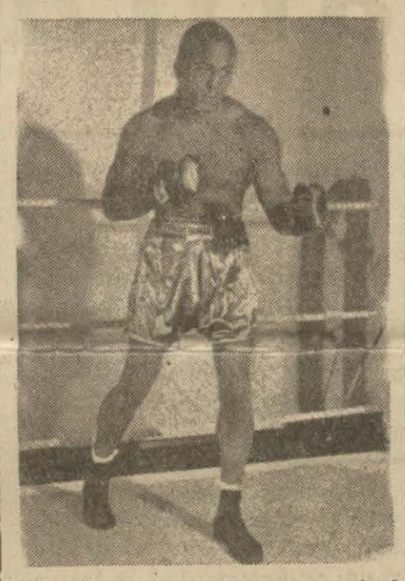

Ağırsıklet dünya şampiyonu siyah zenci Henry Levivis

Beyazlar içinde cihan şampiyonluğuna namzetler dahi gösterilememesi yüzünden şöhreti bir kat daha artan yarı ağırsıklet dünya şampiyonu Henry Levis müthiş yumruklu Coe ile döğüşmiye razı olmuştur.

Bu maç kânunusaninin 27 inci gecesi Nevyorkta yapılacaktır. Müsabakanın kontratı imzalanmıştır. Bu münasebetle Amerikan gazeteleri ağırsıklet cihan şampiyonluğunun ilk defa olarak iki zenci arasında paylaşılacağını yazıyorlar.

Bir deniz ve atletizm klübü mü açılıyor?

Haber aldığımıza göre denizci ve atletlerden mürekkep bir grup kendi şubelerini daha canlı bir vaziyete sokmak gayesile yalnız atletizm ve deniz sportarile meşgul olmak üzere bir klüp açmıya karar vermişler ve faaliyete geçmişlerdir. Denizcilerin başında Beykoz merkez kaptanı Fahri bulunmaktadır.

Trikolor Ankaraya gidiyor

Romanyanın Trikolor takımı İstanbulda ekalliyet klüpleri ve Galatasarayla müsabakalar yapmış ve pek te iyi neticeler alamamıştır. Bu defa Ankaradan vaki olan davet üzerine iki maç yapmak üzere Ankaraya gidecektir.

Talebe Adedi Artıyor

Sıvas (TAN) — Bu sene bütün mekteplerde talebe artmış, bu sebeple mekteplerde yeni şubeler açılmıştır. Lisenin talebesi 800 e, orta okulun da 850 ye çıkmıştır. İlk okullarda 4 bin talebe okumaktadır.

★ Sivas (TAN) — Pasinler kaymakamı Münip Su şehri kaymakamlığına tayin edilmiş ve vazifesine başlamıştır.

EKONOMİ

El Tezgâhlarının Faaliyeti Artıyor

Bazı Küçük Sanat Müesseseleri Fabrikalarla Rekabete Başladılar

El ve dokuma tezgâhları kongresi münasebetiyle İstanbulda bu işle meşgul olanların mıktarına dair Ticaret Ddasında yapılan bir tetkikte, bunların 7137 kişi olduğu anlaşılmıştır Bunlar arasında 3860 dokumacı, 1050 yazmacı, 1190 trikotajcı, 140 işlemeci 542 çorapçı 200 ajurcu, 100 pliseci, 55 boyacı vardır.

Bu tezgâhlarda yatak yüzleri yorgan yüz ve çarşafları, çocuk göğüslükleri; sedir örtüleri yapılmaktadır Bir takım pamuk dokumaları da vardır.

Bunlar metre ile satılıyor. Parça halinde satılan dokumalar havlu. peşkir, peştemal. masa örtüleri, abani kundaklıklar şal. omuz atkısı ve pijamalıklar, pamuk çulakiler. zifirler, Acem sakalı denilen düz kumaşlar, pamuklu kadın mantoluklarıdır.

Bu işleri yapanlarla yapılan görüşmeler, Ticaret odasının projesine göre, tam bir anlaşma ile neticelenmiştir. Eskiden bunların boylarından kısıyorlar ve kaliteleri bozuyortardı. Bundan böyle bu gibi malların iyi kaliteli ve noksansız, eksiksiz olmaları kabul edilmiştir.

Alâkadarlar Ticaret odasına birer taahhütname vermişlerdir.

Odaca alâkadarlara lâzım gelen tavsiyelerde bulunulmuştur.

Bu tezgâhların büyük fabrikalarla rekabete basladıkları görülmüş. alâkadarlara bazı tavsiyelerde bulunulmustur.

Şarapçılık Öğrenecekler

İnhisarlar idaresinin tesis ettiği şarap lâboratuvarı bugünlerde açılacak ve şarap âmilleri lâboratuvarın tecrübelerini görmeğe ve izahat almağa davet edileceklerdir. İdare. her sene olduğu gibi bu sene de Avrupaya şarap mütehassısı yetiştirmek için talebe gönderecektir

Polonya Mal Alacak

Polonyadan gelen malûmata göre Türkiye - Polonya arasında başlamış olan yeni ticaret anlaşması müzakereleri iyi bir safhada devam etmektedir. Kısa bir zaman içinde ikmal edileceği anlaşılmaktadır Polonyanın yeni anlaşma ile yurdumuzdan fazla mal alacağı [illegible] görülmüştür.

Nevyork Sergisi Hazırlıkları

Nevyork sergisine gönderilmek üzere muhtelif el işleri sanatlerine ait nümuneler tesbit edilmektedir. Bunlardan başka kehribar prinç, kumaş, tahta kâğıt ve karton, deri ve kıymetli madenler üzerine yapılmış veya fildişi toprak ve taştan. mermerden imal olunmuş güzel sanat eserlerile sunî çiçek ve taş bebeklerden nümuneler ayrılmas için faaliyete geçilmiştir.

Hayvanlar Sayılıyor

Vilâyet veteriner idaresi mülhakata bir tamim ile cetveller göndermiştir. Bu tamimde mıntıka dahilinde ne mıktar tek tırnaklı hayvan bu[illegible]miştir.

Manisa Stadyomunun İnşası Tamamlandı

Bütün Ana Yollara Parke Döşeniyor, Atatürk Bulvarının Asfaltı Bitirilmek Üzere

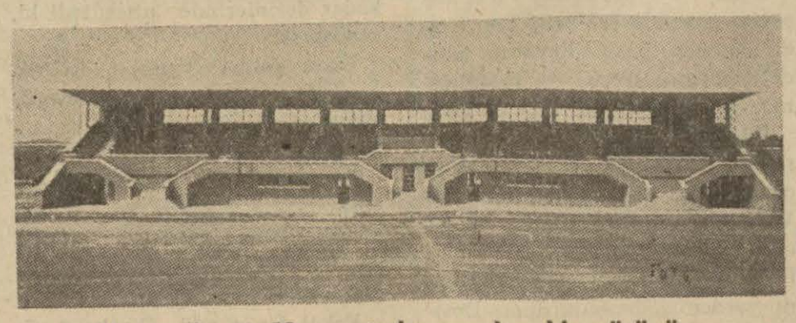

Manisada 19 Mayıs stadyomundan bir görünüş

Manisa (TAN) — Şehrimiz, Muradiye- Menemen üzerinden İzmire ikinci bir yol ile bağlanmıştır. İlimizi Yund dağları üzerinden Adalar denizine bağlayan Reşadiye şosesi açılmıştır.

Evkaf evleri şarap fabrikası, üzüm deposu inşaatı bir hayli ilerlemiştir.

Yeni tenis sahası ile muazzam 19 Mayıs stadyomunun, Halk bahçesinin ve Kitap sarayının inşaatı tamamlanmıştır.

Vasatî bir hesapla 250 bin liraya mal olan stadyom. Türkiyenin Ankaradakinden sonra gelen en güzel ve modern stadyomudur.

İstasyondan itibaren şehrimizin içine dağılan sağlı sollu büyük ana yollara parke döşenilmiştir. Hükûmet konağını istasyona bağlayan büyük Atatürk bulvarının asfalt kaplaması bitmek üzeredir Bulvar civarındaki iki tali cadde de büyük ve güzel binalarla süslenmiş bulunmaktadır. Yakında burada boş hiç bir saha kalmıyacaktır. Bulvarın sağ tarafı baştan başa güzel bahçelerle bezenmiştir

Yeni Eğitmenler

Manisa (TAN) — Altı aydanberi Horos köyünde hali faaliyette bulunan eğitmenler kursu ilk devresini bitirmek ve ilk mezunlarını vermek üzeredir.

RADYOLİN
İle SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM
Her yemekten sonra muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

BORSA

8 - 11 - 938

ÇEKLER

Londra	5.98
Nevyork	125 5325
Paris	3.3475
Milano	6 6025
Cenevre	28 48
Amsterdam	68.255
Berlin	50.2725
Brüksel	21 235
Atina	1.0925
Sofya	1.5325
Prag	4.3325
Madrit	5.98
Varşova	23 6275
Budapeşte	24.7875
Bükkreş	0.9125
Belgrat	2.8025
Yokohama	34.9125
Stokholm	30.80
Moskova	23.72

ESHAM ve TAHVİLÂT

İkramiyeli Ergani	19.20
Sıvas - Erzurum hattı I	20.15

40 Bin Liralık Tahsisat Ayrılacak

Esnaf cemiyetleri 938 yılı için müşterek yardım maksadile 29 bin lira ayırmıştır Bu tahsisat esnafa yardım için sarfedilmektedir Cemiyetler birliği 939 senesi için de 40 bin liralık bir tahsisat ayırmaktadır. Bu maksatla bu ay içinde bütün esnaf cemiyetleri reisleri merkez binasında cemiyetler murakabe direktörünün reisliğinde bir toplantı yapacaklardır.

Ticaret odası esnaf cemiyetleri müdürlüğü cemiyetlere 939 senesi hesap hülâsalarını hazırlamak üzere cetvellerini göndermiştir Cemiyetler bu hafta içinde bu hesapları yaparak odaya göndereceklerdir.

Halılarımıza Rağbet Çok

Son günlerde Rumanyada halılarımıza rağbet artmış olduğundan halıcılar Rumanya ile iyi işler yapılabileceğini ümit ediyorlar Bu sene Almanyanın Türk halılarından her seneden fazla mıktarda mal çekeceği anlaşılmıştır. Almanya hesabına halıcılarla temaslar yapılmaktadır Bir kaç firma şehrimizden Almanya için mühim mıktarda halı satmıştır. Bu satışlarda fiatler normal olduğundan bu fiatlere göre Almanların iyi ve orta kaliteli mallardan fazlaca talep ettikleri haber veriliyor.

Almanya Tiftik Alıyor

Dün, piyasamıza getirilmiş olan tiftiklerden 135-137 kuruş arasında 137 balye Almanya hesabına satın alınmıştır. Çanakkale güz yünlerinden kilosu 72 kuruştan 22 balye. Eskişehir malı kilosu 50.5 kuruştan 320 balye ve Anadolu parça yapaklarından kilosu 40 kuruştan 25 balye satılmıştır Keçi kıllarından dahi dokuz balye kilosu 50.5 kuruştan Almanya için satış olmuştur. Deri piyasalarında büyük bir değişiklik olmamıştır.

Şeker Pancarı Yok

Sivas (TAN) — Bu yıl şeker pancarı çok yetiştirilmiştir Turhal şeker fabrikasına hergün binlerce kilo pancar yollanıyor

★ Sivas (TAN) — Seyhan mektupçusu Agâh Okhan, Sivas mektupçusu olmuştur.

Mersinde İki Kişi Yaralandı

Mersin (TAN) — Nevşehirli amele Mehmet Nuri, sevgilisi Haticenin Ahmet oğlu Halil ile birlikte gezdiklerini görmüş ve ikisini de bıçakla ağır surette yaralayıp kaçmıştır.

Kız Sanat Enstitüsü

Sivas (TAN) — Bu sene şehrimizde açılan Akşam Kız Sanat okulunun önümüzdeki yıl Kız Sanat Enstitüsü haline getirilmesi düsünülmektedir.

Nasıl Dolaştılar

Anadoluya Giden Ressamlarımız, Komik Sahnelerle Karşılaştılar, Fakat Çok Büyük Ümitlerle Döndüler

Eğer Münevverlerimiz de Resme Karşı Köylülerimiz Kadar Alâka Gösterselerdi, İstanbul Vilâyeti Galeri Mahrumiyetinin Hicabından Çoktan Kurtulmuş Olurdu

YAZAN: Naci Sadullah

Bedni Rahmiyle beraber, Güzeel Sanatlar Akademisine vardığımız, ve içinde otomobille dolaşılabilecek kadar geniş bir salona girdiğimiz zaman, tesadüfün inayeti bize, aradıklarımızın çoğunu bir arada buldurdu.

Dahiliye Vekâleti hesabına Anadoluyu dolaşıp dönmüş olan ressamların beş tanesi, biribirlerine bu seyahatin intibalarını, hikâyelerini anlatmakla meşguldüler.

Bu itibarla ben, onları birer birer aramak külfetinden değil, sual sormak zahmetinden bile — tamamen değilse bile — kısmen kurtulmuştum.

Tanıdıklarımı selâmladıktan, tanımadıklarımla da, Bedri Rahminin delâletile "müşerref olduktan„ sonra, rahat koltuklardan birine gömüldüm: Arasıra sual sorarak, anlatılanları dinlemiye, dinlediklerimi ayıklamıya, ayıkladıklarımı da not etmeye koyuldum.

Şimdi size anlatacaklarm da, üç saatten uzun süren bu kulak misafirliğinin, defterime biriktirdiği çok şayanı dikkat notların muhassalasıdır.

★

Anadoluyu dolaşan ressamlarımızın en talihsizi Saim Özenelmiş. Arkadaşlarının söylediklerine göre, Saim Özenelin talihsizliği oldukça eskidir. Bu genç, ressamımız, bundan on küsûr sene evvel, muhitinde çok büyük bir alâka ve ümit uyandırmış. Eserlerile, oldukça geniş bir şöhret te kazanmış. Fakat o sırada, gözlerinin hafif miyopluğu yüzünden arkadaşlarile birlikte Avrupaya gönderilmek fırsatından mahrum bırakılmış. Bu mahrumiyet, mağdur ressamımızı küstürmüş. Ve Saim Özenel; tasını tarağını topladığı gibi, kendisine inkişaf ümidi vaadetmiyen muhitinden kaçmış, Anadolunun yolunu tutmuş. O günden sonra da bir daha İstanbula dönmemiş. Vefakâr arkadaşlarının şahsî davetlerine kulak asmamış. kim bilir? belki de; hayatının en büyük inkişaf fırsatını kaçırmasına, haksız yere sebep olan hasta gözlerini, dost yüzü görmemek cezasına mahkûm etmiş!

[illegible] den sonra geçen yıllar, onun bu küskünlüğünü azaltacağına her gün biraz daha arttırmış: Arkadaşlarının taleplerine rağmen, bu on küsûr yıl içinde açılmış olan sergilerden hiç birisine bir tek eserini göndermemiş. Yine arkadaşları söylüyorlar: Cümhuriyetten sonra, Anadoluda ilk resim sergisini açmak şerefini de, Saim Özenel kazanmış. Onun, 1927 senesinde, Erzurumda açtığı tablo sergisi, umulmadık bir rağbet görmüş. Saim, bu sergiden bahsederken:

— Halk, diyor, o sergiyi, tıpkı bir antika müzesinde dolaşır gibi gezdi. Çünkü o tarihte, Erzurumda bir "tablo„ nun eşi görülmemiş bir antikadan farkı yoktu. Köylüler tabloları, hayretle, hattâ biraz da korkuyla seyrettiler. Bir çokları tablolara bakarken; biribirlerine:

"— Kulun yarattığı insana bak!.

"— Kulun yarattığı çiçek!...„

Diyorlar, ve sonra; Allahla boy ölçüşen bir insanla yanyana gelmenin günahından korunmak için:

— Tövbe estağfirullah! ı basıp ilâve ediyorlarmış:

—Kulun yaratacağı insan da, çiçek te bu kadar olur. Ne canı var, ne de kokusu!„

Fakat buna rağmen, bu sergi, münevverlerin rağbetini de kazanmış. Hattâ, sade seyirci değil, bir hayli müşteri de bulmuş. O kadar ki, Saim Özenel:

"— Bende, diyor, o sergiden yalnız bir tablo kaldı. Onu da teşhire muvaffak olamadığım için satamadım! Evvelâ sergiye koymuştum. Fakat sonra çıkarmak mecburiyetinde kaldım.

— Mütaassip bir köy ağası, sergiyi kadınların da gezeceklerini, hattâ kendi ailesinin de geleceğini söyledi ve beni tehdit ederek. o tabloyu ortadan kaldırmaya mecbur etti.

Merakla sordum:

— Ne tablosuydu o?

Saim Özenel gülümseyerek cevap verdi:

— Çıplak bir kadın!..

Fakat, dudaklarına ilişen bu zoraki ve çekici tebessüme rağmen, yıllardan sonra İstanbula, eski muhitine, eski arkadaşlarına, ve Saim Özenel, yaptığı Konya seyahatinden pek memnun görünmüyor: Çünkü ezeli talihsizliği, bu seyahatte de onun yakasını bırakmamış. Saim:

— Ben, diyor, bu seyahate, Dahiliye Vekâleti tarafından davet edildim. Benim çağırılmamı da, arkadaşlarım rica etmişler. Fakat davete geç muhatap olduğum için, seyahate geç başladım. Bu yüzden, on gün kaybettim. Bir kaç günüm yollarda geçti, bir kaç gün yağmur yağdı. Bütün bunlardan sonra da ben sıtmaya yakalandım!

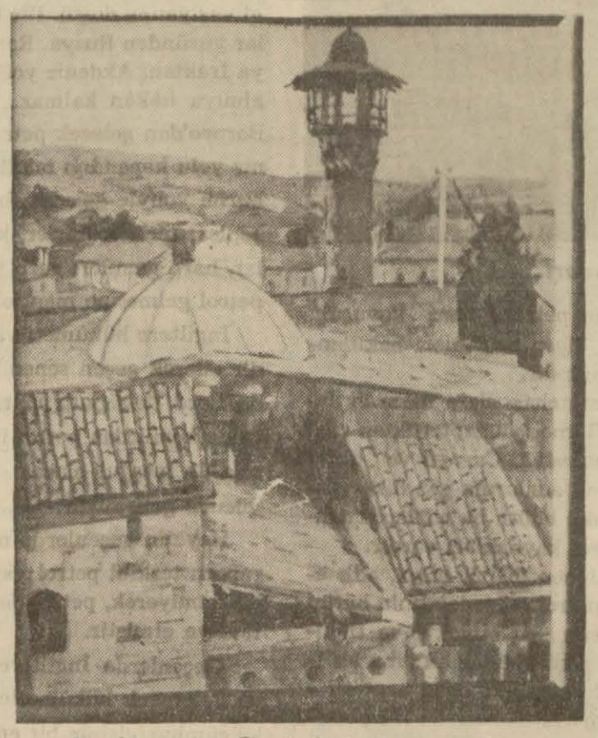

Feyhamanın Gazi Antepte yaptığı bir peysaj

ben, üzerime aldığım vazifeyi, elimden geldiği kadar başarmak mecburiyetindeyim. Bu mecburiyeti hissettiğim için, yağmur altında, ve sıtma ateşile titriye titriye çalıştım.

Görmediğim, alışmadığım man zararların, gözlerime verdiği heyecan, bana takat aşılıyordu. Fakat başıma gelenler bu kadarla da kalmadı ki!...

Evvelâ, bir köye gideyim dedim: Mani oldular. Ve: "Sakın, dediler, böyle bir gaflet gösterme. Çünkü köylüler, elinde kutularınla, seni tahsildar zannederler. Senden bucak bucak kaçarlar. Bu yüzden evine misafir olacak köylüyü de bulamayıverirsen, yersiz, yiyeceksiz kaldığının resmidir!

Şakacıktan verilen bu nasihat beni ürkütmeye bol bol yetti. Fakat şehirde de rahat edemedim ki! Yolda gezerken, kutularımı gören çocuklar:

"— Makaracı annem çağırıyor! diye peşime düşüyorlar, ve kadınlar:

"— Kutuda neler var? Aç ta bakalım! Eğer iyi pudralar varsa, sekiz on kutu lâzım! diye soruyorlardı.

Hattâ bir kaç kişi de, yine elimdeki kutulara bakıp beni seyyar fotoğrafçı sandı:

"— Gel, iki poz resmimizi çek! diye yakama sarıldı.

Rahat edemiyeceğimi anlayınca bir kahveye girdim. Sehpamı koyup çalışmaya başladım: Niyetim, içine bütün bir asrın kılıklarını, hususiyetlerini sığdıran enteresan bir sokağın kahveden görünüşünü yapmaktı. Fakat ne mümkün? Bir saat sonra, kahveci yakama yapıştı:

— Ahali seni seyertmek için toplanıyor. Kalabalık kahvemin kapısını tıkıyor. Ekmeğime mani oluyorsun! diye beni kapı dışarı etti!

Takımlarımı toplayıp bir hayli dolaştıktan sonra mahallî bir gazinonun tablosunu yapmaya karar verdim. Ahali yine başıma birikti. Ve bu sefer de polis yakama yapışıp beni:

"— Asayişi ihlâl, ve halkın istirahat ve huzurunu bir takım alât ve edevat ile selb„ suçuyla karakola götürdü. Çünkü vazifemi, hüviyetimi izah ve isbat eden vesaik, o anda üzerimde değildi. Otelde unuttuğum o vesaiki gösteremeyişim, polisi şüphelendirmişti. Onun elinden kurtuluncaya kadar bir hayli ter döktüm.

Bu aksi tesadüfleri hayalen yeniden yaşamak, biçare Saim Özenelin sinirlerini o kadar bozmuştu ki, köylünün bu cevabını gülerek anlatırken bile ağlıyacak gibi idi. Fakat biraz sonra, arkadaşlarının anlattıkları seyahat maceralarını da dinlemek, biçareyi hayli teselli etti: Çünkü diğer ressamlarımızın maceraları da, ayni derecede acayip ve aksi tesadüflerle doluydu: Meselâ, üstat Feyhaman, sivrisinekleri o kadar bol bir yerde çalışmak mecburiyetinde kalmış ki:

— Ben, diyor, çalışırken, zevcem de beni filitlemekle meşgul oldu!

Meselâ ressam Bay Alinin bir dağ başında resim yapmasına, bir jandarmamız müsaade etmemiş. Ona, orada ne aradığını sormuş: "Çalışıyorum!„ cevabını alınca:

"— Git! demiş, evinde çalış! Allahın dağında işin ne?„

Hâmit Necdet te hayatlarında hiç resim görmemiş seyircilerin meraklarından müşteki:

"— Etrafıma toplanıyorlar... diyor. Ve biribirlerile konuşuyorlar:

"— Bak... yelkenliyi yapıyor!

Bu sözü duymak, içime şüphe veriyor ve:

— Acaba, diyorum, yapmak istediğim minare yelkenliye mi benzedi?

Bu telkinin verdiği şüpheyle, eserimi lüzumsuz bir rötuşle bozuyorum. Ve onlar konuşmaya devam ediyorlar:

"— Bak bak, kuleyi yapıyor!

Ve ben:

"— Acaba ağacı kuleye mi benzettim? diye, tabloyu tekrar bozuyorum.!

Neticede, bu telkinlerin tesiri altında kaldıkça çalışamıyacağımı anladm: Ertesi gün gittiğim yerde, sehpamı, çizdiğim geniş bir halkanın için kurdum. Ve toplanan meraklılara:

— Baylar... dedim, bu çizgiden içeri girmek, tehlikeli ve yasaktır!„

Onlar, içeri girmediler. Fakat sesleri, konuşmaları, beni yine rahatsız ediyordu. Üçüncü gün. bu tehlikeyi tamamen bertaraf eden bir çare buldum: Ve kulaklarıma pamuk tıkayarak çalıştım'

Cemal Tollu gülüyor:

— Tuhaf değil mi? diyor, ben de ayni çareye baş vurdum. Fakat buna rağmen, bir çoklarının ikide birde gözlerime engel ke-

(Sonu 15 inci sayfada)

GAZETELER ARASINDA

Atinanın tahliyesi

"Ercüment Ekrem Talu, gazetelerde "Atinanın tahliyesi„ şeklinde serlevhalar gördükkçe, kendi kendine:

"— Allah Allah.. Yunanistanda isyan çıkmış da haberimiz yok!„ dermiş!

Fakat günün birinde, gazetelerin, Yunanistanın payıtahtından değil, meşhur bir kadın tellâlından bahsettiklerini öğrenince, gazetelerin bu adi mevzula bu derece meşgul olmalarına kızıp, küplere binmiş!

Fakat, bu hiddet arasında, o havadisleri yazan muhbirleri bile bastırdığının ve madam Atinaya koskoca sütununu tahsis ettiğinin farkında değil. Hem bu yazısına koyduğu serlevha da ne biliyor musunuz?

"Madam Atinanın tahliyesi!..

Edebiyat münakaşası

Şu satırları Cumhuriyet gazetesinde okudum:

"Öfke baldan tatlıdır. Ya elimi kaldırıp da bir sille, bir tokat, bir yumruk, bir tekme atsaydım? Onu tepelemek için, pehlivan olmaya, sporcu olmaya da lüzum yok. Fakat gel de şu şansızlığa şaşma. Hayatımda hiç kavga etmemidm. Kırk yılda bir karşıma hiç dengim olmayan bir şahıs çıkıyor. Fakat ona da el kaldıramıyorum: Çünkü hastadır.„

Edip İsmail Habibin ağzından veya kaleminden çıkan bu sözleri ihtiva eden yazının serlevhası da ne olsa beğenirsiniz?

"Edebiyat münakaşası!„

Yelpazece bilmiyoruz!

Dünkü "Akşam„ gazetesinde şöyle bir serlevha okudum:

"Yelpaze yeniden meydana çıktı! Bilhassa suarelerde çok görünüyor!„

İnsan, yelpazenin ne olduğunu bilmese, bu serlevhayı okuyunca, "Yelpaze„ adında çok meşhur bir alüftenin, uzun müddet piyasadan çekildikten sonra ,tekrar ortaya çıktığını, ve suuarelere devama başladığını sanacak.

Bu sehlevhanın altındaki yazıyı merakla gözden geçirdim. Yazının muharriri, yediden yetmişe kadar hepimize malûm olan "yelpaze„ yi kendisinden başka hiç kimsenin bilmediği bir meta farzederek, şu acayip izahatı da veriyor:

" — Yelpaze, iptidai kavimler de (!) serinlemek için kullanılan bir aletten ibaretti. Bu alet medenî kavimlerde güzelleşmek vasıtası haline girmiş, bununla da kalmamış dile gelmiştir. Yelpazenin dili, anlayana çok beliğdir!„

Muhterem meslektaşım, belki çok haklıdır. Fakat mazur görsün. Ben bu lâflarından bir mana çıkaramadım:

Bu makalesini "yelpaze dilile yazmış olacak! ve ben maalesef "yelpazece„ bilmiyorum!

FIKRALAR

Sigaradan iktısat

İki arkadaş yıllarca sonra yolda rastlaştılar. Merhabadan sonra birisi söylenmiye başladı "yine mi sigara? Sıhhatine acımyorsan parana da mı acımıyorsun?" Ve karşıda muazzam bir müesseseyi göstererek:

— Bak, dedi, sigaraya verdiğin parayı tasarruf etsen böyle bir koca mağazan olabilirdi?

— Sen sigara içer misin\

— Estağfurullah!

— Bir dükkânın filân bari var mı?

— Maalesef hayır!

— Budala; o gösterdiğin muazzam müessese benim!

Maliyeci hesabı

Banker ölümünün yaklaştığını hissetmiş, yakın bir dostunu çağırtmıştı. Arkadaşı koşarak geldi. Banker:

— Ölüyorum dostum, dedi, seninle konuşacaklarım var.

— Deli misin be, sen daha 50 sindesin ve 100 sene yaşıyacak adamsın.

— Asıl deli sensin. Ölüm beni şimdi yüzde elli ucuzuna bulduktan sonra 50 sene daha niye beklesin?

Zırhlı alacak parası yokmuş!

Delikanlı askere gitmişti. Bir müddet sonra mektubu geldi.

"— Babacığım, diyordu, süvariye geçtim, fakat bunun için iyi bir at almak lâzım„.

Adam inandı, lâzım gelen parayı gönderdi ve şöyle bir mektup yazdı:

"Sevgili oğlum, istediğin parayı yolladım. Allah muvaffak etsin. Yalnız rica ederim, dikkat et te aman bahriyeye geçeyim deme; zırhlı alacak kadar param yok".

Ayı olmadığını isbat et

Bir Leh kasabasında, sirkten bir ayı kaçmıştı. Sokaklarda panik vardı. Birisi, pek telâşlı gördüğü arkadaşını teskin etmek istedi:

— Bu kadar korku neye? dedi. Ayının gelmekte olduğunu görürsen bir eve veya mağazaya girivererirsin.

— Korkum ondan değil. Ayıyı öldürmek üzere jandarmalar takibe çıktılar.

— Peki, bundan sana ne? Ayı sen değilsin ya?

— Ayı ben değilim amma jandarmalarımızın nişancılığı malûm. Bir kurşun atarlar, seni öldürürler. Artık ondan sonra, işin yok sa, karakol karakol dolaş ta ayı olmadığını ispat et!

ŞUNDAN BUNDAN

20 Kadın Dolandıran Donjuan

Sofyada, genç kız ve kadınları evlenmek vadiyle kandıran yeni bir Donjuan daha yakalanmıştır. 30 yaşlarında olan bu dolandırıcının ismi Dimitri G. Yanev'dir. Dimitri, daha ziyade fakir ve saf kadınları kandırıyormuş. Tanıştığı genç kız ve kadınların evlerine gidiyor, ailelerine kızları ile evlenme teklifinde bulunuyormuş. Fakat, nişanlandıktan sonra, düğün masrafı diye kızlardan boyuna para çekiyormuş Bu suretle Yanev, Sofyada, 20 den fazla genç kız ve kadın dolandırmıştır.

Bir kaç gün evvel de, Dimitri Yanev, yaşlıca bir kızı yine evlenmek vadiyle kandırarak, biriktirdiği 60,000 levasını dolandırmıştır. Fakat, genç Donjuan 60,000 levanın hepsini harcayıp bitirmeden polis tarafından yakalanmış ve adliyeye teslim edilmiştir. Bulgar delikanlı bundan evvel de üç kızı evlenme vadiyle kandırmış ve bunların biriktirdikleri onar bin levayı dolandırmıştır.

Gülemerov'dan sonra, bu, genç, Sofyada yakalanan ikinci "ebedî nişanlıdır."

Japonyada tuhaf bir âdet

Japonyada bir adam, askerliğe çağrıldı mı, bütün ailesi, bütün cadde halkı, hatta bütün mahalle halkı, onu uğurlamak için merasim yapar. Askerliğe çağrılan kimsenin kapısı önüne, beyaz bir örtü ile örtülmüş beyaz bir masa konur ve ana baba, akraba ve dostlar tarafından gönderilen hediyeler bu masanın üzerine yerleştirilir.

Bir askere "Allaha ısmarladık, yakında tekrar görüşürüz, inşallah sıhhat ve âfiyetle dönersiniz„ gibi sözler söylemek yasaktır. Çünkü askerin ölmek üzere gittiği sanılır ve askerin bu fedakârlığı gayet tabii bir hareket telâkki etmesi istenir.

Evin önündeki masanın üzerinde biriken hediyeler askerin ailesine aittir. Bunları vermekten maksat, askere, ailesine sıkıntı çektirilmiyeceğini hissettirmektir.

Bir saatte neler oluyor?

İngilizler tuhaf bir istatistik hazırlamışlar. Bu istatistiğe göre, yer yüzünde bir saat içinde 4,600 kişi ölüyor, 6,400 çocuk doğuyormuş.

Küreiarzın sakinleri yalnız bir saat içinde 25 milyon kilo patates, 20 milyon kilo sebze, 3,5 milyon kilo et, 3 milyon kilo yumurta, 3 milyon kilo balık ve 30 milyon kilo şeker istihlâk ediyorlarmış.

Gene ayni istatistiğe göre, bir saat içinde bütün dünyada hâkimler vasatî olarak 198 suçluyu mahkûm ediyorlarmış.

Gizli Petrol Harbi

Mütehassıs Müşahitlere Göre Müstakbel Bir Cihan Savaşının Asıl Sebebi Petrol Olacaktır

Amerikanın Petrol Membaları 15 Sene Sonra Belki Tükenecek

Japonya Cava, Boruco Adalarına Göz Dikmiş

Yazan : WİLLİAM TYNDALL

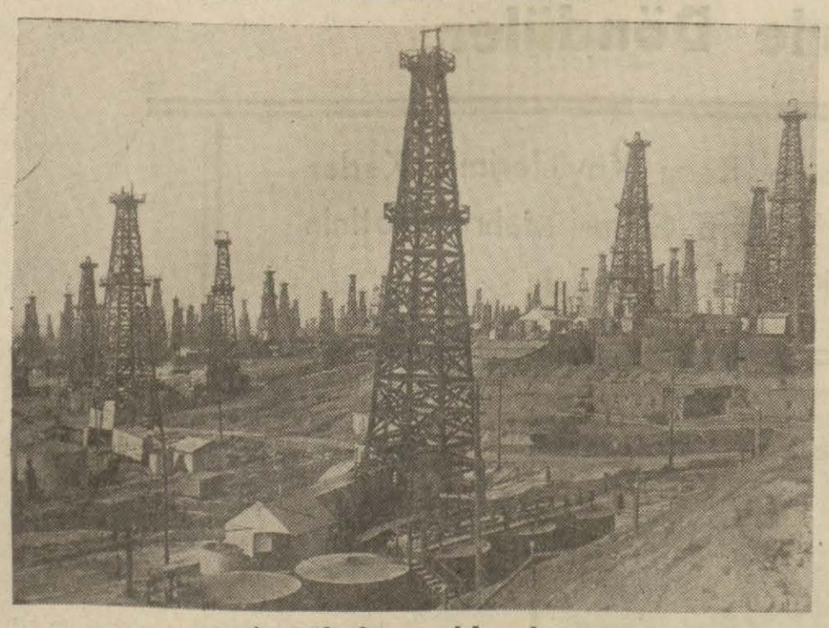

Amerikada petrol kuyuları

Cavanın merkezi Bataviadan gelen haberlere göre Felemenk hükûmeti, herhangibir yabancı hükûmetin Borneo vesair Felemenk müstemlekelerindeki zengin petrol kuyularını ele geçirmesine karşı gelmek için hazırlıklar yapmış ve son günlerde bu hazırlıkları tamamlamıştır. Felemenk hükûmeti, Amerika Birleşik cümhuriyetlerinin Japonyaya karşı bitaraf kanununu tatbik etmesi yüzünden Japonyanın petrol ihtiyacını tatmin için Felemenk petrol sahalarına tecavüz etmesinden korkmuş; bunun için, böyle bir tecavüz vukuunda bütün petrol kuyularını ve petrol borularını berhava etmek için tedbir almıştır. Felemengin bu toprakları, İngilizlerin kuvvetli Singapor deniz üssünün gölgesinde yaşadığı için, Felemengi İngiliz himayesi altında saymak, yanlış olmaz. Salâhiyetli makamlara göre, Felemenk hükûmeti, kat'î bir tehlike karşısında kaldığı anda, bir tek düğmeye dokunmakla, bütün petrol kuyularını imha eder ve başka bir kimsenin bu kuyulardan hiç olmazsa altı ay istifade etmesine imkân kalmaz. Kuyuları yeniden işletmekse, milyonlarca altın sarfına bağlıdır.

Zaten son günlerde dünya matbuatını en çok meşgul eden meselelerden biri petroldür. Bu mesele müdafaa işine sımsıkı bağlıdır. Bu yüzden her devlet, yeni petrol kaynakları peşinde koşuyor ve bunun neticesi olarak petrol dolayısile devletler arasında gizli bir harp devam ediyor.

Kanada petrolleri mütehassıslarından Donald Ros'un anlatışına göre, ikinci bir büyük harp vukuu takdirinde İngiltere, Kanadanın temin edeceği petrollere güvenebilir. İngilterenin bugünkü petrol kaynakları tecavüze açık bir haldedir. Nasıl Meksika, petrollerini, günün birinde müsadere etiyse, ayni hâdise, cenubî Amerikanın her tarafında her lâhza vukubulabilir.

Kanadada ise 1936 da Turner vadisindeki petrol sahası yeniden keşfolunmuştur, o zamandan başlıyarak buradan büyük göllere kadar uzanacak, ve icabında deniz kıyısına kadar ilerletilecek bir petrol hattından bahsolunmaktadır.

***

Tornto üniversitesi mihanikî mühendislik profesörü Allcut petrolün değerinden bahsederken diyor ki: "Petrolsuz harp ilânına imkân yoktur. Petrol, belki de herşeyden fazla lüzumludur. Yeni bir harp koptuğu takdirde, daha fazla petrol tenekeleri yetiştirecek olan taraf harbi kazanacaktır. Bunu tebarüz etirmek için büyük harpten sonra petrol sarfiyatının ne derece çoğaldığına dikkat etmek yetişir.,,

Bu yüzden petrol kaynaklarının verimi azaldıkça henüz verimini kaybetmiyen kaynaklara karşı beslenen ihtiraslar kabarmaktadır. On dokuzuncu asrın başlangıcına, necat devri denilmişti. Bugün çelik devrinde yaşadığımızı söylüyoruz. Çelik ise petrole muhtaçtır.

Amerika Birleşik hükûmeti de petrol yüzünden telâş içindedir. Halbuki Amerika geçen yıl dünya petrolünün yüzde 62 sini istihsal etmişti. Fakat Nevyork petrol mü essesesine göre "Önümüzdeki on beş yıl zarfında yeni mahrukat kaynakları keşfolunmadığı takdirde Amerika kaynakları, tamaile tükenecektir.,,

Japonyanın bugünkü vazietyini tetkik ettiğimiz zaman onun yalnız harp gemilerinin petrol ihtiyacında olmadığını görürüz. Traktörler, tayyareler ve tanklar hep petrol istihlâk ediyor. Yalnız geçen sene Japonya Amerikadan 10,000,000 fıçı petrol satın almıştı.

Amerikanın askerlik mütehassıslarına göre Japonya bu sırada donanmasının muhtaç olduğu petrolu Felemenge ait olan Borneodan satın almaktadır. Fakat Japonya bu petrol kaynaklarına sahip olabilmek için Borneo'yu zaptetmek fikrindedir. Bahusus Borneo hem petrol, hem kavuçuk, hem de diğer madenleri bakımından zengindir.

Bu mütehassıslara nazaran Japonya Borneo'yu zaptettikten sonra Sumatra'ya, Cavaya ve diğer Felemenk adalarına göz dikecektir. Çünkü büütn bu adalarda zengin petrol kaynakları vardır.

Hanighen "Gizli harp,, adlı eserindepetrol mücadelesinin bütün safhalarını ifşa etmekte ve İngilterenin gizli ajanlar kullanarak İrandaki petrolleri nasıl zaptettiğini, Amerikanın büyük bir petrol kumpanyasının tesirile Rusyayı tanıdığını anlatmaktadır.

"Hanighen,, e göre "Petrol mücadetesi, bir ticaret mücadelesi demektir. Milletler arasında vukubulan bi rharptir. Gelecek bir dünya harbinin asıl sebebi, belki de petrol olacaktır.,,

***

Genişlemek istiyen her memleket, petrol sahibi olmak mecburiyetindedir. Toronts üniversitesinde beynelmilel hukuk profesörü Norman Makenzie diyor ki:

"Belki de Almanya, bundan sonra petrol sahibi memleketlere dönecektir. Fakat, Macaristan, Lehistan ve Çekoslovakyada petrol yoktur.,,

Almanya, İngiltre, Japonya ve İtalya, petrol bulmak için aşağı yukarı hep harice güveniyorlar. Bunların her biri de bu yüzden zâaflarını hissetmektedirler. Vaziyetin İngiltre tarafından ne derece ehemmiyetle nazarı dikkale alındığını göstermek için büyük İngiliz sanayicisi Bristow'un mühim bir toplantıda söylediği şu sözleri nakletmek kâfidir:

"Petrol hatları, imparatorluğun hakikî şah damarlarıdır. İngiltere hükûmeti, yeraltı petrol depolar iıçin 20 milyon sterlin sarfetmiştir. Bu depolardan deniz sahiline doğru boru şebekeleri uzanmaktadır. İngiltere bugünkü şartlar içinde harp sırasında her sene kullanacağı 10 milyon ton petrolithal edememektedir.,,

İngiltere, Amerika Birleşik cümhuriyetlerinden, Venzuelladan Felemenk Hint adalarından, Borneo'dan, İran, Rusya Romanya ve Iraktan petrol almaktadır. Fakat harp takdirinde bunların hangisin den petrol alabilir.

Miralay Bristow diyor ki::

"Akdeniz, hava bakımından bir gl vaziyetine düştü. Bir takım şart lar yüzünden Rusya, Romanya veya Iraktan, Akdeniz yoliyle petrol almıya imkân kalmaz.,, İran ve Borneo'dan gelecek petrol, Akdeniz yolu kapandığı takdirde Ümitburnu yoliyle gelecek; birçok sebepler; zecrî tedbirler, kontenjanlar, harp gemileri garp tarafından petrol gelmesine mani olacaktır.,,

İngiltere hükûmeti vaziyeti takdir ederek geçen senenin nisanında Lord Italmouth'un riyaseti altında kömürden petrol istihsal meselesile meşgul olacak bir heyet vücude getirmiştir.

Heyetin geçenlerde neşrolunan raporu terkibi petrol yapmayı kabul etmiyerek, petrol depo etmeyi tavsiye etmiştir.

Geçenlerde İngiltere Amerika ve Felemenk hükûmetleri, Meksika cümhurreisinin bir emrile, Meksikada kendilerine ait petrol kuyularının kapandığını görmüş ve bir taraftan Meksika işçileri, diğer taraftan İngiltere, Amerika ve Felemenge mensup 17 kumpanya karşı karşıya gelmişlerdi. Vukubulan müzakereler bir netice vermeiş ve nihayet günün birinde milyonluk sanayiin hükûmet tarafından müsadere edildiğini ilân etmişti.

Petrol işlerile alâkadar esraren giz bir sima olan Riket bu senenin 18 ilkteşrinide teslim olunmak üzere Meksikaya 15 milyon fıçı petrol sipariş etmişti. Bu petroller kim hesabına ısmarlandı? Bunu bilen yok. Fakat İngilterenin bu işle alâkadar olduğu anlaşılıyor.

Avrupada büütn ihtiyaçları temin edecek biricik devlet Rusyadır. Amerika da aşağı yukarı ayni vaziyettedir. Diğer memleketlere gelince petrol harbi devam ediyor.

ESKİŞEHİRDE :

Evkaf Hamamı Açıldı

Eskişehir, (TAN) — İnşası senelerdenberi devam eden evkaf hamamı bitirilmiş, belediye reisi Kâmil Kaplanlı ile Vali Yahya Sezainin nutuklariyle açılmıştır.

Kömür Bayramı Dün Zonguldakta Kutlandı

Kömürü İlk Bulan Uzun Mehmedin Hâtırası Anıldı

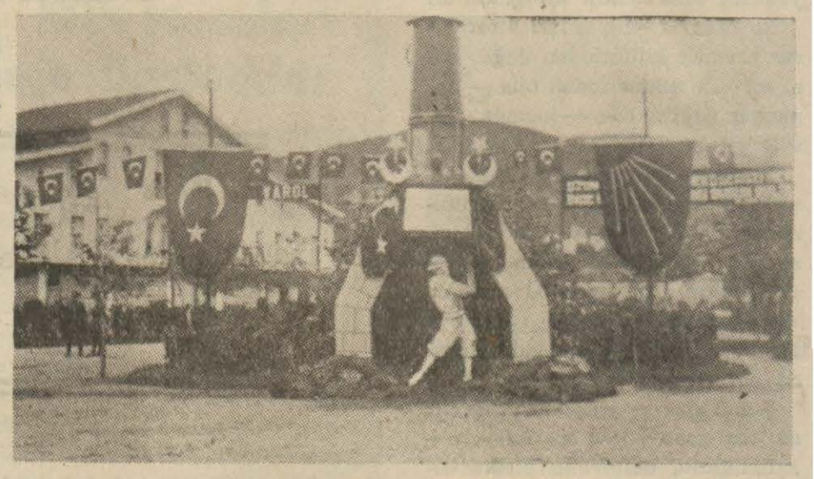

Zonguldakta Uzun Mehmet bahçesindeki sembol

Zonguldak, 8 (TAN Muhabirinden) — Uzun Mehmedin Zonguldak kömür madenini keşfedişinin 109 uncu yıldönümü bugün burada kömür bayramı olarak kutlandı.

Geçen yıllarda olduğu gibi Halkevi yine bir program yapmıştı.

Şehir gündüz baştan başa bayraklarla donatıldı. Gece elektrikle tenvir edildi. Uzun Mehmet bahçesinde belediye tarafından ilk Türk kömürünün keşfini canlandıran bir sembol vücude getirilmişti.

Saat 11,5 ta vilâyet, Parti, belediye erkânı, memurlar, mektepler, Halkevi azası, cemiyetler, maden kurumları, maden ocaklarından gelen işçiler ve halk Cumhuriyet meydanında toplandılar.

Önde şehir muzikası olduğu halde Uzun Mehmet bahçesine gidildi.

Merasim şehir muzikasının çaldığı İstiklâl marşile başladı. Bundan sonra, genç bir mühendis bir nutuk söyliyerek, Türkiyedeki kömür madenlerinin tarihçesini ve Uzun Mehmedin mühim keşfini anlattı.

Müteakiben, kömür keşfinin hatırasına saygı gösterilerek bir dakika sükût edildi. Merasime Uzun Mehmet abidesine muhtelif teşekküller namına çelenkler konarak nihayet verildi.

Kömür bayramı münasebetile akşam saat 17 de maden çavuş tatbikat okulu tarafından maden cemiyeti salonunda bir çay ziyafeti verildi.

Bugün mekteplerde, talebeye ilk Türk maden kömürünün keşfini ve Uzun Mehmet hakkında konferanslar verilmiş kömürün ehemmiyeti izah edilmiştir

Uzun Mehmet ve kömür bayramı Ereğlide de merasimle kutlanmıştır. Bir heyet Uzun Mehmedin Kestaneci köyündeki evini ziyaret etmiş, çelenkler bırakmıştır.

Zonguldak havzasında maden kömürü ilk defa 1829 yılı son baharında Uzun Mehmet adlı bir Türk genci tarafından bulunmuştur. Uzun Mehmet bahriyede askerlik yapıyordu. Terhis edildikten sonra, kendisine gösterilen maden kömürü nümunesini almış ve yorulmayan bir arama aşkı ile Ereğli sırtlarında bu nümunenin benzerini aramağa koyulmuştur. Bir gün, Köseağzı değirmeninin zahiresini götürmeğe giden Uzun Mehmet, dere kenarında gezerken bir gün evvelki yağmurların sürükleyip getirdiği moloz yığınları arasında, nümunesi kendisinde olan maden kömürüne benzer bazı taşlar bulmuştur. Uzun Mehmet, bu taşlar Köseağzı değirmeninin ocağında yakarak ilk Türk kömürünü bulduğunu anlamıştır.

Ertesi gün, ayni yerde araştırmalara devam eden Uzun Mehmet bu maden kömürü parçalarının koptuğu maden damarlarını bulmuştur

SOMADA :

Balıkesirdeki Talebe Yurdu Büyütüldü

Soma (TAN) — İlk okulumuzdan çıkan çocukların orta ve lise tahsillerini kolaylıkla yapabilmeleri için geçen sene Balıkesirde açılan yurd bu sene büyütülmüş, talebe adedi 22 den 35 e çıkarılmıştır.

Leyli ön mektep çağında olan yurdun direktörlüğüne muallim Rifat Küçümen getirilmiştir. Yurdun merbut olduğu (Çocuk okutma kurumu) na çocuklarını kaydettirmek üzere müracaat eden veliler pek çoktur. Yurdun her sene biraz daha genişletilmesi tekarrür etmiştir.

Tütünve Zeytin Bol

Soma (TAN) — Ege bölgesinin en nefis tütünlerini yetiştiren Soma da geçen seneki mahsul 5500 bin kiilo olduğu halde bu seneki tütün mahsulü 800 - 900 bin kilo tahmin olunmaktadır.

Havaların müsait gitmesi sayesinde tütünler pek nefis olmuştur. İzmirden mütemadiyen tütün eksperleri gelip gitmektedir. Tütünlerimizin en yüksek fiatle satılacağı muhakkak nazarile bakılmaktadır.

Bu sene zeytin de pek boldur. Soma zytinlerinin yüzde 95 inden yağ çıkarıldığı için zeytin yağ fiatlerinin daha ucuzluyacağı anlaşılıyor.

YEZİD'İN KIZI

REFİK HALİD

TEFRİKA No. 2

— Güzel bir kadın hakkında mı soracaksınız? Yüzüme baktı ve gülümsedi.

— Ferasetinize diyecek yok.

— Feraset değil; o da hakkımızda benden malûmat istemişti. Yeni Türkiyenin nüfuzlu bir mebusu olduğunuzu ve Gazi ile silâh arkadaşlığı ettiğinizi söyledim. Çok alâka gösterdi.

— O halde beni de aydınlatınız, ama öyle mübalâğalı şekilde olmasın... Şimdi mebus değilim, politikayı da bıraktım.

Komiser klasörden çektiği bir fişe baktıktan sonra dedi ki:

— Matmazel Zeli della Yezdi, Arjantin'in Mendoza şehrinde 1910 senesinde doğmuş, arazi sahibi. Kendisini vapura kadar Arjantinin Marsilya konsolosu getirdi. Çok, pek çok zengin olduğunu söylüyorlar. Beyruta, oradan da çöldeki harabeleri gezerek Bağdada gideceğini işittim; mükemmel Fransızca bilir.

İçimden "hattâ Kürtçe bile..." dedim.

— Peki, merci. Fakat bir nokta daha: Acaba evvelce de Şark'a seyahat etmiş midir?

— Hayır, demin bana Amerikadan ilk defa ayrıldığını, Suriye hakkında sağlam bilgisi olan münasip bir yolcu tanıyorsam kendisine...

— ... Beni takdim edemez misiniz?

— Memnuniyetle.. hem de sanıyorum ki bunu yapmakla milyoner senoritanın da arzusunu yerine getirmiş olacağım.

Bu son iltifatı sırf bir Fransız nezaketi olarak kabul ettim. Arjantinin bir şehrinde doğup daha Asyaya ayak basmamış bir taze kadının Kürtçe konuşması, zihminde, gittikçe, bilmece şekline giriyordu. Arapça bilseydi bunda bir muammalık kalmazdı. Lübnan ve Suriyeden binlerce muhacir Cenup Amerikasına, bilhassa Arjantine yerleşmişler, zengin olmuşlardı; Arapça gazeteler, kitaplar çıkarıyorlardı. Bir hevesle bu dili öğrenebilirdi. Fakat Kürtçeyi?

Gurup, denizin gündüzkü sevmediğim cıva renkli ve cıva gibi kansız olmasına rağmen kayıcı, oynayıcı, göz yorucu telâsına nihavet vermisti. Sular durulmuş, renkler şuruplaşmıştı. Vapurun birdenbire yanan elektrikleri bu şuruba altın kaşıklar gibi uzanıverdi. Tatlı, rahat ettirici bir saat..

Komiserle, yukarda dolaşıyorduk, karşıdan Zeli, yine bir beyaz elbiseyle göründü.

— Müsaade ederseniz size Mösyö... Mösyö...

Komiser bir türlü adımı hatırlıyamıyordu. Ben, hemen, kendi ismimi kendim söylemek suretiyle adamcağızın imdadına yetişecektim, İspanyol kızı daha çabuk davrandı:

— Mösyö Hikmet Ali, değil mi? dedi.

Hayretle eğildim ve uzattığı eli kuvvetle sıktım. Sonra göz göze geldik. Yakut ve zümrüt ikişer çift halkanın genişliyerek beni kavradıklarını duydum; kâinatım, bir an, yakutun yakıcı ve zümrütün serinletici iki zıd cereyanıyla şimşeklendi. Bakışının uzandığını anlayınca bu gözler yumuldular ve kara kirpiklerin gölgelerine sığındılar. İsmimi bilmesini tabiî telâkki etmiş görünerek bu bahse dokunmadım:

— Size, ilk defa ziyaret edeceğiniz Suriye için fazla malûmat veremiyeceğimden korkuyorum, diye başladım, şimdi orada idare şekilleri tamamen değişmiş, birçok yenilikler ve ayrılıklar olmuştur...

— Biliyorum. Lübnan, Suriye zararına büyütülmüştür; Aleviler ve Dürzüler için ayrı birer hükûmet kurulmuştur. Fakat bu hükûmet cüceleri Beyruttaki Yuca Komiserin ve delegelerinin kayıtsız şartsız nüfuzu altında birer müstemleke mahiyetindedir. (1)

— Matmazel, dedim, görüyorum ki bu yerler hakkında siz beni aydınlatacaksınız!

Üçümüz birden gülüştük. Dişleri ufak, sivri, keskin ve o kadar cilâlı beyazdı ki üzerlerinde sedeflerdeki gibi penbemsi, mavimtrak bir takım nemli, buğulu ışıklar koşuşuyordu.

Komiser, iş bahanesiyle ayrılıp gidince ilk sözüm şu oldu:

— Zannederim, Suriyenin yalnız teşkilâtını değil, belki, orada konuşulan dillerden bazılarını da biliyorsunuz.

Arjantinli kızın tatlı esmer yüzüne —sanki karşısında alevli bir ocak vardı— kızıl bir şule vurdu, söndü. Kaşlarının çatıldığını gördüm. Bu kaşlar, kirpikleri gibi siyahtı ve belli ki alınmış, inceltilmiş değildi. Tabiî oluşları yüzüne bir irade, mertlik, veriyordu.

— Bir şey içelim mi? diye sordu, muvafakatime ve arkasından geleceğime emin, ileriye doğru yürüyüverdi.

Kuzu gibi takip edişimde istikbalimin bir remzini sezdim.

Akşam yemeğinden sonra..

Yaklaştığımız Afrika sıcağını taşıdığı için fazla deniz kokan gece rüzgârı beyaz, uzun tuvaletinin eteklerine çarptıkça yanımda bir Boğaziçi kayıkanesinin kuytu, serin, uslu hışıltısını dinler gibi oluyorum. *(Devamı var)*

(1) — 1933 senesindeki vaziyet.

SİYASÎ MESELELER

Çin Dramının Son Safhası

Japonlar Zaptettikleri Yerlere Hâkim Değillerdir ve Çin Mukavemeti Devam Ediyor

Yeni Muharebeler Dağlık Sahalarda Cereyan Edecek

Bunun İçin Japonyanın Muazzam Fedakârlıklara Katlanması Lâzım

Çin orduları, müdafaa ettikleri şehirlerden çekilmek hususunda çok büyük bir hüner göstermişlerdir. Bu yüzden Hankovu kolaylıkla tahliye etmişler, Kantondan tam vaktinde çekilmişlerdir. Çan - Kay - Şek harp sahnesi garbe doğru ilerledikçe Çinlilerin kazanma ihtimallerinin daha fazla kuvvet bulacağını söylemiştir. Belki de Japonlar, Napolyonun Moskovaya yürümekle işlediği hatayı tekrar ediyorlar.

Çin, uçsuz bucaksız sayılacak derecede geniştir. Japonlarla dövüştükten sonra ricat eden kuvvetler hâlâ kuvvetli ve iyi teçhizatlıdır. Merkezi hükûmet 500 mil ötedeki Cungking'e ricat etmiştir. Çin münevverleri, modern ve ileri Çin üniversitelerinin bütün gençliği Çengtu'nun batısında bile bir sığınak bulabilmektedir. Sonra Çinin harbe devam etmemesi için hiç bir sebep yoktur. Yalnız Çinlilerin millî vahdetlerini korumaları ve büyük liderleri Çan - Kay - Şek'in etrafında sebat etmeleri gerektir.

Çin ordularını beslemek işi bir hayli güçleşmiştir. Çünkü Kantonun düşmanla [illegible] erzak yolu kesilmiştir. Fakat Türkistandan geçen eski ipek ticareti yolu Asyanın göbeğinden gönderilen mühimmatı taşımaktadır. Fransız Çininden geçen demiryolu da, henüz kapanmamış bulunuyor. Belki de Fransanın tatmin siyaseti, bu yolu kapamayı münasip görür. Birçok milletler, Amerikalılar, Almanlar ve İtalyanlar Çinlilere silâh satıyorlar. Bolşevikliğe karşı kurulan cephe, kazanç işlerine müdahale etmiyor, yalnız İngilizler Çine silâh satmıyorlar. Çünkü ona kendileri muhtaçtırlar. Diğer taraftan, uzun, yıpratıcı ve daima genişlemekte olan harbin Japonyada yaptığı gerginlik, gittikçe artmaktadır. Japonyada, askeri mutlakiyet hüküm sürmekte ve kendine Nazi-Faşist süsü vermektedir. Halk, ağır vergi yükleri altında inliyor, ve hükûmet hariçte bir milyon askeri beslemek yükünü, çok ağır buluyor.

Japonya bu gittikçe büyüyen harbi devam ettirmek için, büyük bir donanma inşa etmek ve yasatmaktan başka harp sanayii için de yığın yığın iptidaî maddeler ithal etmek mecburiyetindedir. Japonya kullandığı bütün petrolü ithal ediyor, kavuçuğu, harp sanayii madenleri azdır. Bunları döviz ile almak lâzımdır. Halbuki Japonyanın kredi kaynakları kurumuş ve ihracatı, ithalâtına nisbetle düşmüş, altın ihtiyatı Çin harbinin başladığı zamana nisbetle dörtte bire inmiştir.

Çinliler birliklerini muhafaza ettikleri ve Çan - Kay - Şek'in etrafındaki topluluklarına devam ettikleri takdirde bir veya iki yıl sonra Çin - Japon harbinin neticesi ne olabilir?

Bitaraf müşahitlere göre Çinin kendi canını kurtarmak için dişini sıkması lâzımdır.

Bu sırada Rusyanın bir milyonluk Siberya ordusu Mançuko hududu üzerinde bekliyecektir. Bu kuvvet, geçenlerde vuku bulan hâdiselere sebebiyet vermektedir. Bu hâdiselerse, Japonyanın Şimale 100,000 asker göndermesini icap ettirmişti.

Amerika bütün menfaatlerini alâkadar eden bu harbi dikkatle takip etmektedir. Fakat Amerikanın gittikçe büyüyen donanması, Japonyada beyinleri kemiren endişe ile karşılanıyor.

İngilizlerse gözlerini Çin istilâsının zulümlerinden ve tahribatından uzaklara çeviriyor ve vuku bulan faciaları görmek istemiyorlar. Bununla beraber arada bir, Londra, Paris ve Nevyorkta kuş tüylerine dayanan başlar bu müthiş faciayı birkaç lâhza düşünüyor ve çocuklariyle henüz doğmıyan torunlarının dünyasını kararacak hailenin fena bir netice ile bitmesi ihtimaliden ürperyorlar.

18 aydanberi devam eden Çin - Japon harbinin en son mühim hâdiseleri, askerlik bakımından mühim bir merkez olan Hankov'un, ve cenubunda çok büyük şehir olan Kanton'un Japonlar tarafından alınmasıdır.

Bu mühim hâdiselerin ve ağır darbelerin Çinliler üzerindeki tesiri ne olacak? Uzak Şark harbi süratle bitecek mi? Çin mukavemeti kırılacak ve Çinliler boyunduruk altına girerek istismar edilecekler mi? Yoksa mücadele devam edecek mi?

Bu suallere cevap verebilmek için bir kere haritaya bakmak gerektir. 18 aylık muharebe neticesinde Japonlar Çin içlerinde bir hayli ilerlemişler, demiryolu ve nehir münakalelerini ellerine geçirmişler, ve aşağı yukarı Çin ülkelerinin üçte birini zaptetmişlerdir.

Fakat bu askeri cephenin içinde 100,000,000 Çinli yaşamaktadır. Bütün bunlar boyun eğmiş, ve Japon hâkimiyetini kabul etmiş midirler?

Bu suale verilecek cevap Japonlar tarafından işgal olunan çok geniş sahada ancak 700, yahut sekiz yüz bin Japon askeri bulunduğudur.

Sonra Japonlar, en güzide askerlerinden müteşekkil 500,000 kişilik bir orduyu, Şimalde Ruslara karşı bulundurmaktadırlar. Japonların Çin içlerinde kullandıkları 750,000 asker demiryolları ve nehirler boyunca ilerlemişlerse de memleket içlerini zaptedemişlerdir. Japon cephesinin gerisindeki ülkelerin onda dokuzu Çin merkezî hükûmetinin idaresi altındadır. Ve buradaki yüzlerce şehir ve yığın yığın köyler, işgal mıntakasında yaşadıkları halde bir tek Japon askeri görmemişlerdir.

Belki buralardan arada bir, bir Japon tayyaresi geçmektedir. Fakat o muhitler halkının işgal ve istilâ hakkında bütün bildikleri, ağızdan ağıza dolaşan rivayetlerden ibarettir. Yalnız bütün Çinliler, memleketlerinin uğradığı tehlikeyi anlıyor, ve bu havalide hâkim olan çete kuvvetlerini besliyorlar.

Gerilla harbi yapan bu çetelerin en büyüğü, sekizinci ordu namile tanılan kuvvettir. Komünist adiyle bilinen bu ordu, bugün millî dava için çalışmakta ve çarpışmaktadır. Bütün kuvvetler Gerilla harbini muvaffakıyetle yapıyorlar, ansızın görünüyorlar, hasıma darbeler indiriyor ve birden bire kayboluyorlar.

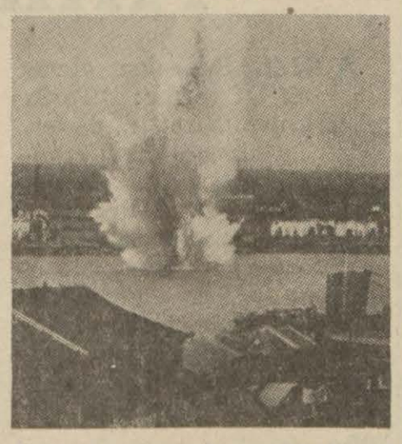

Japon harbinden bir intiba: Kantonun bombardımanı

Yazan :
Winston Churchill

Demiryolları köprü başları, müstahkem mevkiler, duvarlarla çevrelenmiş şehirler Japonların elindedir. Fakat, Japonların kuvvetleri, bunların dışına çıkmağa müsait değildir Bu yüzden Japonlar, Gerilla harbi yapan, ve gâh şu karakolu basan, gâh, bu hattı kesen, yahut bir Japon keşif kuvvetini tuzağa düşüren kuvvetler, Japonlar tarafından bulunamamaktadır. Buna karşı Çin köylerini kasıp kavurmak işten değildir. Fakat bundan ne çıkar? Bu yüzden Japon erkânıharbiyesi, hareketlerini, askerî muvasale hatlarına ve askerî cephelerine hasrediyor ve muvaffakıyetlerini göstermek için harita üzerine Japon bayraklarını dikiyor.

Fakat cephe ötesinde neler oluyor?

Hankov - Kanton hattının Japon eline geçmesinden sonra harp demiryolu bulunmayan, hattâ şoseleri mahdut olan mıntakalarda vuku bulacaktır.

Japonlar bu mıntakada ilerledikçe karşılaşacakları askerî güçlükler artacak, kuvvetlerine levazım yetiştirmek mütemadiyen azalacaktır.

Amerika Harbiye Nazırının Beyanatı

Nevyork, 7 (Hususî) — Amerika harbiye nazırı bugünkü beyanatında, Amerikanın bütün Amerika kıtasını müdafaa için silâhlandığını ve herhangi taraftan gelirse gelsin, her tehlikeye karşı koymak ve Yeni dünyanın demokrasilerini korumak için her şeyi yapacağını söylemiştir.

Yarın (bugün) Amerikada mümessiller meclisi, âyanın üçte biri intihap edilecektir. Bazı valiler de seçileceklerdir. Demokratların bazı zayiata uğramakla beraber cümhuriyetçilerin bir ekseriyet kazanamıyacakları sanılıyor.

—o—

KİLİSTE :

Bir Katil Tutuldu

Kilis (TAN) — Gümrük muhafaza memurlarından Antakyeli Ali Rizayı ve kendi eşi Maksudeyi öldürmekten maznun İspanak köylü arzuhalci Todi oğlu Mustafa Adanada tevkif edilmiştir. Buraya getirilmek üzeredir.

★ Kilis (TAN) — Belediye reisliğimize Haşmet Topaloğlu seçilmiştir.

Yeni Belediye Reisi Seçildi

Soma (TAN) — Belediye meclisi, Hasan Tahsin Baykalı ekseriyetle belediye reisliğine seçmiştir.

Geçen devresinin son yılında belediye reisi olan Hasan Tahsin Baykalın öümüzdeki dört sene içinde daha verimli çalışmaları beklenilmektedir.

Dünya Foto Röportajları

Çinliler Hankov şehrini tahliye ettikleri sırada herkesten evvel çocukları hazırlamışlar ve yeni hükûmet merkezine göndermişlerdir.

Çin — Japon harbi yüzünden en çok ıstırap çeken, sefalet ve yoksulluk içinde kıvranan lar. Çinli yavrulardır.

Fransız mebusan meclisi reisi Herriot Marsilya yangınından sonra halkla konuşuyor

Fransa Başvekili Daladier, Parti kongresinde müzakereye müdahale ediyor

Mısır Başvekili Mehmed Mahmud Paşa polise gaz maskesi tevziini teftiş ediyor

Afrikada Çat gölünde tetkikat yapan heyetin motorbotu naklolunuyor

Japonlar Hankeu'yu işgal etmeden ev vel şehri ağır bir hava bombardımanına tabi tutmuşlardı. Bu bombardıman esnasında ölenlerden biri de bu küçük yavrudur. Babası kendi eliyle yavrusunu tabuta koyup gömmiye hazırlanmaktadır.

Bütün Filistini yeniden kaplıyan ihtilâl dolayısile İngilizler, memleketi yeniden askeri işgal altına almıya ve herkesi, her yeri aramıya karar vermişler ve bu kararı tatbik etmişler dir. İngiliz askerleri şüphelendikleri kimseleri birbirine bağlıyarak karakollara sevketmekte ve bunlara araştırmanın verdiği netic elere göre ceza vermektedir.

Almanya Hariciye Nazırı, Fon Ribbentrop ile Hariciye Nazırı Kont Çiyano Romad a konuştular ve Çekoslovakya — Macaristan meselesini halletttiler.

İtalya Fransız kadınları Fransa rümhuriye ti tarihinde ilk defa olarak parlâmentoya girmişler ve askerlik encümenine harp zamanında kadınlardan nasıl istifade olunacağını anlatmışlarhır.

Cemiyet Davaları

Âsi Çocuklar ve Alacağımız Tedbirler

Onları bir mücrim değil, içtimaî bir dava halinde ele alıp çalışanlar muvaffak oluyorlar

YAZAN:

Nezahat Nurettin Ege

Maarif Vekâleti, mekteplerde muallimlerine karşı tecavüzkâr vaziyet alan çocuklar için bir ıslah evi yapmıya karar vermiş. Sıhhiye Vekâleti veremli çocuklar için bir sanatoryom açmıya karar verince efkârı umumiye bu teşebbüsü nekadar takdirle karşılarsa, Maarif Vekâletinin hüsnüniyetini de öylece takdirlerle karşılamamıya imkân yok. Yalnız arada bir fark mevcut!.. Sıhhiye Vekâleti çocuk sanatoryomunu, verem hastalığı üzerinde ihtısas yapmış bir heyeti sıhhiyeye tevdi mecburiyetindedir. Saniyen verem olmıyan **fakat yanlış bir telâkki ile verem zannedilen çocukları** sanatoryoma sevkedip müessesenin kadrosunu kabartmamaş, hem de ağlam yavruları hastalıklı bir muhite atmamak için her çocuğu esaslı bir sıhhî muayeneden sonra sanatoryoma almak mecburiyetindedir. Acaba Maarif Vekâleti ahlâk hastası, seciye veremi telâkki ettiği bu mazurları **hangi ruhiyat mütehassısların idaresine** tevdi edecek?... Saniyen böyle bir müesseseye sevki icap eden bedbaht çocuklarımızın hastalıkları hangi **ilmî metodlara istinaden** teşhis edilecek?...

Bu iki esas sualin cevabı bütün inceliği ile tetkik edilince, atılmak istenilen adımın muazzam mesuliyeti karşısında titrememek imkânı yoktur.

Şimdi müsaadenizle bir de Amerika muhitinde bu gibi ruhi hastalıklarla nasıl mücadele ediliyor?... Bunu tetkik edelim. Gerek mektepte, gerek cemiyette ve aile muhitinde birçok meseleler ihdas eden, bir türlü hayata intıbak edemiyen çocuklara Amerikan terbiyecileri (Problem Chilol) diyorlar. Dünya yüzünde her neticenin bir sebepten tevellüt ettiğine iman eden ve terbiye ilminin de diğer müsbet ilimler gibi bir teselsülü mantıkiye tâbi olduğuna kani olan Amerikan terbiyecileri bu ahlâk hastalıklarını da tıpkı bir bünye hastalığı gibi telâkki ediyorlar. Nasıl verem, frengi gibi hastalıklarla mücadelede ârızalarla uğraşmaktan ise, o hastalıkların esas sebeplerile mücadele etmek en doğru sisetem telâkki ediyorsa, bu manevî illetlerin de asıl sebeplerini bulmak, ve onlarla mücadele etmiye azmediyorlar. On beş, on sekiz yaşında hocasına bıçak çeken bir genç muhakkak on beş senedenberi muhtelif âmiller tahtında yavaş yavaş bozulmuş, zehirlenmiş, manen çökmüş bir bünyedir. Bu sukutun önüne daha ilk yaşlarda acaba nasıl geçebilirdik?.. diye ilmî tahliller yapıyorlar. Bu ilmî tetkiklerin neticesinde de — bizim muhitimizde katiyen meçhul olan — birçok esaslı malûmata sahip bulunuyorlar. Gerek ilkmektep muallimleri, gerek ebeveyn bu hususta yazılmış yüzlerce, binlerce eserleri muntazamen okuduğu için normal hayattan azıcık inhiraf eden çocuklar hemen nazarı dikkati celbediyor. Daha ilkmektep çağlarında iken tedavileri çaresine bakılıyor. Yarım asra yakın bir zamandanberi Amerika üniversitelerinin en esaslı şubelerinden birisi — Edulen (Terbiyevî rehberlik — Educational Guidance) lâboratuvarlarına müracaal ediliyor. Hasta bir insanın herhangi bir kliniğe müracaat edişi gibi.. Guidance Laboratory de tıpkı bir klinik gibi işe başlıyor. Nasıl bir vücut hastalığına teşhis konulmak için, idrar, kan tahlili, röntgen muayenesi, metabolizma testi tatbik ediliyorsa, terbiyevî rehberlik lâboratuvarı da manen hasta çocuğu eline alıyor.

Kademe kademe teşhis metodlarını tatbika başlıyor.

I — Beden muayenesi
II — Zekâ muayenesi
III — Haleti ruhiye muayenesi
IV — Aile, mektep ve cemiyet muhitlerinin muayenesi.

Bu dört esaslı muayene, muhtelif makalelere mevzu teşkil edecek kadar mühim olduğu için burada tafsilâta geçmiyorum. Yalnız aziz okuyucularıma şunu arzetmek istiyorum ki, lâboratuvar eline aldığı ve manen hasta telâkki ettiği bir çocuk hakkıda bukadar mufassal ve tamamen ilmî malûmatı topladıktan ve tasnif ettikten sonra, ancak hastalığın teşhisini hakikate kısmen yakın bir şekilde koyabiliyor. Ondan sonra sırasile, sıhhî, fikrî, hissî, içtimaî tedbirlerini tatbika başlıyor. Evvelâ anne ile babayı, sonra muallimi kendisine yardımcı olarak ele alıyor. Çocuğun bütün sıhhî ihtiyaçlarını, bütün manevî ıztıraplarının sebeplerini izah ediyor. Şahsan bedbaht olmıya, cemiyeti beşeriyeye de bir felâket masdarı olmıya namzet bulunan zavallı küçük hastayı daha ilkmektep sıralarından itibaren kurtarmıya çalışıyor. Böyle Problem çocukları bizzat anne, baba vaktinde teşhis edemezlerse (çünkü çok defa Problem çocuklar Problem ailelerin mahsulüdür. Muntazam, mesut bir aile hayatı yaşıyan çocukta gayritabiî tezahürat görülmesi ihtimali pek azdır.) Sınıf muallimi, her mektebin en esaslı bir rüknü olan evleri ziyaretçi muallimin nazarı dikkatine koyuyor. Ziyaretçi muallim, her talebeyi evinde ziyaret ediyor. Annenin, babanın, diğer kardeşlerin çocuğa karşı muamelesini yerinde tetkik ediyor. Aileyi çocuk terbiyesi hakkında imkân derecesinde tenvir ediyor.

Amerikan terbiyecileri Problem çocuğuu bir zabıta mevzuu değil, bir muhit, bir cemiyet davası telâkki ediyorlar.

Böyle bedbaht genâlere hücum etmek, onları itham etmekten ziyade, kendilerini böyle felâketlere sevkeden âmilnalıkların vicdan azabile mahcup ve müteellim olmamız lâzım gelerin en başlıcası **bizim analık, babalık, mürebbilik vazifemizi hakkile ifa edememekliğimiz** olduğunu düşünmemiz, başımızı önümüze eğmemiz, onlara yaptığımız fenalıkların vicdan azabile mahcup ve müteellim olmamız lâzım gelir, diyorlar. Ve binlerce cilt neşriyatla, radyo konferanslarile, terbiyevî sinemalarile efkârı umumiyeyi bu davaya kazanmıya çalışıyorlar. Bugünkü Amerikan ailelerinin en büyük endişesi evlâtlarına en müsbet, ve ilmî bir tarzda bir terbiye verebilmektir. Bunu bir vicdan borcu telâkki ediyorlar. Bugünkü Amerikan evlerinin en büyük hususiyetleri çocuk ve ilk gençlik odaları, oyun ve elişleri odaları, çocuk möbleleridir. Bugünkü Amerikan neşriyat âleminin en büyük medarı iftiharı; adedi yüz binleri bulan çocuk ve gençlik edebiyatıdır. Bugünkü Amerikan fen âlimlerinin en büyük muvaffakıyetleri, ilmin, fennin bütün terakkiyatını, genç neslin anlıyabileceği bir sadelik içinde ifade edebilmekte gsterdikleri harikavî kudrettir. Bugünkü Amerikan sinemacılığının en bariz vasfı, terbiyevî sinema kolleksiyonları vücude getirmek hususundaki fevkalâde muvaffakıyetleridir. Amerikan belediyelerinin en büyük vazifeleri çocuk sıhhatini, çocuk hayatını koruyacak şekilde parklar, oyun yerleri, yüzme havuzları yapmak, çocuk sıhhati için en mühim gıda olan sütü, daima sıhhî kontrol altında bulundurmaktır. Amerikan çocuk himaye cemiyetlerinin en büyük kayguları aileleri (analık, babalık) mesuliyetini muvaffakıyetle deruhde edecek bir seviyeye yetiştirmektir. Amerikan terbiyecileri çocuk mevzuuna bu kadar büyük bir kıymet atfettikten sonra bile, doğru yoldan çıkmış çocukları itham etmek salâhiyetini kendisinde bulamıyor.Kim bilir?.. Bu bedbaht mahlûkun hayatında bugünkü ilmî metodlarımızın keşfedemediği ne gibi gizli âmiller vardı?... Kimbilir yavrucuk hangi kalp sızısı, hangi aile sefaletile bu felâkete düştü?.. diye düşünürlerken; biz bütün bu ilmî ihtimamlardan mahrum büyüyen, binbir sefalet içinde bedbaht olan çocuklarımızı hangi metodlara istinaden ıslah evlerine sevkedeceğiz?.. Ve hangi mütehassıs ellere teslim edeceğiz?.. Bu sualin karşısında ciddden titriyorum...

TRAKYADA :

Kırklareli ve Vizede eserler Bulundu

Edirne, (TAN) — Türk Tarih Kurumu tarafından Vize ve Kırklarelinde yaptırılan hafriyat sona ermiş bulunuyor.

Vize höyüklerinden dördü açılmış, birinci büyük höyükte taştan bir mezar odası ve içinde de bir lâhit bulunmuştur.

Milâttan sonra ikinci asırdaki Trak Krallarından birine ait olduğu anlaşılan bu mezar odasında ve lahdin içinde ezcümle altın yapraklarla çevrelenmiş bir kral çelengi, üzerinde altın kakmalı bir deniz ilâhı tasviri bulunan bir miğfer ve maske, gümüş kakmalı bir zırhlı elbise bulunmuştur.

Bu eserler bir salonda, mezar odasiyle lâhit tamamen aslî şeklinde olmak üzere, bulundukları duruma göre teşhir edilecektir.

İkinci höyükte yine bu kral ailesine mensup bir Trak kadını ile çocuğunun mezarı bulunmuştur. Buradan meydana çıkarılan eşya da İstanbul müzesine yollanılmıştır.

Üçüncü höyükte bir at mezarı bulunmuştur. Trâk Türklerinin dillere destan olan biniciliğinin yeni bir delilini gösteren bu mezarda, kül olmuş kemikler arasında dizgin demirleri görülmüştür. Böylece, Trâk kral larının kendi mezarları yanında atları için de mezar yaptırdıkları anlaşılmaktadır.

Vize kasabası içindeki Çömlekçi Tepede yapılan sondajlarda, Milâttan sonra üçüncü asra ait mühim bir sarayın temellerine, Kalealtı civarın da yapılan sondajlarda da ayni devre ait bir mabedin revak kemerlerinden birine tesadüf olunmuştur.

Kırklareli höyüklerinde, Ruslar tarafından 1829 ve 1878 de tünel açılan kısımlar tamamen meydana çıkarılmış, burada kubbeli taş mezar odaları bulunarak plân ve resimleri alınmıştır. Taş mezar odasının dehliz kısmı tabanında bir at mezarı keşfedilmiştir. Bunların, Milâttan evvel üçüncü asra ve Trakyada Makedonyalıların hâkim bulunduğu devre ait olduğu anlaşılmıştır.

BALIKESİRDE :

Mütearrızı Bıçakla Yaralamışlar

Balıkesir, (TAN) — Karaman köyünde, Muharrem oğlu 18 yaşlarında Abdülmecit geceliyin Vahide isminde bir kadının evine girmiştir. Kadının feryadı üzerine yetişen altı kişi ve kocası, Abdülmecidi yakalayıp dövmüşler, başından bıçakla ağır surette yaralamışlardır.

TARİHTEN SAYFALAR

İstanbulun çöp ve et Derdi için üç asır önce Alınan tedbirler

AĞIZLARA sakız olmuş bir lâf vardır: "Tarih tekerrürden ibarettir„ derler. Fakat bu hükmü kabul etmiyenler de pek çoktur. Profesör Bayan Afet "Türk - Osmanlı tarihinin karakteristik noktalarına bir bakış„ adlı eserinde: "Tarih hâdiseleri aynen tekerrür etmez, çünki zaman ve mekân kültür üzerindeki faaliyeti ile her cemiyetin tekâmülüne tâbidir„ diyor.

Tarihin aynen tekerrürünü inkâr etsek bile içtimaî hayatın ihtiyaçlarına cevap veren vasıtaların ve tedbirlerin biribirine benzediklerini kabul etmek mecburiyetindeyiz. Tarih tekerrür etmese bile bazı hâdiseler ile devam ediyor, demektir.

Şu günlerde İstanbulun yine bir çöp, temizlik, dilenci, et ve odun davaları vardır. Şehrin ashabi hallü akdi üç, dört asır evvel de bu dertlerle mücadele ihtiyacını duymuşlardı.

Dört asırlık tecrübeler dertleri ortadan kaldıracak çareleri henüz bulamamıştır.

Dün Atmeydanındaki dikili taşları tetkik ederken bu âbidelerin çukurlarına çöplerin dolduğunu gördüm. Üçüncü Murat zamanında da bunlar böyle idi.Baş Vekâletin İstanbul arşivinde bulunan ve tam 365 yıl önce padişah tarafından İstanbul kadısına ve yeniçeri ağasına gönderilen iki hüküm bu iddiamı teyit eder.

BİRİNCİ hüküm aynen şudur: "İstanbul kadısına ve yeniçeri ağasına hüküm ki:Miri mezbele taşımağa tayin olunan mezbeleciler arzuhal sunup, bunlar dergâhı Muallam yeniçerilerinin eski ve yeni odalarının ve acemi oğlanlar odalarının ve segbanlar odalarının vaki olan mezbelelerin her gün kendi beygirlerile taşıyıp Langa kurbundaki kapı kapıcıları derya kenarında dökegelmişler iken hâlâ Yenikapının dışarısında derya kenarında mezbele dökmeğe mâni olduklarını ilâm eyledikleri ecilden zikrolunan mezbeleyi kadimden ne mahalle dökülegelmiş ise yine üslûbu sabık üzre amel edip ana muhalif kimesneye iş ettirmiyesin (Arzuhal getirene verildi) evaili Receb 993„ .

İkinci hüküm de şöyledir:

"İstanbul kadısına hüküm ki: hâlâ mahrusai mezburede vaki olan Atmeydanı yılda bir kere merhum ve mağfûrünleh sultan Bayazıd han Tabe serahü havalisini ayda iki kere süpürüp pak ve tathir edegelmişler iken hâlâ zikrolunan mahalli haylı zamandanberi süpürülmediği ilâm olunmağın buyurdum ki çöplük başısı vusul buldukta kadimden ne veçhile olagelmiş ise yine ol veçhile amel eyleyip tayin olunan zimmilere zikrolunan mahalleri süpürüp pak ettiresin. (Mezbele subaşısına verildi). Fi 26 Z. A. 933„

Görülüyor ki şehrin derdinde ve ihtiyacında hiç bir değişiklik yoktur.

İstanbul müddeiumumisi Hikmet Onat adliye koridorlarını ve abdesthanelerini kurşun kalemle, tebeşirle ve daha başka şeylerle kirletenlerle mütemadî bir savaş halindedir. Bu iş için sivil ve resmî polisler kullanıyor.

Fatih zamanında da bu dert vardı. Fatih yeni yaptırdığı müesseseleri vakfederken bunların mermer direklerini, duvarlarını ve süslü kapılarını yazı ile resimlerle kirletenleri menetmek için maaşlı bekçiler tayin etmişti.

Yazan:
İBRAHİM HAKKI KONYALI

Topkapı sarayında 16/1147 numarada saklı vakfiyyesinin 122 inci yaprağında Fatihteki İmarethanesinin duvarlarını yazılarle, nakışlarle kirlettirmemek için günde iki dirhem gibi vaktine göre yüksek bir para ayırarak bekçi tayin ettiğini söylüyor.

Polis her gün İstanbul müddeiumumiliğine beş on dilenci veriyor. Sulh mahkemeleri her gün beş on dilenciyi boğazı tokluğuna umumî işlerde çalışmaya mahkûm ediyor. Ramazan geleli mübareklerin sayıları da arttı. Eskiden de bunlar vardı. Bugün İstanbul sokaklarından eksilenler yalnız, cerci softalardır. Fakat kabul etmek lâzımdır ki, onların yerlerini daha mütekâmil bir dilenci kafilesi doldurmuştur.

İkinci Selim 381 sene evvel kadısına gönderdiği şiddetli bir emirle bunları menetmiştir.

11 Muharrem 976 tarihli bu memnuiyet hükmü tarihî evrak mahzeninde divan kayıtları arasındadır.

İSTANBUL'un onulmayan ve zaman zaman nükseden yaralarından birisi de et meselesidir. Bizanslı İstanbulu pek tanımıyoruz. Fatihin Osmanlı İmparatorluğu sınırları içine soktuğu Konstantaniyyeye ait vesikalar da bize kadar gelmediği için ilk Türk İstanbulun iktısadî çehresini pek iyi bilemiyoruz. Yalnız yüksek surların çerçevelediği ve hapsettiği Kostantaniyyenin Bizans zamanında da bir et kavgası olduğunu bize fısıldayan tarihî rivayetlerde yok değildir. Türkler; İstanbulu almadan evvel sur dışındaki Bizans köylerinin davarlarını sürüp götürmek suretile şehri hayli tazyik etmişlerdir.

Fatihin Leys zadeye hazırlattığı "Kanunnamei Âli Osman„ında İstanbulun iaşesine ve erzakına dair hiç bir madde yoktur. Bizans açıldıktan sonra yıkılan iktısadî şartlar yerine yenileri konulurken bu istihale devrinde Fatih et meselesini belki de düşünmemiştir. Düşünse bile kanunnamesinde buna yer vermesine imkân yoktu. Beyazid ve Selim I zamanından da bize kuvvetli vesikalar gelmemiştir.

Kanunî zamanında İmparatorluk sınırları genişlemiş, şehrin nüfusu artmış ve İstanbulun erzak ve iaşe işleri kanunnamelerde yer bulacak başlı başına bir mesele halini almıştır.

Kanuninin Seyyidî beye toplattırdığı ve hazırlattığı kanunnamesinde şehirlerin iaşe ve erzak işleri bütün teferrüatile yer bulmuştur. Bu arada İstanbulun iaşe ve erzak işleri de tesbit edilmiştir. Bu kanunnamenin "Mekûlât ve gayrisi„ başlıklı faslında hıristiyanların büyük yortusundan sonra altı haftaya kadar İstanbula gelen kuzulardan hiç bir resim alınmıyacağı bildirilmiştir. Bundan sonra gelecek kuzulara yalnız yarım akçe resim konmuştur. Sığırdan ise yalnız iki akçe alınacaktır. Mezbahalarda kesilecek koyun ve sığırlardan hiç bir resim alınmıyacağını da kanunnamenin şu maddesi tesbit etmiştir:

"Kasaplar koyun veya sığır boğazlasalar nesne alınmaz (1)„

AYNİ ALİ efendinin 1018 tarihli kavanin risalesinde, Kanuninin sadrazamlarından tarihçi Lütfi paşanın "Asafname„sinde ve Kâtip Çelebinin "Düstûr-ül-amel li ıslâh-il-halel„ adlı eserinde et hakkında hiç bir maddeye ve mütaleaya rastlamıyoruz.

Kanunî et meselesini kanunun çerçevesine sokmuş olmasına rağmen İstanbulun et meselesini kökünden halletmiş değildir. Bundan sonra İstanbulun et işleri hakkında sık sık hükümler ve şiddetli emirler çıkarılmıştır.

İstanbul Baş Vekâlet arşivindeki ve Topkapı sarayı müzesindeki mühimme defterlerinde ve diğer vesikalarda et hakkında bir çok hükümlere ve emirlere rastlanmaktadır. Kanuniden başlıyarak bir asır evveline gelinceye kadar muhtelif vesilelerle; İstanbulun et ihtiyacına temas eden bir çok hükümler isdar edildiğini görüyoruz.

Yalnız Fatih Millet Kütüphanesinde 2245 numarada kayıtlı ve 1040 tarihinden evvel yazıldığı anlaşılan bir kanunnamede et meyoruz:

"..... Ve kasap bir koyunu geceden temiz edeler. Ve arı satalar ve kadı mükayyed olup tayin olunan narh üzre et besleyip hiç bir veçhile inat ve temerrüd etmiyeler. Veya semizin saklayıp

(Arkası: Sa. 12 Sü. 6 da)

(1) Kanunnamei Ali Osman. Sayfa 26 ve 27. Matbu.

BULGAR SADIK

Yakın Tarihin En Esrarlı Çehresi: 2

Nihayet Türkiyeye Kaçtım

Hududu Bulgar köyüsü kıyafetile aştım ve hükûmete teslim olmak üzere Edirnenin yolunu tuttum

Dalgın hallerim, mesleğe ve vazifeye karşı soğuk ve kayıtsız hareketlerim yüzbaşım gibi tabur kumandanım binbaşı "Valkof,,un da dikkatine çarpmıştı. Pek titiz ruhlu ve pis tabiatlı olan binbaşının sebepli ve sebepsiz bana karşı takındığı hırçın tavırları ve hele lüzumlu ve lüzumsuz azarlamaları beni incitiyor, kızdırıyor ve zaten bir türlü ısınamadığım meslekten, zabitlikten ve hattâ bütün zabit arkadaşlarımdan soğutuyor ve uzaklaştırıyordu. O hale gelmiştim ki küçüklerin büyüklere gösterdikleri hürmet bana ikiyüzlülük ve itaat biraz fazlaca bönlük gibi görünüyordu.

Kasabada Türk Bulgarlara ve taburda Türk askerlere yapılan zulümler, haksız cezalar ve hele hakaretler beni çıldırtıyor ve Bulgarlığımdan nefret ettirtiyordu. Kararımı vermiştim. Bir gün kaçacak, Balkanlara atılacak ve zalimlere karşı koyacaktım. O günü bir peygamber sabrı ile bekliyor ve bir fırsat gözlüyordum.

1313 senesi Martının on üçüncü pazar gecesi idi. Tabur kumandanı, karısının isim gecesi şerefine askerî klüpte bir ziyafet veriyordu. Bu ziyafete diğer zabitler gibi ben de davetli idim. Klübe gidileceği sırada yüzbaşılardan biri kışlada o gece nöbetçi kalacak zabitin kur'a çekilerek ayrılmasını teklif etmişti. Tuhaf değil mi?.. Çekilen kur'a ziyafete gitmek için can atan bir mülâzimi nöbetçiliğe mahkûm etmişti. Bu gibi eğlencelere pek düşkün olan bu gencin küskün bir cehre ile bir kenara çekilmesi ve soyunup dökünmesi bana pek dokunmuştu. Zaten binbaşıdan hoşlanmadığım ve toplantılardan kaçındığım için bu ziyafete de pek gitmek istemiyordum. Yerine gönüllü olarak nöbetçi kalmak teklifim tasa içinde boğulan arkadaşımı çok sevindirmişti. Benim yaptığım bu arkadaşça hareketi binbaşım kendisine ve karısına bir hakaret saymıştı. Sinirlenmiş ve hiddetlenmişti. Aramızda çıkan ve uzayan münakaşa binbaşının hakkında yersiz bir hapis kararı vermesi ile şiddetlenmiş ve mücadele şeklini almıştı. Sabrım taşmış ve ok yaydan çıkmıştı. Hakaretini ağzını elimle kapayarak kestim. Hucumunu ellerini tutarak defettim ve biraz da hırpaladım. Bu hareketimin çok ağır bir ceza ile karşılanacağı şüphesizdi. Hemen odama gittim. Tabancamı belime, dedemin hâtıra defterini cebime yerleştirdim. Ziyafete gitmek üzere hazır bulunan hayvanıma sıçradım. Dört nal ile kışladan çıktım ve Şumnudan uzaklaştım. Cenuba doğru uçuyordum.

1313 Senesi martının yirmi birinci gece yarısında Derbent köyünün batı tarafındaki sık ormanların içinde ve Edirne hududuna pek yakın bir yerde idim. Üzerimdeki zabit elbisesile hududu geçmek ne de olsa tehlikeli bir hareketti. Nemli otların üzerine uzanmış ve başımı kalın bir çam kötüğüne dayamıştım. Esen rüzgârın hafif hafif salladığı dallar arasından beni gözliyen ve ara sıra külümseyen nurlu aya gözlerimi dikmiştim. Kıyafetimi değiştirmek çarelerini düşünüyor ve dinleniyordum. Hiç ümitsiz değildim. Bir biri arkasına hâtırıma gelen çarelerin tatbik kabiliyetlerini araştırırken bulunduğum yerden kırk metre uzakta otlayan hayvanımın yanında bir karaltı gözüme ilişti. Dikkatle baktım, bunun bir Bulgar köylüsü olduğunu farkettim. Hayvanımı çekip götürmeğe uğraşıyordu bu adam. Sevindim ve güldüm. Beş gün ve gecede beni kimseye

"Bulgar,, Sadık çetecilik zamanındaki resmi

göstermeden selâmetle buraya kadar getiren şans demek ki bu yardımın da esirgememişti ve işte değiştirmek için muhtaç olduğum elbiseyi de ayağıma kadar göndermişti.

Avına yaklaşan bir tilki sessizliği ve kurnazlığı ile sürünerek ilerledim ve iyice sokuldum. Bir atılışta kapıp yere bastırdığım köylünün göğsüne yüklendim. Alnına tabancamın soğuk namlusunu yapıştırdım. Hareketimdeki sertlik kadar arkamdaki zabit elbisesi de köylü üzerinde tesirini gösterdi. Zavallı adam korkusundan titriyor ve istavroz çıkarıyordu.

— Affet beni Gospodin. dedi. Hayvanınızı sınırı asmış bir Osmanlı malı sandım. Yoksa bu suçu işlemezdim.

Köylü yalan söylemiyordu. Hakikat o günlerde kan ve canı gibi Osmanlıların malı ve mülkü de Bulgarlara mübah sayılmıştı. Sordum:

— İsmin ne senin?.

— Todorof..

— Hangi köydensin?..

— Kızılağacın Murat köyündenim.

— Ne işin var gece vakti burda senin?..

Todorof hiç şüphesiz, söyliyeceği yalana inanmıyacağımı anlamış ve susmuştu. Altımda hareketsiz duruyordu. Ağlıyor ve yalvarıyordu. Adamcağıza fazla ıztırap çektirmek ve lüzumsuz yere vakit geçirmek istemedim. Üzerinden çekildim ve karşısında çömeldim. Kalkmak için doğrulurken sert bir sesle:

— Sakın ayağa kalkmıya davranma, dedim. Gebertirim seni. Oturduğun yerde haydi sakonu çıkar.

Todorof dediğimi yaptı. Evvelâ sakosunu çıkardı. Uzun yün kuşağını çözdü. Poturunu sıyırdı. Don ve gömlekle kaldı. Şaşkın şaşkın yüzüme bakarak çarıklarını söktü ve kalın çoraplarını çıkardı. Bel kayışları ile el ve ayaklarına sıkıca bağladım. Soyunmak sırası artık bana gelmişti. O saate kadar arkamda bir yük gibi taşıdığım Bulgar zabit elbiselerini çevik hareketlerle sıyırıp attım, köylünün elbiselerini giyindim. Çarıkları ayağıma, yağlı kalpağı başıma geçirdim. Kuşağı belime sardım. Bir kaç dakika mükemmel bir köylü kıyafetine girdim. Tesadüfün karşıma çıkardığı bu adamın gönlünü hoş etmek için çözdüğüm eline bir kaç para sıkıştırdım ve kulağına eğilerek:

— Kusura bakma gospodin, böyle yapmak icap etti. Elbisemi ve çizmelerimi gizlice sat ve parasını âfiyetle ye. Helâl olsun sana. Ben buradan çekildikten sonra ayaklarının bağını çözer ve köyüne gidersin. Hadi hosça kal.

Dedim ve hayvanıma atladım. Bir yıldırım hızı ile ormanı geçtim. Evvelden tasarladığım sarp ve sıklıkbir noktasından sınırı aştım. Tehlikeyi atmış ve yoluma devamla Tunca kenarında bulunan Hatip köyüne yaklaşmıştım. Kıyafetinden oraların yabancısı ve zengin bir adam olduğunu anladığım Arnavut bir celep gördüm. Büyük bir koyun sürüsü ve silâhlı birkaç çobanile Gümülcüne taraflarına gidiyormuş. Görüştük. ve pek çabuk halleştik. Altımdaki hayvana yangözle bakan açıkgöz Arnavuda ismimin Ali olduğunu ve Yanboludan zabitimin hayvanı ile kaçtığımı ve hayvanı satacağımı söyledim. On dakikada pazarlığı kestik ve helâllaştık. On iki Osmanlı altını aldım ve hayvanın gözlerinden öperek yularını celebin terkisine bağladım.

O günü Hatip köyünün zengin ağalarından İdris ağanın çiftliğinde geçirdim. Başımdan geçenleri büyük bir dikkat ve alâka ile dinliyen ağa:

— Oğlum. Buralarda kaçak yaşıyamazsın. Edirneye git ve hükûmete başvur. Vali paşamız çok merhametli ve hayırsever bir zattir. O sana bir iş de bulur.

Dedi ve beni uğurladı. Edirneye yaklaşırken ilk gözüme çarpan Üç Şerefeli ve Sultan Selim camilerinin heybetli duruşlar oldu. Birbiri üzerine istif edilmiş gibi duran minareler içimde garip ve sessiz bir sevgi uyandırmştı.

(Devamı var)

KAŞTA :

Sıtma İle Ciddî Mücadele Lâzım

Kaş, (TAN) — Burada sıtma mücadele teşkilâtı kurulmuş bulunuyor sa da, sıtma ile hakikî bir mücadele yapılamamıştır. Teşkilâtın faaliyeti Ovagelmişteki bataklıkta kanallar açılmasiyle bir kısım suların akıtılmasına inhisar etmiştir. Halk arasın da sıtma, eski derecesiyle hüküm sürmektedir. Mücadele dairesinin se nelerdenberi doktorsuz bırakılması, sıtma ile bihakkın mücadele edilmesini imkânsızlaştırmaktadır.

Kaş, Yolsuzluktan Kurtuldu

Kaş, (TAN) — Kaş ile Elmalı arasındaki şose işlemyie açılmıştır İlk otomobilin kasabamıza girişi, halkın coşkun tezahüratı ile karşılanmıştır. Böylece Kaş, belki dünya yaratıldığından beri mahrum olduğu yola kavuşmuş, hücra bir köşe olmaktan kurtulmuş, İç Anadoluya bağlanmıştır.

BİLECİKTE :

Yeniköy Köprüsü Bitmek Üzere

Bilecik, (TAN) — Vilâyet merkezimizi Söğüt kazasından geçerek Eskişehire bağlıyan yol üzerindeki Yeniköy köprüsü, Naıa Vekâletinden gönderilen tahsisatla, tamamen yeniden ve betonarme olarak yapılmaktadır. İnşaat çok ilerlediğ: cihetle köprünün küşat resmi bir aya kadar yapılacağı umuluyor.

Ayni yol üzerindeki diğer bir köprü iki sene evvel yenilendiği için, artık Bilecik — Eskişehir yolu üzerinde harap hiçbi kökprü kalmamış olacaktır.

Vilâyet te büdcesinin kifayetsizliğine rağmen yol inşaat ve tamiratına ehemmiyet vermektedir. Senelerdenberi harap olan İnonü — Kütahya yolu ehemmiyetli bir surette tamir olunmaktadır. Karaköy — Bursa yolunda silindirler çalışmakta ve tamirata devam edilmektedir.

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

GÖZLERİN SAĞLIĞI

Vaktiyle, petrol gazı lâmbaları yeni çıktığı zamanlarda, bunlar göze dokunur, geceleri okumak, yazmak, kadınlara da dikiş dikmek için mum ışığı daha iyidir, gözleri bozmaz, denilir olmuş...

Şimdi de, "Elektrik ışığı, fazla gediği için, gözleri bozar" diyenler bulunuyor. Fakat bunu söyliyenler onun yerine petrol lâmbasını tavsiye edemiyorlar, çünkü elektriğin girdiği yerlerde petrol lâmbaları hep kupkuru kaldı. Vâkıâ, sık sık bozulan elektrik cereyanının kesildiği zamanlarda karanlıkta kalmamak için her evde mum bulundurmak zarurî oluyorsa da, elektkriğin düzgün geldiği zamanlarda, okumak ve yazmak yahut dikiş dikmek için, elektrk düğmesini çevirip ispermeçet mumunun ışığı ile çalışmayı tavsiye etmiye kimsenin dili varmıyor. Elektrik ışığını fazla görenler onu yalnız çekiştirmekle kalarak onun yerine başka bir ışık tavsiye edemiyorlar.

Eskiden petrol lâmbasını, şimdi de elektrik ışığını fazla görüp gözlerine dokunduğunu iddia edenlerin hemen daima yaşlı kimseer olduğuna bakarak, bunların eski kafa oldukları, alıştıkları birşeyden vazgeçemedikleri için öyle söylediklerine hükmeder, belki de, gülersiniz. Yeni ışığı beğenmiyenler belki eski kafalı adamlardır, alıştığı bir şeyden vazgeçmek yaşlı bir adam için, vâkıâ, güçtür.

Fakat onların yeni ışığa itiraz ettikleri ne eski kafalı olduklarındandır, ne de alışık oldukları ışık tarzından vazgeçemediklerinden... Yaşlıca bir insan —bilirsinzi ki— uzaktan iyi görür de yakından iyi göremez, onun için yakından görmiye ihtiyacı olunca gözlük takar. Yaşlı gözün bu hali, gözbebeğinin arkasındaki göz billurunu uzaktan ve yakından görebilmek için açıp kapıyan adalenin yorulmasından ileri gelir. Adalenin yorgunluktan yapamadığı işi gözlük tamamlar.

Yaşlı gözünün bu hali geceliyin lâmba ışığında daha ziyade artar,, yaşl adam gündüz bol güneş ışığında yakından az çok görebildiği yazıları geceliyin elektrik ışığında göremez olur. Kendisi bunu elektrik ışığının gözlerini bozduğuna hamleder, kabahati ona bulur. Hal bu ki elektrikten daha az kuvvetli bir ışıkla okumıya kalksa hiç göremiyecek, fakat bunu tecrübe etmez de elektrik ışığı gözünü bozuyor. Sanır. Elektrik ışığı gelmezden önce petrol lâmbasiyle geceliyin okur, yazardı, fakat petrol lâmbasının ışığı zararsız olduğu için değil, kendisinin gözleri o vakit genç olduğu için. Şimdi gözleri geceliyin iyi seçemiyorsa kabahat elektrik ışığında değil, gözlerinin yorgun olmasındadır.

Elektrik ışığına itiraz edenler arasında gençler de bulunur. Onların da böye genç yasta elektrik gibi büyük bir terakki eser'ni beğenmediklerine şaşar ve belki ken dilerine kızarsınız. Onları da hoş görünüz. İtirazları eski kafalılıktan değ'l, gözlerinin astigmat olmasındandır. Bu da göz küresinin kuturları havi olmamasından ileri gelir. Böyle olunca da insan bol güneş ışığında iyi gördüğü halde, geceliyin göremez olur ve kabahati elektrik ışığına hamleder. Fakat dikkat ederseniz astigmat bir genç petrol lâmbasiyle daha iyi gördüğünü hiçbir vakit söyliyemez. Petrol lâmbası zamanına yetişmiş olsa bile o vakit geceleri şimdikinden daha iyi göremezdi.

Bakınız, miyop olanlar elektrik ışığından sikâvet etmezler. Çünkü onların eksikliği uzaktan göremektir. Gözlüğü de onun için takarlar. Yakından görürler, ışık güneş ışığı kadar bol olmasa da onlara zararı yoktur.

Geceliyin elektrik ışığının sağlam gözlere dokunmasının ihtimali yoktur. Elektrik ışığının gözlerine dokunduğunu söyliyeni duyarsanız, onun eski kafalı olup olmadığını hatırınıza getirmeden, gözlerini bir mütehassıs hekime muayene ettirmesini tavsiye ediniz.

HİKAYE

Samur Kürk

"O. Henry" den — Çeviren : Faik BERCMEN

Molly'nin mavi gözlerine vurulduğ uvakit, Kid Brady mensup olduğu çeteyi bıraktı.

Bu çete kendine bir mahallenin adını takmıştı. Çete efradının meşgalesi geç vakit evlerine dönen yolcuların parasını, pulunu üstlerinde pahada ağır ne varsa yağdan kıl çeker gibi sessizce, kavgasız ve tehditsiz kaldırmaktı.

Kid Brady sevgilisine, doğru yola dönceeğini vadetti. Meslekdaşları ona mani olmadılar; çünkü, sevgilisinin sözünden dışarı çıkamıyacağını anlıyorlardı.

Bir akşam Kid güzel arkadaşına:

— Ağlama, artık ağlama.. İşte çeteden ayrılacağım, demişti. Çalışacağım sevgili Mollyciğim.

Ve bir sene içinde evleneceğiz. Bir apartıman kiralıyacağız; bir flüt, bir dikiş makinesi, kunduralar alacağız kendimize... Ve mümkün olduğu kadar namuslu bir şekilde yaşıyacağız..

Bunun üzerinden sekiz ay geçti.

Kid Brady eski sanatı olan kurşunculuğa dönmüştü. Fakat çetnin efradı bu sıralarda yine gelip geçenlerin yüklerini azaltıyor ve polislerin kafasını şişirmekte devam ediyorlardı.

Bir akşam Kid, esrarengiz bir paketle eve döndü. Kapıdan girince Molly'ye:

— Bunu aç! dedi. Senin için aldım.

Molly paketi açınca bir sayha fırlattı.

Aldığı kürk Molly'nin pembe yanaklarını okşadığını görünce gururla izahat verdi:

— Rus samuru bu.. Biliyor musun hakikî samur. Fakat nede olsa benim güzel Mollyme lâyık değil..

Genç kadın sevincinden uçuyordu. Lâkin birdenbire yüreğinde yumruk gibi bir şeyin oturduğunu göğsünü sıktığını duydu. Bununla beraber Kid"e:

— Sen benim biricik canımsın! dedi. Hayatımda hiç kürk kullanmamıştım. Fakat.. fakat bu samur pek pahalı değil midir?

— Sen bunu düşünme! diye Kid yüksek bir eda ile cevap verdi. Benim ucuz şeyler aldığımı hiç gördün mü? Omuz kürküne 250, manşona da 175 dolar verdim. Şimdi bu samur hakkında bir fikir edindin mi?

Molly kürkü göğsünde sıktı. Hakikaten sevinçli ve memnundu. Lâkin gitgide tebessümü silinerek gözlerini Kid'e dikti.

Kid onun düşüncesini keşfetmiş gibi:

— Haydi merak etme! dedi. Bunu kendi kazancımla aldım.

— Ayda kazandığın yetmiş beş dolarla mı?

— Evet.. para biriktirmiştim.

— Sekiz ayda 425 dolar nasıl biriktirebildin?

— Biraz da param vardı bir köşede.. Tekrar çeteye girdim mi sanıyorsun? Tıkır tıkır parasını verdim diyorum sana!. Haydi onu tak ta çıkıp bir dolaşalım.

Molly itaat etti. Çıktılar.

Oturdukları fakir mahallede Molly'nin samuru büyük bir hayret ve takdir uyandırdı.

Mahallenin kenarlarında Kid eski arkadaşlarından bir kaçına rastladı. Selâmlaştılar; fakat hiç bir şey konuşmadılar.

Yüz adım geriden onları biri takip ediyordu. Bu polis müfettişi Ransem'di. Solgun yüzlü bir delikanlının yanına yaklaşarak:

— Mahallede ne oluyor? diye sordu. Herkes bir şeyler fısıldıyor; pes perdeden konuşuyor.

— Kidinki bir kürk takmış ta onu konuşuyorlar. Bu kürk için 900 dolar vermiş diyorlar.

— Eski sanatına mı döndü dersin?

— Her halde.. Yoksa kurşunculuktan kazandığı parayla böyle kürk alabilir mi?

Bunun üzerine Ransom adımlarını sıklaştırdı. Kidin yanına yaklaşınca elini omuzuna koyarak:

— Kid Brady seninle biraz konuşmak istiyorum, dedi.

Kid kaşlarını çattı.

Ransom söze başladı:

— Dün Madam Hethcote'un yanında mı çalıştın?

— Evet..

— 1000 dolarlık bir kürkü kaybolmuş dün.. o kürk te tıpkı buna benziyor.

— Ne demek; kürkü dün satın aldım... şey.. şeyden..

— Namuskârane çalıştığını biliyorum Kid ama, bu kanaatim kuvvetlenmeli. Kürkü aldığın yere beraber gidelim. Bu teklifimde bir şey yok değil mi ya?

— Pekâlâ!

Fakat Kid birden durarak Molly'ye garip bir nazar attı ve:

— Hayır! dedi. Lüzumsuz.. Bu madam Tethcote'un kaybolan kürkü.. Molly kürkü iade etmeliyiz..

Molly ümitsiz bir halde erkeğinin yanına sokuldu. Mırıldanır gibi:

— Oh! Kiddy, dedi. Bense seninle iftihar ediyordum. Ne müthiş şey? Şimdi seni hapsecekler; saadetimiz mahvolacak..

— Sen çabuk eve dön! Hadi çabuk. Haydi Ransom.. Kürkü alın! Fakat.. şey dur biraz.. yok.. Molly sen git! sizi takip ediyorum Ransom!

Müfettiş, o sırada yanından geçen bir polisi işaretle çağırdı. Kohen yaklaştı. Ransom ona işi anlattı. Polis:

— Ha evet.. anladım. Demek bu kürk çalınmış.

Kohen samuru eline alıp bir gözden geçirdi ve sonra:

— Polis olmadan evvel ben kürkçü idim, dedi. Bu samur ama Alaska samuru.. Omuz kürkü ancak 12 dolar eder. Manşon da..

Kid elini polisin ağzına koyarak:

— Kes! diye bağırdı.

Kohen durdu. Molly ağlamağa başladı. Müfettiş Kid'e baktı ve sonra Kohen'in yardımiyle kelepçeleri bileğine geçirdi.

O zaman Kohen sözüne devam etti:

— Omuzdaki 12 dolar.. Manşon haydi haydi 9 dolar etsin.. 1000 dolarlık bu samur masalı ne oluyor?

Kid Brady'nin yüzü kıpkırmızı oldu.

— Evet hakkınız var.. Bu kürke yirmi bir buçuk dolar verdim. Fakat Molly'ye bunu itiraf etmektense altı ay yatmağa razı idim.

Bu sözü duyan genç kadın birden Kid'in boynuna sarıldı; sevinç dolu bir sesle:

— Samur yerin dibine batsın.. diye haykırdı. Bana sen lâzımsın; ben seni istiyorum, her şeye rağmen seni isterim ben..

Kohen söze karıştı:

— Kelepçeleri sökelim. Zaten kaybolan kürk te bulunmuştu. Sonra Kid'e dönerek ilâve etti:

— Demin elini ağzıma kaldırdın; şimdilik affettim ama bir daha tekrarlamıyasın ha..

Ransom kürkü Molly'ye iade etti.

Kid samuru yeniden onun omuzlarına takarken Molly' bir prenses gibi gülüyordu.

AKSARAYDA :

Havalar Çok İyi Gidiyor

Konya Aksarayı, (TAN) — Burada havalar iyi gitmekte, güzel bir Sonbahar hâkim bulunmaktadır Geceleri ekseriya hafif yağmurlar yağıyor, gündüzleri güneş her tarafı ısıtıyor.

Tam zamanında böyle hafif yağmurlar yağması, rençberlerimizin yüzünü güldürmektedir.

Köylünün Tohumları

Konya Aksarayı, (TAN) — Ziraat Vekâletinin gönderdiği selektör yeni yapılan binaya yerleştirilmiştir. Halk, tohumlarını ayıklatmak için akın akın gelmekte ve bu makineden istifade etmektedir.

ÇIRAĞAN SARAYINDA 28 YIL BEŞİNCİ MURADIN HAYATI

No. 58

Yazan: ZİYA ŞAKİR

"Bu Doğru İse Hemşiremi Kendi Elimle Oldürürüm,,

Kemalettin Paşaya ne yapacağım, ben bilirim. Fakat, Hatice Sultana ne ceza tertip edeyim?.. Bunu, onun babası sıfatile biraderden soruyorum. Cevap versin.„ diye, irade buyurdular.

Demiş.

Salâhattin Efendi ile başkadın, daha şiddetle itiraz etmişler:

— Mümkün değil.. bühtandır. İftiradır... Eğer efendimiz bu meseleyi duyarsa, yüreğine iner. Kendisine, katiyen böyle bir şey söyliyemeyiz. İyice tahkik edilsin.

Diye mukabele etmişler.

Hattâ Salâhattin Efendi, daha ileri gitmiş;

— Git.. amcama söyle.. Eğer bu mesele tahakkuk ederse, hemşiremi, ben kendi elimle öldürürüm.. İşte, yemin ediyorum. Hem, vallahi, hem billâhi...

Diye, teminat vermiş.

Cevher ağa, gitmişti. Fakat sarayın da, altı üstüne gelmişti. Kalfaların, haznedarların bir çokları, Hatice Sultana hak veriyorlar:

— Sultan Hamide, oh olsun. Kendi kambur zambur kızlarını, aslan gibi delikanlılara verdi de; bizim sultanlarımıza, tablakâr oğlanlarından başka koca bulamadı. O güzelim Sultan, o miskin kocaya lâyık mı idi?..

Diye, terter tepiniyorlardı.

Hatice Sultan, o devirdeki (Sultanların yıldızı) denilecek derecede güzeldi. Haber aldığımıza göre kocası da hakikaten miskinin biri idi... Sultanlar evlenecekleri zaman; Fehime Sultana, babası saray tablakârlarından olan bir adam (şifre kâtibi Ali Vasıf Paşa) unvanı verilerek koca yapıldığı gibi, ayni kıymet ve ayni kıratta olan bir adama da rütbe verilerek (Ali Galip Paşa) diye, Hatice Sultana peşkeş çekilmişti.

E, hal böyle iken.. Hatice Sultan gibi güzel, hassas, ateşli, taşkın ruhlu bir kadın; yanı başında Kemalettin Paşa gibi genç, dinç, yakışıklı bir delikanlıyı görür de, nasıl sabır ve tahammül edebilirdi?

İster sağlam, ister çürük olsun.. saray köşelerinde, bu mantıklar dairesinde hararetli müzakereler cereyan ederken, efendimiz henüz meseleden haberdar değildi..

Ertesi sabah efendimiz, mutadı vechile gazete istemişti. [Saraya, Selâhattin efendi namına gazete gelirdi. Efendi de, her sabah pederine gönderirdi.] Halbuki o günkü gazetede;

[Gayri meşru bazı ahvale cüretinden dolayı, damad Kemalettin Paşanın rütbesinin ref'ine ve refikası Sultan ile beyinlerinin tefrikine, ve Dersaaddetten nefi ve tebidine, vükelâ heyeti tarafından karar verilmiştir.] mealinde (resmî) bir tebliğ neşredilmişti... Selâhattin efendi, bu yazıyı görür görmez;

— Aman, pedere gazete vermeyiniz. Sorarsa, "Bugün gazete gelmedi.„ deyiniz.

Diye, kalfalara tenbih etmişti.

Efendimiz gazete istediği zaman kızlar da kendisine ayni cevabı vermişlerdi.

Zaten, demindenberi kalfaların, hazinedarların, kadın efendilerin hallerinden şüphelenen efendimiz, şimdi kendisine gazete de verilmeyince içine bir korku ve endişe girmişti ki; bugün duyulmasa bile, yarın nasıl olsa bir taraftan patlak verecekti. Buna binaen düşünülmüş, taşınılmış; vaziyetin münasip bir surette kendisine anlatılmasına karar verilmişti.

Gazeteyi ikinci kadın götürmüştü. Efendimiz, derhal sayfalara süratle göz gezdirmişti. İşte gözüne o resmi tebliğ ilişmişti. Büyük bir telâş ile kadın efendiyi yanına çağırtarak:

— Kadınım!.. Al şunu oku...

Diye, o yazıyı göstermişti... Kadın efendi okurken, efendimiz büyük bir dikkatle dinlemişti. Ve:

— Garip şey.. (Gayri meşru bazı ahval) den maksat ne?.. Bizim kızların sarayları da orada.. Sakın bir şey olmasın?... Bu işte, mutlaka bize taallûk eden bir nokta var. Gazeteyi benden sakladığınız da buna delâlet eder. Söyleyiniz; ne oluyor?..

Diye Kadın efendiyi söylet - meye icbar etmişti.

Kadın efendi:

— Aman efendimiz.. Zerre kadar ehemmiyet verilecek şey değil... Gene hafiyeler biraderinizi tahrik etmişler Onun evhamı da malûm. Hiç yoktan, ortaya bir dedikodu çıkmış.

Diye, bir başlangıç yaparak Cevher Ağanın geldiğini ve söylediklerini nakletmişti.

Efendimiz, derhal Selâhattin efendi ile baş kadını çağırtarak:

— Mademki böyle bir şey var... Benden niçin sakladınız?.. Anlatınız bana.. Cevher ağa neler söyledi.

Diye tahkikata girişmişti.

Vaziyet artık saklanamayacak hale geldiği için onlar da Cevher Ağadan duyduklarını aynen nakletmişlerdi.

Efendimiz bunları dinlerken, bir yıldırım darbesine maruz kalmış gibi, fena halde sersemlemişti. Kızının böyle tehlikeli ve çirkin bir maceraya atılmış olduğuna katiyen inanmamak istemiş:

— Eyvah!.. Bu iftira, beni canevimden vurdu... Anlaşılıyor ki kızıma böyle bir leke sürmkle, beni de herkesin nazarında küçük düşürmek istiyrlar. Artık ben buna dayanamam.

Diye, hissettiği acının büyüklüğünü ifade etmişti.

★

Sultan Muradın ölümü

İşte o günden itibaren efendimize bir durgunluk ve düşünme gelmişti. Artık yemeden içmeden kesilmişti. Geceleri uyku uyumadığı için gözlerinin altı da çökümüşti.

Kendisini teselli için bir çok şeyler söyleniyordu. Fakat söylenen sözleri dinlemediği gibi, bunlara cevap da vermiyordu. Hepimizi, derin bir merak almıştı. Hiç şüphe etmiyorduk ki, bu üzüntü ve sıkıntı fena bir netice verecektir. Belki de eski mahud hastalığı nüksedecektir.

Dört beş günümüz, bu endişe ile geçti. Ve nihayet orktuğumuz başımıza geldi.

(Devamı var)

İngiliz Kralı Mühim Bir Nutuk Söyledi

(Başı 1 incide)

Kral, 10 milyon İngiliz lirasının Çekoslovakyanın emrine verilmesi lüzumuna işaret etmektedir.

Kral, bundan sonra müdafaa meselelerinden, bilhassa sivillerin müdafaası meselesinden ve bundan böyle Mühürhas Lordunun bütün dikkatini celbetmesi lâzım gelen millî askerlik hizmetinden bahsetmektedir.

Nutuk, şu suretle hitam bulmaktadır:

"Müzakereleriniz netayicinin kadirimutlak olan Cenabıhakkın inayetile milletimin saadet ve refahını tezyit etmesine ve cihan sulhunu takviye eylemesine dua ediyorum.„

Kralın açılış nutkuna verilecek cevap hakkındaki takririn tevdiini müteakip söz alan başvekil Chemberlain millî müdafaa meselelerine temas ederek demiştir ki:

"— Hükûmet, herhalde son Avrupa buhranında meydana çıkan bozuklukları halktan gizlemiye çalışmış olmakla ittiham edilemez. Fakat bu güçlükler kabul edildiği için, bütün müdafaa planlarımızın ve bütün politikalarımızın muvaffakiyetsizliğe duçar olduğu hakkında bir haleti ruhiye meydana çıkmasına bigâne kalmayı da katiyen istemem.„

Kralın nutkunu takip eden müzakereyi muhalefet lideri Atlee açmış ve nuutku şidetle tenkit etmiştir. Mister Atlee'ye göre nutukta hükûmet tarafından takip olunacak dahilî ve haricî siyaset hakkında kat'i hiçbir şye yoktur.

Mister Atlee müdafaa işleri için kat'i kararlar alınmasını istmeiştir.

İki Kişi Öldü

Merakeş, 8 (A.A.) — Merakeş civarında Buazzerde vukubulan bir infilâk neticesinde iki kişi ölmüş, 5 kişi yaralanmıştır.

Başmakaleden mabaat

Türkiye Bir Fransız Müstemlekesi midir?

(Başı 1 incide)

memlekette Fransızca kitap ve gazete satışının Türkçe gazete ve kitaplardan aşağı olmamasıdır. Size bir fikir vermek için birkaç rakam zikredeyim: Pariste çıkan,

Marie Claire Mecmuasının İstanbul satışı 2500
Marianne Mecmuasının İstanbul satışı 1225
Paris - Soir Gazetesinin İstanbul satışı 900
Paris - Soir Gazetesinin Pazar nüshası İstanbul satışı 1300
Candid Mecmuasının İstanbul satışı 600.

Ve diğer Fransızca gazete ve mecmualarının satışı ayrıca iki bindir. İnsan bu rakamları görünce hakikaten kendi kendine soruyor:

Burası bir Fransız müstemlekesi midir?

★

İstiklâlin remzi dildir. Yabancı dilin hâkim olduğu yerde istiklâl tehlikeye düşer. İstiklâlimiz üzerinde titiz olmak hem hakkımız, hem vazifemizdir. Memlekette yarı müstemleke manzarası yaratan bu müsamahaya bir nihayet vermek lâzımdır.

M. Zekeriya SERTEL

Viyanada Şiddetli Zelzele

Viyana, 8 (A.A.) — Bu sabahki zelzelede Viyana civarında hasar çok ehemmiyetsiz olmuşsa da cenubu şarkideki hasarat oldukça mühimdir. Zelzele merkezinin o civrada olduğu tahmin ediliyor. Bazı binalardan bir metre murabbaı büyüklüğünde taşlar kopmuştur. Mirçok bacalar devrilmiş ve tavanlar çökmüştür. Birçok bina da yıkılmak tehlikesi gösterdiğinden tahliye edilmiştir.

Fransa, Almanya İle Anlaşmıya Çalışıyor

(Başı 1 incide)

müstemlekeleri meselesinde İngiltere, Cenevrede "Müstemlekelere müteallik„ bir müzakere yapılmasını istemektedir.

Hitler şiddetli bir nutuk söyledi

Berlin, 8 (Hususî) — Her Hitler bu gün 1923 te Münihte tevkifi ile neticelenen darbei hükûmet hâdisesinin 15 inci yıldönümü münasebetile bir nutuk söylemiş ve bu vesile ile bir çok meselelere temas ederek şu sözleri söylemiştir:

"— Dünyanın yeni bir hattı hareket takip etmesini istediğimiz halde tehditlerle, ve teslihatla karşılaşıyoruz. Buna rağmen Almanya, elinde bir zeytin dalı taşıyor, çünkü Almanya sulhü kabul ettirmeğe kadirdir. Biz, başka milletlerin esas kanunlarına müdahale etmiyoruz.Fakat başkaları bize müdahale ediyorlar. Nitekim bir takım İngiliz siyasileri, Almanyanın değil, fakat diktatörlüklerin yıkılmasını istediklerini söylemekle bunu yapıyorlar. İngilterede bugün muhadefet halinde bulunanlar, yarın iktidar mevkiine geçebilirler. Fakat bunlar almanyanın hiç bir vakit yıkılmıyacağını göreceklerdir. İngiltere ile Almanya arasında müstemlekeler meselesinden başka mesele kalmamıştır. Fakat bunun da harp sebebi olmasına yer yoktur. Alman nasyonal sosyalizmi hariçten hiç bir müdahale kabul etmez ve hiç bir vakit böyle bir müdahaleyi kabul etmiyecektir. Sulhü korumak için Almanyayı teslihe devam edeceğiz. Almanya müzakere yapmağa hazırdır. Fakat müzakerelerden netice almazsa nasyonal sosyalizm harp vesaiti her vasıta ile hak ve menfaatlerini elde etmekten geri kalmaz.„

Nutkun mühim bir kısmı bir çok İngiliz siyasilerine bilhassa Çörçile cevap teşkil etmektedir.

Greenvood'un cevabı

Londra, 8 (A.A.) — Greenwood, dün akşam burada söylediği bir nutukta — ki bu nutuk Hitlerin Weimardaki sözlerine bir cevap teşkil eder — demiştir ki:

Harp tehlikesi demokratik devletlerden değil fakat itilâfgirizliklerini hiçbir tavizin hafifletemediği devletlerden çıkmaktadır. Bugünkü hâdiseler bize açık bir fikir veremiyorlarsa da Almanya ve İtalyanın günün birinde gözden düşeceklerini anlatmaktadır.

Hitler, demokrasiyi istihfaf ediyor. Ve bunu son aylar içinde iki demokratik memleketi imha etmekle gösterdi. İspanyada başka devletlerin müdahalede bulunmaması için bütün nüfuzunu sarfediyor. Her taraftaparolası şudur: Tehdit ve kuvvet.

Diktatörlüklerin inkırazı herkes için şayanı temennidir. Hitlerin bizden bahsederken telmih ettiği manevî silâhsızlanmayı bilfiil elde etmek için diktatörlüklerin ortadan kalkmasından başka çare yoktur.„

Pariste yaralanan sefaret kâtibi

Paris, 8 (Hususî) — Lehli bir Yahudi gencinin taarruzuna uğrıyan Almanyanın Paris sefareti üçüncü B. Rath son derece zayıf olduğu dün de, bugün de kendisine kan şırınga edilmiş, fakat kurşunları çıkarmak için ameliyat yapılamamıştır. Her Hitler, sefaret kâtibine bakmak üzere kendi doktorunu Parise göndermiştir. Gerek Her Hitlerin doktoru, Grandt gerek diğer Alman doktorlar, Fransız doktorlarının yaptıkları tedaviden memnun olmuşlardır.

Mütecaviz Yahudi, dindaşlarının intikamını almak için sefaret kâtibine ateş ettiğini söylemektedir.

Leylî Meccanî Talebe

Ankara, 8 (Tan muhabirinden) — Bu yıl lise ve orta okullara leylî meccanî olarak alınacak talebeden imtihanda muvaffak olanların hangi mekteplere verileceği kültür bakantarafından tesbit edilmiye başlanmıştır. Kimlerin hangi okullara verileceği yakında belli olacaktır.

Soyulduğunu 4 Ay Sonra Anlıyan Otel

(Başı 1 incide)

evinde yapılan araştırmada, bir sandık dolusu kıymetli eşya bulunuyor.

Erzincan zabıtası, bu sandığı dolduran gümüş çatalların, gümüş bıçakların, gümüş kâselerin, gümüş tepsilerin, gümüş sahanların. o fakir ve şüpheli adama aid olabileceğine ihtimal veremiyor.

Hele, bu tabakların, sahanların, markasını ngörülmesi, zabıtanın bu şüphesini büsbütün kuvvetlendiriyor.

Bu şüphe üzerine Erzincan zabıtası, vaziyeti bir telgrafla İstanbula bildiriyor. İstanbul zabıtası da, bir memurunu Tokatlıyan otelinin müdürüne gönderiyor. Polis memurunun bhsetmek istediği vak budur.

Otel müdürü zabıta memurundan bu malûmatı biraz evvelkinden daha büyük bir hayret duyuyor! Çünkü taharri memurunun Erzincanda yakalandığını söylediği Şaban oğlu İsmail, dört ay evvel, Tokatlıyan otelinde ahçılık etmiş bir adamdır.

Bunun üzerine otel müdürü, koşup otelin sofra takımlarını gözden geçirince anlıyor ki, Erzincandaki eşyalar, Tokatlıyana aittir. Ve, Erzincan zabıtasının. İstanbul zabıtasının duyduğu bir hırsızlıktan, oetl müdürünün haberi yoktur.

Hakikat tebeyyün ettikten sonra Erzincan zabıtasına telgraf çekilmiş ve çalınmış eşyalar getirtilerek dün de Tokatlıyan oteline teslim olunmuştur.

Yemketen başka işler pişirmekte de becerkli olduğu anlaşılan ahçı da, hayrını göremediği sandıkla birlikte İstanbula gönderilmiştir!

İzmir Kültürparkta Kültür Paviyonu

İzmir, (Hususî) — Pazar günü, İzmir Kültür Parkı genişlemiye doğru yeni bir adım daha attı. Kültür Bakanlığının Kültür Parktaki sergi binasının temeli konuldu.

Pazar günü Valimiz B. Fazlı Gülecin ve müstahkem mevki kumandanı General Rasim Aktuğun uğurlu elleriyle temeli atılan bu daimî kültür sergisi bakanlık namına İzmir belediye fen heyeti mürakabesinde ve 24 bin liraya mal olacaktır. Bina, betonarmedir. Cephesi 38 metre, derinliği 29 metredir. Önden ve yandan görünüş itibarıyle "kademeli" dir ve iki taraftan muntazam kademelerle 11 metreye yükselmektedir.

Üst kısmı tamamen demir çerçeveli camekân etrafında da kültür pavyonunun önünde bir havuz yapılacak ve bu havuz bugün yine bina yeri karşısında mevcut 120 metre uzunluğundaki büyük havuzun bir temdidi mahiyetinde olacaktır.

Havuzun kenarlarına büyüklerimizin heykellerinin dikilmesi mutasavverdir.

İzmir, 8 (Tan muhabirinden) — Çinenin Bahçedamı köyünü su bastı. On beş ev yıkıldı. Kızılay kurumu felâketzedelere çadır, yiyecek gönderdi. Nüfusça zayiat yoktur.

Rus İhtilâlinin 21 inci Yılı Kutlulandı

Moskova, 7 (A.A.) — Teşrinievvel ihtilâlinin 21 inci yıldönümü münasebetile dün akşam Moskova tiyatrosunda büyük bir toplantı yapılmıştır.

Bu toplantıya işçi mümessilleri, Sovyet mebusları, âlimler, muharrirler, artistler, kara ve deniz ordıları kumandanları iştirak etmişlerdir.

Tribünlerde kordiplomatik azası ile Sovyet ve ecnebi gazetecileri ve ecnebi işçi heyeti murahhasaları bulunuyordu.

Stalinle hükûmet azası geldikleri zaman sürekli alkışlarla karşılanmışlardır. Bütün murahhaslar ayağa kalkmışlar ve Stalin ile silâh arkadaşlarını öyle karşılamışlardır

İcra komiserleri heyeti reisi Molotov alkışlar arasında kürsüye gelerek büyük sosyalist ihtilâlinin 21 inci yıldönümü münasebetile bir nutuk söylemiştir.

Tarihten Sayfalar

(Başı 10 uncuda)

arığın boğazlamıyalar. Ve her zamanda koyunu ihzar edip boğazlayıp satalar. Halka et yetiştireler. Ve eğer inat ederler ise cezayı sezaları ne ise ideler. Ve tayin olunan narhtan eksik satarlar ise tedip edeler veyahut dirhemine bir akçe cerime alına. Ve taallül edip et bulmayan kasapları hapis ideler. Ta et bulmasına rıza verip bulup hazır idinceye degin hapisten salıvirmiyeler.„

H. 1091 yılında dördüncü Mehmet zamanında yapılan bir kanunnamede ehli sanayiin cerimelerini tesbit eden fasılda da deniyor ki:

"Kasaplar koyunu keçiden ve erkeği dişiden temyiz idip halt itmiyeler. Ve fusulu erbaada tayin olunan (2) narh üzre et bulunup inat itmiyeler. Ve semizini saklayıp arığını boğazlamıyalar. Taallül idip her zaman et bulundurmıyan kasabın muhkem hakkından gelerek ta et buluncaya kadar hapis ideler. Her kişinin muradı üzre et virip sagir ve kebir nazarında bir ola. Narhdan tecavüz iderlerse tâzir olunup dirhem başına bir akçe cerime alına (3).„

(2) İkinci Selim 975 tarihli bir hükmünde ete senede iki defa narh koymuştur. Sonraları narhın üç ayda bir değiştirildiği anlaşılıyor.

(3) Tarihçei Adliyei Devleti Osmaniye. Sayfa 85. Ahmet Lûtfi Beyin.

Amerika ile Müzakereler Durdu

Ankara, 8 (Tan muhabirinden) — Amerikan ticaret heyetile burada yapılmakta olan müzakereler heyetin hükûmetinden yeni talimat istemesi üzerine durmuştur. Müzakerenin böyle uzun devam etmesi,ikimemleketin takip ettiği iktisadî sistemlerin başka başka olmasından ileri gelmektedir. Mamafih her iki tarafın gösterdiği iyi arzular sayesinde görüşmelerin ergeç bir anlaşmaya mün cer olacağına şüphe edilmemektedir. Heyetle son yapılan müzakereler esnasında Amerikadan ithal edilecek otomobillerin daha ucuz fiatla verilmesi takdirinde bunlardan alınmakta olan gümrük resimlerinin indirilmesi de mevzuubahis olmuş bulunduğu sanılmaktadır.

Almanyada Tayyare İle Asker Sevki Usulü

Berlin, 8 (Hususî) — Rusyada tatbik olunan tayyare ile asker sevki ve paraşütle indirme, usulü Almanya tarafından da kabul olunmuş, bugün Bronşevike bir tabur asker, bu şekilde nakledilmiştir. Askerler paraşüt kullanarak yere inmişlerdir.

Yeni kurulan Cer Atelyesi 2 milyon Liraya mal oldu

İnşaat Önümüzdeki Sene Sonuna Kadar Sürecek

Sıvas (TAN) — İstasyon civarında Devlet Demiryolları idaresi tarafından inşa ettirilmekte olan muazzam cer atelyesinde faaliyet devam ediyor. İki milyon liradan fazlaya mal olacak olan inşaat 1939 yılı sonlarında ikmal edilecek ve 1200 işçi çalışmağa başlayacaktır.

Bir Çekoslovak fabrikasına ihale edilen vinçlerin montajı ikmal edilmek üzeredir. 180 bin liralık elektrik tesisatı yakında ihale olunacaktır.

Takriben iki buçuk milyon lira kıymetinde olan tezgâh makineleri muhtelif firmalara ihale olunmuştur.

★ İzmit, (TAN) — Ayın 26 sında başlıyacak olan Türkiye grup birincilik müsabakaları bu sene şehrimizde yapılacaktır. Hazırlıklara başlanılmıştır.

CEP KİTAPLARI

BİR YILDA 100 KİTAP

Yok bahasına zengin bir kütüphane sahibi olmak istiyor musunuz? Öyle ise, size müjdeliyebiliriz.

Sabiha Zekeriya senede 100 kitap neşretmek üzere 10 kuruşluk bir cep kütüphanesi tesis etmiştir. Bu kitaplar 10 - 64 sayfalık eserler olacak, fakat dünya edebiyatının eski ve yeni bütün eserlerini, fikrî, siyasî, içtimaî bütün hareketlerini toplıyacaktır. Bu eserleri bir araya getirdiğiniz zaman gayet zengin bir kütüphaneye sahip olmuş olacaksınız.

Cep kütüphanesi hakkında bir fikir edinmiş olmak için sağ ve sol sütunlardaki kitap listesine bir göz atınız. Bütün bu eserleri senede 10 liraya, yani iki üç kitap parasile elde edebilecek, ve okuma ihtiyacınızı temin edeceksiniz.

Eserler hakkında daha fazla malûmat istiyenler, şimdiden TAN Matbaasında Sabiha Zekeriya namına müracaat etmelidirler.

EDEBİYAT SERİSİ
Alfred de Müsset: Paris aşkları
Maksim Gorki: Çelkaş
A. Çehof: Bir ressamın hikâyesi
Gogol: Saat
Leo Tolstoy: Tahakküm
Leo Tolstoy: Ayı avı
Mopasanın küçük hikâyeleri
Hakiki sergüzeştler serisi
Vaşington Irving
Rip van Vinkl
Konan Doyle
Bir hüviyet meselesi
Kaptan Muryat: Deniz kurdu
İspanyol hikâyeleri
Kiralık olmaksızın
R. Kipling: Hortlak Yeksaf
Prosper Merime: Karmen
Eller yukarı
Katul Mendes: Aşıkların çılgınlıkları
Molière: Mizantrop
Edger A. Poe: Esrarengiz hikâyelerin şaheseri
Konan Doyle: Esrarengiz hikâye
Memnu aşk
Jack London: Kuvvetlinin kuvveti
Leo Tolstoy: İvan İlîçin ölümü
George Sand: Markız
Dore Sranch: Şeytan cennete nasıl girdi?
F. Kaballero: Üç kocalı kız
Oskar Wild: Leydi Vindermerin yelpazesi
Oskar Wild: Kıymeti olmiyan kadın
Balzak: Donjuan
Kristofer Marlow: Doktor Favstun trajik hikâyesi
Upton Sinclair: Sanayi kralı
Anatol France: Haşmetmaap adalet
13 numaralı oda
A.Çehof: Aşkın kıymeti
Mark Twain: Çalınmış beyaz fil
Emil Zola: Değirmene hücum
George Elliot: Kalkmış peçe
Upton Sinclair: Tabiatın kadını
Cherwood Anderson: Söylenmiyen yalan ve meşhur Rus hikâyeleri
Thomas Hardy: Uç vabanot
Şeytanın kaynanası
Victor Hugo: Bir idam mahkûmunun son günleri
Oğlucuk ve diğer hikâyeler
William Morris: Con Bulumun rüyası

EDEBİYAT SERİSİ
Maksim Gorki: Mavi gözlü kadın
Konan Doyle: Kırmızı sağlılar cemiyeti
İki esrarengiz hikâye
Puşkin: Acemi kıyla kızı
A. Çehof: Kabuğuna çekilmiş adam
Maksim Gorki: 26 erkek ve bir kız
İtalyan hikâyeleri
Küçük hikâyeler
Yahudi düşmanları
Garip bir intikam
Şimal hikâyeleri
Dünyanın en güzel hikâyesi

MEŞHUR ADAMLAR SERİSİ
Atatürk
Shakspeare
Voltair
Tolstoy
Maksim Gorki
Anatol Frans
Göte
Oscar Wild
Abdülhak Hâmit

TARİH SERİSİ
Engizisyonlar
Tarihin meşhur kadınları
Borjiyaların cinayetleri
Büyük Katerina ve aşıkları
İspanyol ihtilâli
Çin ihtilâli
Fransız ihtilâli
Türk inkılâbı
Sanayi inkılâbı

MİLLETLERİN MİZAHI
Nasrettin Hoca
Yahudi mizahı
Evlilik hayatına dair fıkralar
Sarhoşlara ait fıkralar

FEN SERİSİ
Kim? Ne? Niçin?
Ne biliyorsunuz?
Yeni keşifler

PSİKOLOJİ SERİSİ
Kendi kendimizi tahlil
Mesut olma sanatı
Karakter yapmanın psikolojisi
Niçin rüya görürüz?
Nefse itimat

CİNSİ MESELELER
Her erkek neler bilmelidir?
Her kadın neler bilmelidir?
Her genç neler bilmelidir?
Aşkın psikolojisi

İÇTİMAİ SERİ
Demokrasi nedir?
Demokrasi ve milliyet

Son keşidede: Piyango biletinden:

200, 000 Lira Kazanan Küçük Bayan Sofia Söyliyor:

(Bana bu büyük serveti kazandıran bileti **Tek Kollu Cemal** kendi elile seçti ve verdi.

Son keşidede: Piyango biletinden:

15000 lira kazanan Muğlada piyade alayında Yüzbaşı Bay Hilmi isöyliyor:

(Bana bu büyük serveti kazandıran bileti **TEK KOLLU CEMAL** kendi elile seçti ve bana posta ile gönderdi.)

(Anadoluda - Rumelide) (Denizde - Karada) (Vapurda - Trende) (Her yerde Herkes) Söylüyor.

TEK KOLLU CEMAL gişesi

Sahibi CEMAL GÜVEN şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin etti. İşte bu sebepten: Piyango bileti denilinde evvelemirde TEK KOLLU CEMAL hatıra geliyor.Ve herkes harpmeydanında bir eşini bırakan TEK KOLU ile iktısat sahasında çalışan bu malûl mütekait subayın gişesine koşuyor.

Yeni tertip biletler tükenmek üzeredir acale ediniz. Taşra siparişleri sürat ve intizamla gönderilir.

Yeni adrese dikkat: İstimlâk dolayısile Gişemiz ayni cadde üzerinde Bahçekapıya doğru Emlâk Bankası karşısında 57 No. ya nakleyledi.

Hiç bir yerde şubesi yoktur. Telgraf ve kısa mektup adresi : İstanbul, Eminönü Tek Kollu CEMAL Gişesi sahibi CEMAL GÜVEN

Kumbara biri

HAYRETTİN ÇİZER

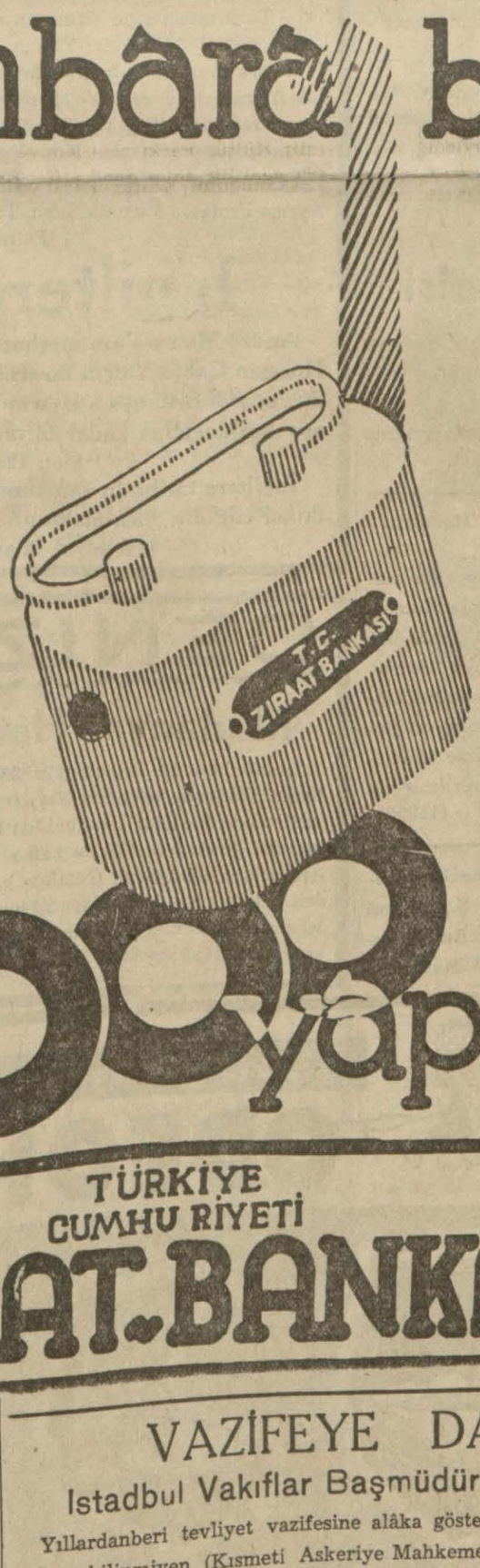

100 yapar.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

PARA BİRİKTİRİRSEN EL ATAMAYACAĞIN İŞ YOKTUR

İŞ BANKASINDAN BİR KUMBARA AL

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Kıymeti Lira	Kur.	Pey parası Lira	Kur.	
336	00	25	01	Beyazıt, Beyazıt mahallesinin Hacı Memiş sokağı Alipaşa han içinde eski ve yeni 5 No. lu kâgir odanın tamamı.
257	20	19	29	Beyazıt, Beyazıt mahallesinin Hacı Memiş sokağı Alipaşa han içinde eski ve yeni 19 No. lu odanın tamamı.
138	30	10	38	Aksaray Gureba Hüseyinağa mahallesi eski Horhor ve yeni Mehmet Lût fi sokağında eski 96 ve yeni 21 No. lu ve 44 metre murabbaındaki arsanın tamamı.

Yukarıda yazılı Mahlûl Emlâkin açık arttırmaları on gün müddetle temdit edilmiştir. İhalesi 14—11—938 Pazartesi günü saat 14 de icra edileceğinden isteklilerin Çemberlitaşta Vakıflar Başmüdürlüğü Mahlûlât Kalemine müracaatları. (8232)

Emsali arasında en güzel ve şık mobilyalar satan (Eski HAYDEN) Yeni

BAKER mağazaları

Ziyaret ediniz. SALON; YEMEK ve YATAK ODASI takımları zengin çeşitler her yerden iyi şartlar ve ucuz fiatlarla bulunur.

VAZİFEYE DAVET

Istadbul Vakıflar Başmüdürlüğünden:

Yıllardanberi tevliyet vazifesine alâka göstermiyen ve adresi idaremizce bilinmiyen (Kısmeti Askeriye Mahkemesi ketebesinden İbrahim Etem efendi) vakfının mütevellisi Kemalin ilân tarihinden itibaren on beş gün zarfında idaremiz Mülhak Vakıflar Şefliğine müracaatla Vakfına ait muameleyi takip ve şartlarını ifa etmesi, aksi takdirde hakkında muameleye yapılacağı ilân olunur. (8234)

Meraklandınız mı? Hiddetlendiniz mi? Korktunuz mu? **20** Damla

NEVROL CEMAL

alınız. Bütün sinir buhranlarınızı yatıştırır. Baygınlığınız, çarpıntınız, teessürünüz geçer, derhal ferahlarsınız. Yirmi senedir Nevrol Cemal'i kullanmayan, sevmiyen yoktur. Evlerinizde mutlaka bulundurunuz. Yalnız ismine benziyenler vardır. (Nevrol) kelimesine ve (Cemal) ismine dikkat ediniz.

Dr. HAFIZ CEMAL

Dahiliye Mütehassısı

Pazardan maada saat (14.30 dan 18) e kadar. Salı. Cumartesi (9.30 dan 12) ye kadar fıkaraya meccanen Divanyolu No. 104

ÇOCUK DAİMA SORAR

Ateş niçin sıcaktır?
Yıldızlar gökte nasıl dururlar?
Gün nerde başlar?

Niçin rüya görürüm?
Yağmur nereye gider?
Suyun niçin rengi yoktur?

Bugünkü çocukların gözü önünde ne harikalarla dolu bir âlem var. Yeni keşifler, yeni ihtiralar, yeni buluşlar, yeni insanlar, garip âlemler ve saire.. Bu karışık dünya onlar için bir muammadır. Onlar mütemadiyen bu muammayı hal ile meşguldürler. Onun için de mütemadiyen sorarlar.

Şüphesiz mektepte bu suallerin birçoklarının cevaplarını bulurlar. Fakat hayat mektepten ibaret midir? Mektep kitabı her şeyi öğretmiye kâfi midir? Çocuğunuz yağmurlu bir havada pencereye oturur, yağmur tanelerinin düşüşünü seyreder ve sorar: Niçin yağmur yağar? Biraz sonra bulutlar dağılır. Gökün rengi değişir. Onun mütecessis dimağı yine işler. Gökün sonu var mıdır? Biraz sonra bir tayyare geçer. O yine sorar: Tayyare nasıl uçar? Tayyareyi kim yapar? Balon nasıl uçar? Türkiyede yolcu tayyareleri var mıdır? ve saire.....

Bu suallerin cevaplarını verebiliyor musunuz?

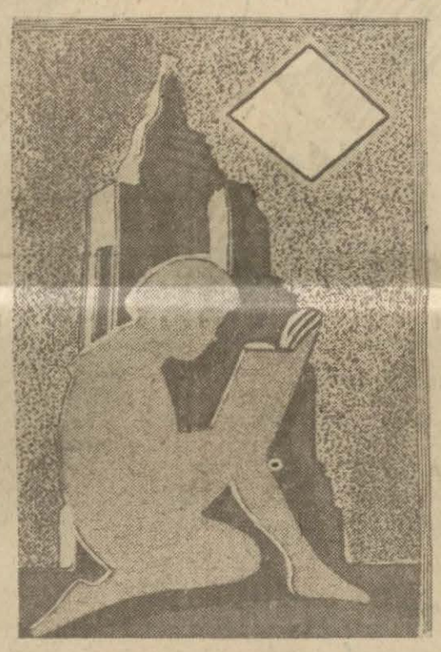

Çocuğunuzun sualleri öğrenmeğe ne kadar hevesli olduğunu gösterir. Siz de onun öğrenmesini istersiniz. O halde ona derhal bir

ÇOCUK ANSİKLOPEDİSİ

alınız. Evinde Çocuk ansiplopedisi bulunan 10,000 Türk çocuğu, bu eser sayesinde bilgilerini arttırmışlar, sınıflarında diğer arkadaşlarını geçmişlerdir. Çocuk Ansiklopedisi çocuk için bulunmaz bir bilgi hazinesidir. Çocuk bir defa onun sayfaları arasında dolaşmıya başladı mı, onu artık başka hiçbir zevk tatmin etmez.

Yeni Çocuk Ansiklopedisi ilk ve ortamektep talebesi için en iyi yardımcıdır. Derslerinde muvaffak olmak, mektebinde parmakla gösterilmek istenen çocuğa Çocuk Ansiklopedisini tavsiye ederiz.

Yeni Çocuk Ansiklopedisi, çocuğunuzun istikbal kapısını açan anahtardır. Onu bu anahtardan mahrum etmeyiniz.

Çocuk Ansiklopedisi

TAN müessesesi tarafından neşredilmiştir. Yedişer yüz sayfalık iki büyük ciltten mürekkeptir. Fiyatı 6 liradır.

TAN müessesesine müracaat ediniz. Kitapçılarda da bulabilirsiniz.

ORION radyo

GELDİ

İstanbul satış yeri: ORİON RADYO SALONU

Bela Boronkay

İstiklâl caddesi No. 334/1, Beyoğlu - İstanbul

Türk inkılâbına bakışlar

PEYAMİ SAFA'nın Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilen bu değerli etüdü her taraftan vâki olan arzu üzerine kitabevimiz tarafından kitab halinde neşredilmiş ve ehemmiyeti gözönüne alınarak neşrine başladığımız Ankara kütüphanesi tarih serisinin ilk numarası bu esere verilmiştir.

Eser hakkında bir fikir hâsıl olabilmesi için ihtiva ettiği bahisleri yazıyoruz:

İnkılâptan evvelki cereyanlar: Türkçüler, Arabcılar, İslâmcılar. Büyük Harb devresi - Büyük Harbden sonra - Millî Mücadelenin rolü - İnkılâbın iki büyük prensibi - İki kökten gelme inkılâb hareketleri - Türk meselesine girmeden evvel - Eski âlemin an'aneleri - Avrupa nedir? - Üç tesir: Yunan, Roma ve hıristiyanlık - Şark nedir? İki şark arasındaki fark - Garbda ve şarkta fatalizm - Türk, Arab ve Yunan düşünceleri - Müslümanlık ve hıristiyanlık - Roma ile İran arasında - Step ve site - Riyazileşmek ve siteleşmek - Kemalizm hayat ve ideali - Kemalist Türk milliyetçiliği - Avrupa ve Türk milliyetçiliği-Halk Partisi ve altı prensibi - Yeni tarih ve dil anlaşmamızın geniş manası - Hukukî ve iktısadî izahlar.

Ayrıca Profesör Mustafa Şekip Tunçun eser hakkında bir yazısı vardır.

Fiatı 100 kuruştur.

Ingiltere Tarihi

Andre Maurois'nın meşhur eseridir. Aslı 153 üncü tab'ıdır. Hüseyin Cahid Yalçın tarafından tercüme edilmiştir. İki cilddir. Büyük Britanya adalarında ilk beşer hayatından XVII nci asır başlangıcına kadar birinci cildi teşkil eder.

Fiatı 125 kuruştur.

İngiltere tarihinin zamanımıza kadar olan kısmı da eserin ikinci cildidir. Basılmaktadır.

İstanbul Kanaat Kitabevi

DENİZBANK

Mudanya Hattı Kış Tarifesi

İstanbuldan 13. İkinciteşrin. 938 Pazar günü kalkacak postadan itibaren Mudanya hattında Kış tarifesinin tatbikine başlanacaktır. Kış tarifesinde Postalar İstanbuldan Pazar, Salı, Çarşamba, Cuma ve Cumartesi günleri saat 9 da kalkacaklardır. Pazar, Çarşamba postaları Armutluya uğrayarak Gemliğe kadar gidecek ve ertesi günü Gemlikden kalkıp keza Armutluya uğrıyarak saat 15.05 de İstanbula döneceklerdir. Salı, Cuma ve Cumartesi postaları doğruca Mudanyaya gidıp ayni gün Mudanyadan dönerek saat 18.45 de İstanbula geleceklerdir.

İstanbul İkinci İflâs Memurluğundan:

Müflis Kostantin Grizagoridis masasına gelen alacaklı Banka Komerçiyal İtalyananın istediği 2920 lira kira talebi hiç bir vesikaya istinat etmediğinden kanunen masa hakkında bir kşymet ifade edemiyeceğinden kayıt talebinin reddine iflâs idare âzalığınca karar verilmiş olduğu ilân olunur. (11956)

Sahibi: Halil Lûtfi Dördüncü, Gazetecilik ve Neşriyat T. L. Ş., umumî neşriyatı idare eden: M. Rasim Özgen; basıldığı yer TAN Matbaası

Tasarruf için

tenviratınızda Osram-D-ampulu kullanınız. Osram-D-ampullarının ışık verimleri sarf ettikleri cereyana nisbetle harikuladedir, yanı ucuz ziya temin ederler

Bunun için daima tercih edeceğiniz içi buzlu

OSRAM-D AMPULLARI

Türkiye Vekilleri:

AEG
Türk Anonim Elektrik Şirketi Umumiyesi
İSTANBUL P.K. 1449

Elektron
Türk Anonım Şirketi
İSTANBUL P.K. 1144

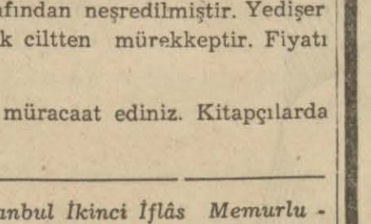

gezintilerinizde ve sair eğlencelerinizde..

ODEON *makinasını unutmayınız.*

Odeon - No. 5 Odeon - No. 1 Odeon - No. 0

Şehrimizde Büyük bir "Kitap sarayı,, Kurulacak

Dağınık Haldeki Kütüphaneler Bir Araya Toplanacak

Şehrimizdeki kütüphanelerin vaziyetini tetkik eden komisyon, bunların ihtiyaca kâfi gelmediğini tesbit etmiş ve hazırladığı raporu Vekâlete göndermiştir. Maarif Vekâleti, kütüphaneler tahsisatına bazı ilâveler yaparak her kütüphaneyi gerek kitap, gerek bina bakımından zenginleştirecektir. Bundan başka dağınık bir vaziyette bulunan kütüphanelerin birleştirilerek büyük bir kitap sarayı da vücuda getirilmesi muhtemeldir.

Kitap sarayı şimdilik Üniversite civarında bulunan kütüphanelerin birleştirilmesile meydana gelecektir. Bunun için bina aranmaktadır.

KONYADA :

Pazarlıksız Satış

Konya, (TAN) — Pazarlıksız satış kanunu yakında burada da tatbik olunacaktır. İktısat Vekâletinden gelen emir üzerine belediye ve ticaret odası bu hususta tetkikata başlamıştır.

★ Konya, — Belediye meclisi. doktor Muhsin Faik Dündarı ittifakla belediye reisi seçmiştir.

Beyşehir, (TAN) — Maden kömürü bulmak için sondajlara devam edilmektedir. Halen elli metre derinliğe kadar inilmiştir.

Mütehassıslar, zengin demir madenine de tesadüf edileceğini ummaktadırlar.

Nasıl Dolaştılar

[Başı 9 uncuda]

silmelerine mani olamadım:

Çünkü bir çokları, ihtimal ressamın fırçasında da, fotoğraf objektifinin marifetini vehmetikleri için karşıma dikiliyorlar, ve ben:

— Çekil oradan! deyince, sırıtıp cevap veriyorlardı:

— Ne olur sanki? Ben de çıkayım resimde!

Bir çocuk ta, kızıp küfür ederek:

— Ulan enayi... dedi. İki saattir bir resmi çekemedin. Bizim mahalledeki kel resimci bu işi bir dakikada yapıyor!

★

Tertemiz Türk köylüsünün saffetinden doğmuş olan bu nükteler, resamlarımızın meclisine sonsuz bir neşe vermişti. İçlerinden birisi:

— Bu, dedi, birinci gidişimizdir. İkinci gidişimizde, bu köylülerden çoğunu, resim yaparken bulacağız. Bundan eminim. Ve bu emniyeti, onların tablolarımıza masum ve derin bir alâkayla dikilen gözlerinde okuduğum sonsuz sevgiden alıyorum!

İlâve etti:

— Eğer münevverlerimiz de resme karşı, köylülerimiz kadar alâka gösterselerdi, İstanbul vilâyeti, galeri mahrumiyetinin hicabından çoktan kurtulurdu!

Neden Aspirin?

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karsı tesiri sasmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER marka sına dikkat ediniz.

50 milyondan fazla "Bayer"

BAYER

Arada Büyük Fark Var

Pertev çocuk pudrası, şimdiye kadar hiçbir benzeri tarafından taklit edilmemiştir. Bu pudranın, en büyük meziyeti bilhassa çocuk ciltleri için hazırlanmış olması ve terkibinde tahriş edcii hiçbir madde bulunmamasıdır.

PERTEV ÇOCUK PUDRASINI

Şişman vücutlü yaşlı kimseler de kullanmaktadırlar. Vücudün iltivalarında ve koltuk altlarının pişiklerine karşı bundan daha müessir bir pudra henüz keşfedilmemiştir.

Onu diğer adî (Talk Pudra) ları ile karıştırmayınız.

HANGİ RENK SİZİ MESUD EDER?

10 KADINDA 9 u FENA RENKTE BİR PUDRA KULLANIR.

Fena renkte bir pudra, yüzünüze korkunç bir makyaj manzarasını verir ve sizi olduğunuzdan daha fazla yaşlı gösterir. Teninize uygun renkte bir pudra intihap etmenin yegâne çaresi, yüzünüzün bir tarafında bir renk ve diğer tarafında başka renk pudra tecrübe etmektir. Bu tecrübeyi hemen bugün, size parasız olarak verilecek yeni ve cazip renklerdeki Tokalon pudrasile yapınız. Bu yeni "Cild renkleri" (Kromoskop) tâbir edilen en son ve modern bir makine vasıtasile karıştırılmıştır. Sihrâmiz bir göz, tam ve kusursuz bir incelikle renkleri intihap eder.

Tene gayet uygun bu yeni pudra sayesinde artık makyajlı bir yüz görünmiyecektir. Tokalon pudrası, imtiyazlı bir usul dairesinde "Krema köpüğü" ile karıştırılmıştır. Bu sayede pudranın saatlerce sabit kalmasını temin ettiği gibi pudranın cildin yağlı tabiî ifrazatını massetmesine ve bu suretle cildin kurumasına ve sertleşmesine ve binnetice buruşuklukların zuhuruna da mâni olur. Her vakit krema köpüğile karıştırılmış meşhur Tokalon pudrasını kullanınız ve birkaç gün zarfında teninizde yapacağı cazip tekemmülü görünüz, daima kutuların üzerindeki Tokalon ismine dikkat ediniz. Teninize uygun renk intihabında tereddüt ettiğinizde lûtfen İstanbulda 622 No. posta kutusu adresine (Tokalon pudrası 6) rumuzile vâki olacak talebde size memnuniyetle muhtelif renklerde nümunelik altı ufak paket pudra gönderecektir.

PARASIZ

Bu sihramiz yeni "Pudra renkleri,, tecrübe edilebilir.

KANZUK

Karaciğer, böbrek, taş ve kumlarından mütevellid sancılarınız, damar sertlikleri ve şişmanlık şikâyetlerinizi URİNAL ile geçiriniz.

URİNAL

Vücudda toplanan asid ürik ve oksalat gibi maddeleri eritir, kanı temizler, lezzeti hoş, alınması kolaydır. Yemeklerden sonra yarım bardak su içerisinde alınır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

BEYOĞLU — İSTANBUL

SİLKO

AY... BU SANCILAR...
AY... BU IZTIRABLAR...
Bu rutubetli günlerde sancılar tekrar başladı.

SİLKO

sayesinde bu SANCI ve IZTIRABLARDAN kurtuldum.
Size de tavsiyem:
Bir defa SİLKO'yu tecrübe ediniz.

MİLLÎ PETROLİMİTED ŞİRKETİ

SERMAYESİ T. L. 30,000
Voyvoda caddesi, Galata, İstanbul
Türkiye Milli Han No. 19 - 20, Posta kutusu 1329

NAP'S

Benzin, Gazyağı ve saireleri memlekte gelmiş olduğundan satışa başlanıldığını sayın müşterilerine tebliğ eder.

Sovyet sosyalist ittihadı "URSS,, un Fransızca neşriyatı

1939 senesi için aboneman kaydına başlanmıştır.

JURNAL DE MOSCOU : Siyasî, İktisadî, İçtimaî ve Edebî Haftalık Mecmua

Makaleler, Sosyalist inşaatına ve URSS'un dahilî hayatına, sulh için mücadelesine, sınaî ve zirai inkişafkına ve ayni zamanda Sovyet ittihadının edebî, fennî ve artistik hareketlerine hasredilmiştir.

Abonemanı: Senelik 1.50 Türk lirası, 6 aylığı 75 kuruş ve nüshası 4 kuruştur.

REVUE DE MOSCOU: Resimli aylık mecmua

Her nüshasında siyasî ve iktısadî makaleler, URSS Milletlerinin hayatı üzerine hikâyeler, manevî hayatının son tezahüratı hakkında hülâsalar, edebî artistik ve tiyatro ve sinema kritikleri, Sovyet mecmualarının yazılmamış eserleri, malûmat ve saire vardır.

REVUE DE MOSCOU: Bol resimler, orijinal fotoğraf ve krokilerle müzeyyendir.

Abonemanı: Seneliği: 2 Türk lirası, 6 aylığı 1 Türk lirası, nüshası 20 kuruştur.

JOURNAL ve REVUE DE MOSCOU'un müşterek abonemanı seneliği 2 lira 70 kuruştur.

URSS EN CONSTRUCTION: Zengin Resimli Aylık Mecmua

Sosyalist sanayiine, sovkhoz ve kolkhozlara, maarife, Sovyet ittihadı adamlarına ve günlük hayatlarına ait çok güzel resimler.

Abonemanı: Seneliği 4 lira 80 kuruş, 6 aylığı 2 lira

LİTTERATURE İNTERNATİONALE : Aylık Resimli Mecmua

40 kuruş, nüshası 40 kuruştur.

Sovyet İttihadının sosyalist maarifine, edebiyatına ve bütün dünyanın anti faşist sanatına vakfedilmiştir.

Abonemanı: Senelik 2.50 Türk lirası, 6 aylığı 1 lira 25 kuruş ve nüshası 25 kuruştur.

"Journal de Moscou", Revue de Moscou" ve saire bütün Sovyet neşriyatı abonemanı için: MEZHDUNA ROHNAJA KNİGA: (18 Kuzneckij Most, Moscou) ve URSS DEVLET BANKASINA: (UİNO 12. Neglinnaja. Moscou) müracaat olunmalıdır.

HAŞET KÜTÜPHANESİ : TÜRKİYE ŞUBESİ

İstiklâl Caddesi 469 No. Posta Kutusu Beyoğlu 2219. Talep vukuunda katalog ve nümunelik nüshalar gönderilir.

DİĞERLERİNİ GÖLGEDE BIRAKAN YENİ BİR YILDIZ

ELEKTRIT

Avrupa radyolarının en iyisidir

TÜRKİYE UMUM MÜMESSİLİ HELİOS MÜESSESATI İSTANBUL-GALATA VOYVODA C.129-126-125

İnhisarlar Umum Müdürlüğü İlânları

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. beheri L. K. S.	Muhammen B. tutarı L. K.	% 15 teminatı Li. Kr.	Eksiltmenin Şekli	saati
Bileğitaşı	96 adet		36.—	5.40	Pazarlık	14
Tütün tozu	100 ton bedeli		550			
	Ambalâj mas.		700.			
			1250.—	187.50	Açık	14.15
İskarta ip 1958 kilo	19. 12,5	374.46		56.16	„	14.30

1 — Paşabahçe fabrikasında eski kalınlığında 56 adet bileğtaşı, İz-50 santim kutrunda ve bir santim cam fabrikası enkazından bakiye mir Tütün fabrikasında mayıs 939 nihayetine kadar toplanacak 100 ton tütün tozu ve Üsküdar depolar grupunda mevcut 1958 kilo ıskarta ip hizalarında yazılı usullerle satılacaktır. ,

II — Muhammen bedellerile % 15 teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Attırma 28—XI—938 tarihine rastlıyan pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mübayaat şubesinde müteşekkil komisyonda yapılacaktır.

IV — Bileğitaşı nümuneleri Paşabahçe fabrikasında 1145 + 813 = 1958 kilo ip nümunesi Üsküdar depolar grupunda görülebilir.

V — İsteklilerin arttırma için tayin edilen gün ve saatlerde % 15 teminat paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8247)

⁂

I — İdaremizin Nakliyat Şubesi için şartnamesi mucibince yaptırılacağı ilân edilen açık güverteli, armalı ve tam techizatlı 1 adet çektirme "tekne,, için 11—X—938 tarihinde elde edilen fiyat âyık hadde görülmediğinden 10 gün müddetle açık eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedeli "4500,, lira ve muvakkat teminatı "337.50,, liradır.

III — Eksiltme 19—XI—938 tarihine rastlıyan Cumartesi günü saat 11 de Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri

1939 modeli

SABA

RADYOLARI

BEYOĞLUNDA İstiklal caddesinde 34 NUMARALI MAĞAZADA teşhir edilmekdedir.

BÜTÜN DÜNYAYI SABA RADYOLARİLE dinleyiniz!

Kalite ve itina

Teşhir ve satış salonu: Beyoğlu İstiklâl caddesi No. 34

EDİSON Müessesesi

Paracıklarınıza acıyınız YAZIKTIR.

Bir Liralık HASAN Lâvantaları

On liralık Avrupa parfümüne faiktir.

Otuz kuruşluk HASAN pudrası 150 kuruşluk Avrupa pudralarından daha nefistir.

Elli kuruşluk HASAN Rujları Avrupanın 3,5 liralıklarına 35 kuruşluk Hasan allıkları 2 liralık allıklara muadildir.

Litresi iki buçuk liralık limon çiçekleri Nesrin Hasan kolonyası kilosu on lirayı tecavüz eden İngiliz kolonyalarından ve kilosu beş liralık Hasan limon çiçekleri kolonyası kilosu ancak yirmi liraya satılabilen İngiliz kolonyalarından daha lâtif ve daha mükemmeldir.

Yalnız Hasan itriyatını isteyiniz. HASAN markasının taklitlerinden sakınınız.

Beyhude Iztırab Çekmeyiniz!

NEVROZİN

Bütün ağrıların panzehiridir.

BİR TEK KAŞE NEVROZİN

Bu muannid baş ve diş ağrılarını süratle izaleye kâfidir. Romatizma evcaı, sinir, mafsal ve adale ıztırapları NEVROZİN'le tedavi edilir.

Nezle, Grip ve Bronşite karşı en müessir ilâç NEVROZİN'dir.

NEVROZİN'i tercih ediniz.

İcabında günde üç kaşe alınabilir.

Ismine dikkat, taklidlerinden sakınmız ve Nevrozin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

HER GÖNÜLDE BİR ARSLAN YATTIĞI GİBİ...

Her Piyango biletinin içinde de meçhul bir talih yaslanıp yatmaktadır.

Bilefinizi İş Bankası karşısında 15 No.lu

Malûl Cemal Gişesinden

alınız.

İstanbul İkinci İflâs Memurlu - ğundan:

Müflis Kostantin Grizagoridisin malı olup bankaya merhun bulunduğu iddia olunan 216 top basma ile hacizli gösterilen 50 top kumaşın açık arttırma ile satışına iflâs idaresince karar verilmiştir. Satış 14.11.938 pazartesi günü saat 10 da Galatada Banka Komerçiyal İtalyananın zemin katındaki dairei mahsusasında yapılacaktır. İstyenlerin mezkûr saatte mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur. (11957)

İstanbul Asliye İkinci Ticaret Mahkemesinden:

Türkiye İmar bankası vekili avukat Münir tarafından Bakırköyünde Sakızağacı Kartopu sokak No. 48 de mukim İlyas Fehmi oğlu Yakup Hilmi terekesine izafeten oğlu Zeki aleyhine 1988 lira 38 kuruşun tahsiline mütedair açılan davanın muhakemesi sırasında:

Müddeialeyh Zekinin vefatı hasebile varisi asaleten ve velayeten karısı Nadideye gönderilen davetiye ikametgâhının meçhuliyetine binaen bila tebliğ iade kılınmış olduğundan bir ay müddetle ilânın tebligat ifasına ve muhakemenin 4.1.939 tarihine müsadif çarşamba günü saat 14 de talikine karar verilmiştir.

Keyfiyet tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (11969)

ZAYİ — Beşiktaş Tayyare atelyesi namına Sirkeci gümrüğüne verdiğimiz paranın 51610 numaralı depozit makbuzunu zayi ettik hükmü olmadığı ilân olunur.

Tayyare atelyesi

EY GENC!

Sağlığını. aileni. vatanını FRENGİ ve BELSOGUKLUGU âfetinden koru.

KORLER, SAKATLAR, HAPISHANELERİ DOLDURAN KATILLER, TIMARHANELERDE İNLİYEN DELILER, MEZARLARA gün görmeden gömülen masumlar bütün dejenere İNSANLAR ekseriyetle ya kendileri tarafından kazanılan veya ana babalarından miras kalan bu mel'un hastalıkların kurbanlarıdır. GAYRIMEŞRU MÜNASEBETLERDEN çekin. Her gördüğünü temiz sanma v e hayatını kaput dediğimiz prezerva tiflere teslim etme. Nefsine hâkim olmazsan PROFİLAKSİN kullan. P ROFİLAKSİN bütün mütemeddin m emleketlerde gençliği yüzde yüz bu belâ tufanından koruyan en birinci silâhtır. Sıhhat Vekâletimizin resmî müsaadesini haizdir. Tarzı istimali kutular içinde yazılıdır. Her eczane de *PROFİLAKSİN dalma ve her za man PROFİLAKSİN.*

Türkün Millî Çeşnisine göre hazırlanmış

Türk işçilerinin elinden çıkma hakikî Türk Şekerini

ALİ MUHİTTİN HACI BEKİR

Ticarethanelerinde bulabilirsiniz. Bahçekapı, Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

NEOKALMİNA BAŞ DİŞ AĞRILARI NEVRALJİ

Yavrunun gürbüz, tombul, sağlam, neşeli olmasını istersen **Fosfatin Necati** yedir. Bahçekapı **Salih Necati**